

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előfizetési díj:
Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: **Budapest (Köztelek),
Üllői-út 25. szám.**
Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEI.

Végrehajtó-bizottsági ülés.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya úgyis, mint a „Gazdasági Egyesületek Szövetsége”-nek végrehajtó-bizottsága 1898. évi október hó 29-én d. u. 4 órakor a Köztelken ülést tart.

A tárgysorozatot a „Köztelek” 83. számában közzeltük.

Allandó fejőstehénvásár Högyészen.

A kereskedelemügyi miniszter az OMGE. és a Tolnavarmegyei gazdasági egyesület kezdeményezésére megengedte, hogy Högyészen minden hónap első keddi és ha ez ünnepre esnek, az ezt követő hétköznapon, *kizárólag bonyhádi tájmarha* felhajtására országos vásár rendeztessék.

Az első vásár (Mindenszentek ünnepe miatt) **f. évi november hó 2-án szerdán** fog megtartatni.

E vásárra különösen a tehenészet-tulajdonosok figyelmét hívjuk fel, kiknek ott főleg friss fejős tehenek bevásárlására igen kedvező alkalmuk nyílik. Értesülésünk szerint a felhajtás ezen anyagból nagy lesz.

Högyész köztség előljárósága kívánatra és előzetes értesítés esetén gondoskodik szállásról, kocsikról a szakál-högyésvasúti állomáson, a megvett állatok elszállításáról, állatkisérőkről s a vásárt illető minden felvilágosítással készségesen szolgál.

Forster Géza,
igazgató.

Irodalmi és tanügyi szakosztály ülése.

— 1898. október 26-án. —

Jelen voltak *Tormay Béla* elnöke alatt *Balás Árpád*, vasadi *Balogh Lajos*, dr. *Csillag Gyula*, *Galgóczy Károly*, dr. *Hutyra Ferencz*, *Károly Rezső*, *Lóherer Andor* és dr. *Rátz István* szakosztályi tagok; a tisztviselő kar részéről *Forster Géza* igazgató. *Rubinek Gyula* ügyvezető-titkár, *Jeszenszky Pál* és *Buday Barna* titkárok és *Szilassy Zoltán* szerkesztő-titkár, mint előadó.

Máday Izidor szakosztályi elnök az ülésen megjelenni akadályozva lévén, a jelenlévők felkérésére *Tormay Béla* foglalja el az elnöki széket és üdvözlővén a megjelent tagokat, az ülést megnyitja.

A Gazdasági Számviteltan kiadása.

Szilassy Zoltán előterjeszti, hogy a folyó év tavaszán elhatározta a szakosztály, hogy a *Suschka* Richárd által megírt „Gazdasági Számviteltan” című munka kiadása tekintetében egy kiküldött bizottság intézkedjék. Jelenti szövege, hogy a munka kiadására a „Patria” nyomda részvénytársaság vállalkozott oly feltételekkel, hogy az egyesület kiadói jogának fentartásával a munkát saját költségére kiadja.

Bejelenti előadó, hogy a munka már meg is jelent s úgy a mint annak idején a szakosztály elhatározta, az egyesület tagjai részére 2 frtért, nem tagoknak pedig 3 frtért árusítatik el. A földművelésügyi miniszter ur felkérte, hogy ezen munkát, mint tankönyvet ajánlja a gazdasági tanintézeteken. A munka egyébként elég jó kelendőségnek örvendő, már eddig néhány száz példány elkelt belőle, a mi azt mutatja, hogy a gazdaközönység a munka megjelenésére várt és az szükségét pótol.

Előadó jelentése tudomásul szolgál.

Irodalmi pályázatok kifizetésére rendelkezésre álló pályadíjak.

Szilassy Zoltán előadó előterjeszti, hogy a jövő évben az alábbi irodalmi célok elő-

mozdítására tett alapítványok kamatai felett rendelkezhet az egyesület:

Gazdaköri alapítvány	374 frt
Simunyak-féle „	489 „
Kodolányi „	250 „
Szemere-féle pályadíj	200 „

A gazdaköri alapítvány minősége megkötött, amennyiben az alapítványi okirat úgy szól, hogy a kamatok minden esetben egy a magtenyésztést tanulmányozó fiatal egyénnek az utazási ösztöndíjával adassanak ki. Hogy ez az utazás külföldön vagy idehaza történjék-e, az nincs kikötve. A legutolsó alkalommal Rázsó Imre, a m.-óvári gazdasági akadémia tanársegédje kapta az ösztöndíjat s jelentését a német-országi czukorrépmagtenyésztésről a hó végével fogja betérjeszteni. A jelenleg rendelkezésre álló összeg hovatfordítását illetőleg javaslatba hozza, hogy mivel most gyűjtetnek össze az egész ország területéről a növénytermelési adatok, ha ezekből az tűnnék ki, hogy egyik-másik növény termelésére nézve szélesebb körű tanulmánytétel volna kívánatos, — az alapítványi kamatok ezen speciális dolog tanulmányozására fordíttassanak.

A szakosztály az előterjesztést magáévá teszi.

Szilassy Zoltán előadó ezután a Simunyak-féle 489 frtos alapítványra nézve tesz javaslatot.

A magyar gazdasági irodalom nagy hiáival van egy növénytermelési munkának, mert a Balás-Hensch-féle munka, melyet szerzők ez előtt 6 évvel adtak ki, ezidőszert már teljesen elfogyott. De ezen munka megjelenésének ideje óta a növénytermelés terén igen sok új tapasztalat, kísérlet s haladás történt, tehát egy a modern igényeknek megfelelő növénytermelési munka megírására nagy szükség van. A Simunyak-féle alapítványi kamat egy ilyen nagyszabású munka pályadíjával kevés volna, javasolja tehát, hogy kéressék fel a választmány az összeg 500 frtra való kiegészítésére s kéressék fel Kodolányi Antal ur, hogy alapítványának 250 frtos esedékes kamatait engedje át a növénytermelési munka pályadíjára s így 750 forint állana e célra rendelkezésre.

Mivel az ilyen nagyszabású munka megírására csak elsőrangú szakemberek vállal-

Veszünk

a legmagasabb napi áron

Czirokszakált,

továbbá

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete, Budapest, V., Alkotmány-utca 31.

mindennemű takarmány-vető, és takarmányfü-magvakat

mint
lóhere, luczerna, baltaczim, biborhere- és egyéb heremagféléket, tavaszbükköny, szösös bükköny, tavaszorsó, csibehur, mustár, muhar, takarmányrépa-magvakat, csomós ebir, angol, olasz, francia perjéket.

Mai számunk 24 oldal.

kozhatnak, a titkos pályázatot célravezetőnek nem tartaná, mert nem lehet kívánni azt, hogy a pályázók kész munkát adjanak be, amelyet esetleg hiába irtak, ezért azt javasolja, hogy nyílt pályázat irassék ki, melynek során a pályázók részletes tervezetet és egy próbafeljezetet nyújtsanak be. A pályadíjjal kitüntetett mű szerzője a munka kiadására bizonyos idő alatt köteleztessék és csak a megjelenés után adassék ki a pályadíj.

Ha ezt el méltóztatnak fogadni, úgy három tagu bizottság volna kiküldendő, amely a pályázat részletes feltételeit állapítaná meg.

Galgóczy Károly: Helyesebbnek tartaná vezérfonalul elfogadni azt a munkát, amely a forgalomban már elfogyott és azt egy bizottság véleménye alapján az újabb idők vívmányainak megfelelőleg módosítva újból kiadni.

Löhrer Andor: Mióta a Balás Hensch-féle munka megjelent, egész korszakot éltünk át a növénytermelés terén, nem volna elég szerinte a régi munkánál maradni, hanem a tudomány minden vívmányát be kellene foglalni egy nagy növénytermelési munkába. A kiegyezés kérdése most fog eldőlni s lehet, hogy úgy dől el, hogy kereskedelmi növények termésére is utalva leszünk. Lehetne tán Szemere Hubát felkérni, hogy 200 frtos alapítványát szintén e célra áldozza.

Vasadi Balogh Lajos azt hiszi, hogy az OMGE.-nek inkább hivatása a gyakorlati, mint a tudományos téren mozogni, mert ez utóbbi az akadémia dolga. Szóla a gyakorlati téren működve arról győződött meg, hogy mezőgazdaságunknak nagy baja, hogy nyertermelésre van utalva, mely nem adja meg azt a jövedelmet, amely a gazda kiadásával arányban állana.

Mivel pedig a mezőgazdasági ipar nálunk nincs kifejlődve, olyan munkára kéri a pályázat kitűzését, mely azt fejtegetné, hogy miként lehetne nálunk a mezőgazdasági ipart meghonosítani, úgy hogy annak megteremtésében a kisgazda is tevékeny részt vegyen s mennyiben emelné ez az ipar gazdasági fejlődésünket.

Tormay Béla elnök szerint helyes és szükséges dolgot pendit meg előtte szóló indítványában, azonban mégis az első teendő az, hogy egy már létező, de az újabb idők tapasztalataival bővítendő növénytermelési szakmunka kiadása segítessék elő.

Kéri a szakosztályt, határozza aziránt, hogy előadó javaslatához, vagy Vasadi Balogh Lajos ellentétes indítványához járul-e.

Szilassy Zoltán előadó elismeri a jogsultságát Vasadi Balogh Lajos indítványának, tudja hova céloz vele, de szerinte első sorban a vidéki gazd. egyesületek feladata, hogy a népet utmutatásokkal ellássák s az ipari térre is irányítsák figyelmét annál inkább, mert ezen cél elérésére gyakorlati utmutatások is szükségesek, azt pusztán irodalmi művekkel elérni nem lehet. Szólót a növénytermelési munka megiratását célzó javaslat tevésére az indította, hogy e munkának hiányát, szükségességét a gazdaközönség érzi, mindennap történnek kérdezősködések ily munka után s kénytelenek vagyunk magyar munka híján németet ajánlani. Nem teoretikus munka megírását ajánlja szóló, hanem olyat, amely a tudomány és gyakorlat vívmányait egyaránt felölelve, a gyakorlati élet számára alkalmas vezérfonal legyen. Vasadi Balogh Lajos és Forster Géza felszólalása után elnök kimondja a szakosztály határozataként, hogy előadó javaslata mellett foglal állást s most azon kérdés eldöntése szükséges, hogy nyílt pályázat útján irassék-e meg a kiadandó növénytermelési munka.

Galgóczy Károly ismétli indítványát.

Előadó felvilágosításul megjegyzi, hogy a pályázat kiírásával mezőgazdasági íróinkat ilyen mű munkásságra serkenteni szükséges, ami a közvetlen megbízás által elérhető nem volna, mert Galgóczy indítványa értelmében a pályá-

zat kizárásával csak régi munka írói serkentetnének, holott a pályázatban mások is, de ők is résztvehetnének.

A Simunyak-féle pályadíjnak különben egyik főkövetelménye, hogy pályázatok útján adassék ki, s ezért a pályázatot már ezekből sem lehet mellőzni.

Balás Árpád felszólalása után a szakosztály előadó javaslatát fogadja el s a növénytermelési munka megírására kitűzendő nyílt pályázat feltételeinek megállapítására bizottságot küld ki, melynek tagjai: *Kodolányi Antal, Balás Árpád és Szilassy Zoltán.*

Végül a szakosztály tudomásul vette előadó azon bejelentését, hogy **Mezey Gyula** magyaróvári akadémiai tanár a burgonyabetegségeket és azok elleni védekezést tárgyzó munkájával, melyet az egyesület megbízása folytán a **Szemere Huba-féle** pályadíjért ir meg, jövő év szeptember havára készül el.

Vidéki gazdasági előadások.

Előadó előterjeszti, hogy a földm. miniszter ur az előző évhez hasonlólag 2000 frtot utalványozott az OMGE.-nek mint a gazdasági egyesületek szövetsége végrehajtó bizottságának azon célból, hogy abból a vidék megfelelő központjaiban az illető vidékek gazd. egyesületeivel karöltve az intelligens gazdaközönség számára gazd. előadásokat tartson. Tavaly Léván és Győrött tartattak az előadások; a most tartandó előadások színhelyül javasolja Veszprém és Nyitra vármegyéket, mint amelyek gazdasági egyesületei már tavaly is kérelmezték ily gazd. előadások ottan való rendezését és ahol bizton remélhető, hogy az előadásoknak kellő hallgatóságuk és így hatásuk is lesz.

Az előadásokat a magyaróvári gazdasági akadémia és a kassai gazd. tanintézet tanári kara tartaná s körülbelül 1300 frtba kerülnének. A 2000 frtból fennmaradó összegből pedig a Köztelken a mult évi szőlőszeti előadásokhoz hasonlólag kertészeti előadás volna tartandó január folyamán az esti órákban. Ez előadások körülbelül 20-25 órára terjednének ki s két hétig tartanának.

Galgóczy Károly figyelmebe hozza, hogy vannak az országnak más vidékei is pl. Kassa, Debreczen vidéke és Bereg megye, melyek területén ezélszerű volna szintén ily gazdasági előadást tartani.

Forster Géza megjegyzi, hogy csak oly vidékeket tarthatunk előadásokat, mely vidékek maguk nyilvánítják ebbeli óhajukat. Bereg megye alsóbb részét szóló ismeri, ott még meglehetősen indolens a gazdaközönség, ott tehát alig volna hallgatósága az előadásoknak. A megye felső részéről e tekintetben szólni alig lehet.

A szakosztály hozzájárul előadó azon javaslatához, hogy Veszprém és Nyitra megyék területén tartassanak az idén a gazd. előadások s csak azon óhajának ad kifejezést, hogy ez előadások évenként az ország más-más vidékén rendeztessenek. A kertészeti előadások tartása ügyében tett javaslatot a szakosztály szintén magáévá teszi és utasítja előadót a részletes program összeállítására.

Közletki gazdasági előadások.

Szilassy Zoltán előadó javaslatára az irodalmi szakosztály a Köztelken évenként tartatni szokott gazdasági előadások tartását szükségesnek mondta ki s javaslatba hozza a választmánynak azoknak jövő évi február hóban való megtartását s kéri a választmányt, hogy intézzen felterjesztést a földmívelésügyi miniszterhez az előadások költségeinek fedezése végett.

A könyvkiadó vállalat ügye.

Szilassy Zoltán előadó: a könyvkiadó vállalat ügye a mult ülésen is foglalkoztatta a szakosztályt s az akkor hozott határozatból folyólag felterjesztés intéztetett a földmívelés-

ügyi miniszterhez aziránt, hogy a vállala könyvkészletét vegye át s ossza azt ki a vidéken tartott gazd. előadások alkalmával.

A miniszter ezen kérelemnek helyt nem adott, hanem a vállalat iránti jóakarátának bizonyosságul a folyó évre is 500 frt előfizetési összeget utalványozott a vállalat részére, így a vállalat deficiztje jelenleg 4428 frt 52 kr.

Két munka kiadása még hátra van, továbbá az Acsádi-féle munkának tiszteletdíja; az e réven felmerülendő kiadás még 2200 frt, melyet a még remélhető bevételek fedezni fognak.

A 4428 frt 52 kr deficiztrel szemben van még 6242 frtnyi könyvkészlet.

Javasolja előadó, hogy a még hátralevő munkák kiadásának s a vállalat szerkesztője az év végével a szerkesztési munkálatok alól mentessék fel s a könyvkészlet pedig az elérhető legjobb áron értékesíttessék.

A szakosztály az előterjesztéshez hozzájárul.

A mezőgazdasági muzeum átirata.

Szilassy Zoltán előadó felolvassa a Mezőgazdasági Muzeum átiratát, melyben kéri, hogy intézzen az OMGE. ugysis mint a Gazd. Egyesületek Országos Szövetségének központja az összes gazdasági egyesülethez és a gazdasági egyesületi tagokhoz a „Köztelek” lap útján kérelmet aziránt, hogy egy a Muzeumban fölállítandó tisztán gazdasági irányu könyvtár fölállításához kiadványaikkal s egyéb könyvadományaikkal hozzájárulni sziveskedjenek.

Galgóczy Károly ennek kapcsán föl hívja a figyelmet arra, hogy a gazdaközönség kezében sok régi irat, okmány és egyéb számadás stb. van, melynek hasznát úgy sem veszi, a muzeum kérelmét kibővítendő azzal, hogy ezen régi iratok, okmányok és nyomtatványok beküldését is kérni kellene.

A szakosztály a muzeum kérelmét Galgóczy indítványával módosítva, pártolólág terjeszti az igazgató-választmány elé.

Kísérletügyi közlemények.

Előadó előterjeszti, hogy a földmívelésügyi miniszteriumban a mult évben egy kísérletügyi központi bizottságot alakítottak, melynek feladatát képezte egy oly kiadvány kiadása is, melyben a kísérleti állomások munkálatai közzétetnek.

Midőn a kiadvány megjelenéséről az OMGE. tudomást szerzett, az egyesületi tanács kérte a minisztert, hogy sziveskedjék a kiadványt az egyesület tagjai számára ingyen megküldetni. O exczellenciája ezen kérésnek eleget tett.

A szakosztály javasolja az igazgató-választmánynak, hogy a választmány az egyesület nevében köszönetét fejezze ki a miniszternek a kiadványnak egyesületünk tagja részére való díjtalan megküldéséért.

A szőlőforgalom és értékesítés bajai.

A „Köztelek” f. évi 71. számában e czim alatt egy hosszabb cikkben közöltük azokat a panaszokat és megjegyzéseket, a melyeket az OMGE. felszólítására a szőlőtermelő gazdaközönség egyesületünkhöz juttatott. Együttal ismertettük az ezen megjegyzések alapján szerkesztett és a m. kir. államvasutak igazgatóságához egyesületünk által benyújtott felterjesztés lényegét.

Az OMGE.-nek ezen felterjesztésére a m. kir. államvasutak igazgatósága most küldötte meg választát, a meiyet közérdekü voltánál fogva alább egész terjedelmében közrebo-csájtunk.

Megelégedéssel konstatáljuk, hogy a

MÁV. igazgatósága készséggel ismeri el a saját tapasztalatai alapján is a felterjesztésünkben hangoztatott panaszokat és hogy azok megszüntetése érdekében már a folyó évi szőlőszállítási idényben oly intézkedéseket léptetett életbe, melyek a fennálló bajok orvoslására — ha azok kellő szigorúsággal ellenőriztetnek — alkalmasak.

Különös súlyt helyezünk arra, hogy a szállítványok gondos és kíméletes kezelése, valamint a szőlő- és gyümölcs szállítására alkalmas vasúti kocsiberendezések létesítése mellett, a közvetlen rovatolás tekintetében a MÁV. igazgatósága a kellő intézkedéseket megtenni hajlandó egyelőre legalább — míg ez általánosabban keresztülvihető — azokra az állomásokra nézve, amelyek már jelenleg is jelentékeny kiviteli helyeket képeznek, vagy a közel jövőben előreláthatólag képezni fognak. Hogy azonban a közvetlen vonatcsatlakozások felhasználására nézve az osztrák vasutak jóvoltára vagyunk bizva, azt legalább is szomorúnak tartjuk. Azt hisszük, hogy a magyar gazdaközönségnek éppen azon közös viszonyról fogva, amelyben Ausztriával vagyunk, jogos követelése az, hogy a Magyarországra annyira fontos gyümölcs-export könnyű és sima lebonyolítása tekintetében az osztrák vasutak közreműködésüket biztosítsák és ezért a MÁV. igazgatóságnak szorgos kötelessége, hogy a kereskedelmi kormány útján a régebben létezett, de újabban megszüntetett vasúti közvetlen csatlakozásokat a gyümölcsszállítások érdekében okvetlenül kieszakozólja. Enélkül a m. a. v.-nak összes dícsérendő és célzati intézkedései a gyümölcs- és szőlőexport érdekében hiabavalóknak fognak bizonyulni, mert ez áruk oly hosszú időt lesznek kénytelenek továbbra is uton tölteni, hogy a távolabbi piacokra csak nagyon is megroggalt állapotban juthatnak.

Ami a MÁV. igazgatóságának azt a nézetét illeti, hogy a vámhatárokon szövetkezeti alkalmazottak teljesítsék az elvámolás és gyors továbbítás érdekében szükséges teendőket, véleményünk szerint meg nem állhat. Gyümölcs- és szőlőtermelésünk fejlődése következtében mind nagyobb jelentőséget kezd nyerni. Ezt az államnak biztosítani kötelessége. Szövetkezeti alkalmazottak is teljesíthetnek, de egészen más hatása van egy állami tisztviselő működésének, mely egy állam tekintélye mellett történik, mint a magánszemélyeknek. Hiszen eszerint az államilag alkalmazott külföldi konzulok sem megfelelőek. Sőt ellenkezőleg, midőn az osztrák kereskedelmi anketen Magyarország belterületére a kereskedelmi érdekek szolgáltatára a góczpontokban állami konzulátumok felállítását óhajtatandónak tartják, mi kétszeresen szükségesnek tartjuk, hogy a vámhatároknál a gazdák kereskedelmi érdekei állami alkalmazottak által jussanak érvényre.

A MÁV. igazgatóságának leirata a következő:

Folyó év szeptember hó 2-án 2642/1898 sz. a. kelt becses átiratára van szerencsénk tisztelettel értesíteni, hogy a f. é. gyümölcsszállítási idény alatt, miként ezt már f. évi 85646 sz. a. t. Czimhez intézett átiratunkban is jelezni szerencsénk volt, nem volt már elegendő idő arra, hogy a szállítás érdekében megtegyük mindama széleskörű intézkedéseket, melyeket a kérdés szabályozása feltétlenül megkíván.

Egyben azonban tisztelettel értesítjük, hogy a kérdés állandó nyilvántartása mellett, nemcsak a szőlő, hanem mindennemű gyümölcs szállításának szabályozását is szorgos tanulmány tárgyává tettük, s kellő alkalommal idejében fogjuk megtenni összes intézkedéseinket, hogy a gyümölcs, s különösen a csemegeszőlőszállítás a jövő évi szállítási idényre, ugy a szállítók, mint saját érdekeink szempontjából lehetőleg teljesen szabályoztassék.

Amidőn különösen hangoztatjuk azt, hogy a szállítás végleges rendezését főleg a rovatolás szabályozásának kérdése hátráltatja, nem mulaszthatjuk el becses tudomására hozni azt, hogy a legsürgősebb és legszükségesebb intézkedéseket már a folyó évi szállítási idény alatt is megtettük.

Nevezetesen:

A t. Czim s főleg a termelő közönség részéről a „*Borászati Lapok*”-ban felhozott panaszokkal szemben, amit a termelők szives megnyugtatósa céljából különösen kiemelünk, legelső teendő volt, a vasúti szállítványok kíméletlen kezelésének megakadályozása s e tekintetben a gyümölcsküldemények kíméletes kezelésére vonatkozó korábbi rendeleteink mellett a legszigorubb intézkedéseket tettük meg; úgy, hogy jogunk van remélni, hogy hasonló panaszok ezentul felmerülni nem fognak.

A vasúti kocsik megfelelő berendezését szorgos tanulmány tárgyává tettük s a többi között intézkedtünk aziránt, hogy néhány teherkocsink a t. Czim által javasolt berendezéssel sürgősen felszereltessek, hogy ezen berendezés használhatósága még a jelen szállítási idény alatt kipróbálható legyen.

A szavatolást ugy a gyors szállítás, mint az előzősebb díjszámítás tekintetében a t. czim által kívánt értelemben fogjuk a lehetőséghez képest s különös figyelemmel a nagyobb mennyiségben feladásra kerülő szőlő és gyümölcs szállítványokra szabályozni s intézkedni fogunk aziránt, hogy a külföldi kötelek díjszabásaiba felvételssenek mindazon elszámoló helyek, melyeken számbavehető gyümölcsküldemények újabban feladásra kerülnek. Sőt az, ezidőszert óriási arányokban megindult szőlőtelepítésekre való tekintettel már eleve is figyelembe kívánjuk venni s a különböző kötelekbe felvenni azon állomásokot, illetve helyi érdekű vasutaknál, melyek állomásait közvetlen külföldi forgalomba bele nem vonhatjuk, az illető határállomásokat is, melyeknek környékén ezidőszert a telepítés még csak most folyik s a nagy terjedelemben létesített új szőlőtelepeket, melyek termelvényeiket rövid idő múlva piacra vihetik, a díjszabás előnyös intézkedéseinek azonnali élvezetébe beléptetni kívánjuk.

Ennek kivételéhez azonban szükséges lesz tudnunk mindazon helyeket, hol újabban nagyobb szőlőtelepek létesültek s honnan a közel jövőben piacra vinni szándékolt szállítványok már várhatók lesznek.

E tekintetben batorokodunk t. Czimhez kérést intézni aziránt, hogy minket elsősorban az újabban létesült termelőhelyekről, másodsor arról értesíteni sziveskedjék, hogy mely termelőtelepek lesznek azok, melyekről szőlő és gyümölcsküldemények feladása várható és mely bel- és külföldi piacokra fognak ezen szállítványok előreláthatólag feladásra kerülni.

A gyümölcsküldeményeknek gyors szállításáról, vonalainkat illetve gondoskodni fogunk, de szükségesnek tartjuk megjegyezni azt, hogy a t. Czim átiratában említett s a gyorsáruk szállítására a korábbi években megállapított internacionális menetrend ma már fenn nem áll, minthogy újabban a külföldi vasutak ezen menetrendhez hozzájárulásukat nem adták.

Mindazonáltal az idegen vasutak igazgatóságait minden szállítási idény előtt külön fel fogjuk kérni arra, hogy a gyümölcsküldemények gyors szállítására mindenkor kiváló figyelemmel legyenek, esetleg, hogy közöljék azon vonat menetrendjét, mely vonatok a gyümölcsnek az

osztrák-német határig, illetve onnan való továbbítására legalkalmasabbak.

A kivételre szánt gyümölcsküldemények vámkezelésénél előforduló akadályok okszerű elhárítása tekintetében pedig ismételve ajánljuk azt, hogy a földmívelési kormány meghatalmazottjának kiküldetésétől eltekinteni és szövetkezeti alapon egy oly állást szervezni sziveskedjék, melynek betöltője a nagyobb határállomásokon a magyar termelők érdekeit kellőképen képviselje.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: **Monostori Károly.**

Ausztráliai juhtenyésztők évi kiállítása Sidneyben.

Sokat emlegetett magyar adoma egyik Esterházy hercegről szól, ki előtt egy angol lord az ő nagy juhállományával dicsekedett, mire a magyar főúr fogadott vele, hogy neki több a juhása, mint az angol lordnak a juha s a fogadást — természetesen — megnyerte, már csak az adoma pointja kedvéért is. Tényleg volt idő mikor Esterházy hercegnek, mondjuk 1819-ben 150,000 drb juha volt.

De ma már Mc. *Caughy* engedhetné meg magának nem egy magyar főúrral azt a fogadást, hogy ő neki több a juhása, mint azoknak összesen juhok, mert ez a tiszteletreméltó ausztráliai juhtenyésztő azzal dicsekedhetik ma, hogy juhállománya meghaladja az egymillió darabot. *Caughy* arról nevezetes, hogy a spanyol eredetű amerikai Vermont juhokból az ausztráliai éghajlati viszonyoknak igen megfelelő tömegtermelőket létesített, melyek közül az 1895-ben ellett *Eclipse* kos (134. ábra) az idei Grenl Champion díját nyerte el Sidneyben.

De Mister Mc. *Caughy* nemcsak kosával, hanem *Daisy* nevű anyajuhával (135. ábra.) is elnyerte a nagy díjat és magától értetődik még egy csomó más első díjat is, amennyiben *Caughy*nek tényleg sikerült a meleg ausztráliai éghajlat részére igen megfelelő, egészséges, az időjárásnak ellentálló, tömött gyapju állásu igen zsiros bundájú termetet létesíteni, melyből az amerikai Vermontok némely hibáit kiküszöbölte ugyan, de mindennek dacára az ő juhái is csak a kiegyenlített tömegtermelés típusát hordják magukon és előttem nem kétséges, hogy a nehéz negretti jellegű gyapjuzsirra és a sok ránczra való tenyésztés az ausztráliai tenyésztőket is azon zsákutczába fogja vezetni, a hova a szélsőséges negretti irány nálunk is vezetett. Az angol husjuhokkal való keresztezés divatja, mely a londoni gyapjuaukeziókon is visszatükröződik árrontó hatásával, gondolkodóba ejtette az ausztráliai tenyésztőket. Ma már felhagynak a „*Cross bred*” (keresztezés) tenyésztés tulzó dicsérgetésével, másfelől azonban ugylátszik, hogy a német elektoralis tenyésziránynak sincsenek meg itt a föltételei, sem a tenyésztési viszonyok, sem a tenyésztők izlésében.

Kitűnik ez többi közt abból, hogy Gade-gast (Thal-Oschatz) vállalkozása, ki a sydneyi juhkiállítással kapcsolatos nyolcz napig tartott tenyészjuhaukezióra 10 darab szép elektoralis kos küldött, teljesen esütörtököt mondott, mert csak 6 darabja kelt el, az is aránylag igen szerény (58 $\frac{1}{2}$ guinea) áron.

Az ausztráliai tenyészjuh-aukeziókon u. i. még meg van az a liczítáló kedv, mint nálunk hajdanában a holisgi kos-árveréseken, mikor p. egy Csekonic tábornok 1810-ben, persze értéktelen „*schein*” pénzben 16,250 frtot, Esterházy Károly gróf 1811-ben éppen 30,000 váltó frtot fizettek egy-egy kosért.

Most is a James *Gibson* tasmániai díjasok *Président II.* (136. ábra), 2 $\frac{1}{2}$ éves kosáért 1000 guineát*) kínáltak; nem hiába,

*) 1 guinea = 12 forint.

134. ábra. Eclipse. Me. Caughey champion kosa.

hogy *Président I.* nevű apjáért 1896-ban 1600 guineát fizettek, egyáltalában a legmagasabb árt, melyért itt kos elkelt, mert 1890-ben Matschless-ért 1897-ben Royalistért 1000, az idén Maquarie ért 510 guinet fizetek legnagyobb árképp.

Részemről a Gibson belleveui tenyészté- nek állatait az ábrák után (137. ábra) is sokkal nemesebbnek tartom a Cougheyi Coonaugi Vermentoknál; míg ezeknek szurkos kemény gyapjuszirjuk a firtalakulásból is kitetszik, a Tasmania kos finomabb, kiegyenlített gyap- ját szintén már felismerhetjük a közölt rajzból is, ugyszintén ropant benőtt voltukat le az orr- s föl a fülhegyig.

Kiválóbb ausztráliai tenyésztők még M. D. Cox Callonbonboneban és H. White Havilah- ban, kik az Ausztráliában 1860 körül meghono- sult német negretti tenyésztésnek hívei, ameny- nyiben mindkét tenyésztő a régibb idők óta hirneves kentzlini tenyésztésből használ apa- állatokat, bár a kis negrettik iránt általában kevés előszeretettel létezik az ausztráliai tenyész- tők közt. Szintugy a posztógyapjas juh iránt sem, melyet csak elvétve tenyésztének s azt sem a régibb Silesián irányban, hanem abban, melyet *Marschall* és *Slade* a 2½ éves kort meghaladt, ábrában bemutatott kosa képvisel.

dr. Rodiczky Jenő.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A magtenyésztésről.

(Adalék egy magyar magtenyésztési állomás felállítá- sához).

„A ki azon a helyen, a hol ez előtt egy kalász nőt, most kettőt növeszt; — többet használ, mint az összes politikusok.“ *Swift.*

☞ A hazai gazdasági állapotokra nagyon elszomorító, hogy a gazdaság terén felmerült javításokat és ujitásokat csak akkor karoljuk fel, ha már erre ugyszólván a legnagyobb szükségűtől rá vagyunk kényszerítve. Az bizo- nyos, hogy a szükség a legjobb mester; azon- ban előnyösebb az ujitásokat bármely üzennél is előbb behozni, mintha arra már rákényszerítve vagyunk, mert ha azzal elkészünk, a ha-

ladás előharczosa az aranyesőt már rég fel- fogták.

Ugy vagyunk a mezőgazdaságnál is: a hazai mezőgazdaság a mit a haladás terén felmutathat, arra az általános terhek, a maga- sabb előállítási költségek és a világverseny által rá volt kényszerítve: a ki az ujitásokat és racionális javításokat előbb hozta be — előbb is élvezte annak gyümölcsét.

Az bizonyos, hogy minden gazda többé- kevésbé konzervatív és tartózkodva fogad min- den ujitást és javítást: azonban a haladás hatalma oly erővel tör előre, hogy mind az, a ki nem tart vele, előbb-utóbb elmerül.

A mezőgazdasági válság a hazai mező- gazdaságra határozottan fejlesztő hatással volt, annyiban, a mennyiben a létérti küzdelemben, a ki ezen válságban elmerülni nem akart min- den erejét, szorgalmát, tudását és energiáját

elő kellett vennie. Mert a hol egyrészt az ipari munkás szociális mellékizzel olesó ke- nyeret követel, másrészt a mezői munkás magasabb bér után sóvárog és e mellett az állam meg a község hatványozza az adóját és a tengeren tuli gazda olesóbban termelve árain- kat lenyomja; bizonynyal rendkívüli erő, szor- galom, tudás és energia kifejtésére buzdit, hogy mezőgazdaságunkból jövedelmet hozhas- sunk ki.

És azért lett az orvoslás egyik mottója az, hogy mezőgazdasági válság ellen nyers termelés emelésével is küzdjünk.

A nyers termelés emelésére és az általá- nos produkció fokozására a gazdának intenzivebb talajmiveltést és trágyázást ajánlottak. És tényleg racionális miveltés és intenzivebb trágyázás által: a talaj mély miveltése és a műtrágyák igénybevétele által magasabb ter- més éretett el, és ezen a téren hazánkban valóban haladásról is lehet szó. Azonban egy módja a termelésnek, a mely mód nem csekély részben szintén a nyers produkció emeléséhez járul, nálunk még igen csekély mérvben lesz igénybe véve és ez a magtenyésztés által való vetőmagtermelés.

Hogy jobb vetőmagból jobb termésünk lesz, azt minden gazda tudja és hogy daczára ennek ezen a téren nálunk, mint par excellencze agrikultur államban ugyszólván semmi sem történt, valóban csodálatos. Csodálatos, hogy a míg más államok, például Angolország 30 évvel ezelőtt a vetőmagtenyésztést a produkció emelése céljából sikerrel a mezőgazdasági üzembe bevonta, nálunk e tekintetben még legkezdetlegesebb stádiumon sem vagyunk.

És ez megint a mi hazai viszonyainknak tudható be, mert bármely magán vállalkozó, ha e térre vetette volna magát, ismerve gazdáink csekély érdeklődését az ilyféle ujitásokkal szem- ben, csekély eredményt mutathatott volna fel. Az egész vetőmagüzlet javarészt importra szorul és hogy ezen módja a tenyésztett vető- mag beszerzésnek: az import káros mezőgazda- ságunkra nézve, azt mindenki belátja. Káros egyrészt, mert pénz vándorol ki idegen áruért, amelyet idebent is előállíthatnánk, sőt ezen üzemág kellő felkarolásával még exportra is termelhetnénk; másrészt gyakran a behozott, más talaj- és klimatikus viszonyok közt tenyész- tett vetőmag, a mi talajunkon és klímánk alatt

135. ábra. Daisy. Me Caughey champion anyajuh.

egyrésről az
zzel olcsó ke-
mezei munkás
és e mellett az
za az adóját és
termelve árain-
ivüli erő, szor-
tésére buzdít,
delmet hozhas-

regyik mottója
g ellen nyers

re és az általa
zdának inten-
st ajánlottak.
és intenzivebb
mivelése és a
magasabb ter-
ren hazánkban
Azonban egy
ód nem csekély
zió emeléséhez
mérven lesz
sztés által való

obb termésünk
s hogy daczára
par excellenze
n semmi sem
dálatos, hogy a
lország 30 évvel
a produkció
mezőgazdasági
ekintetben még
n vagyunk.

viszonyainknak
n vállalkozó, ha
erve gazdáink
ításokkal szem-
tott volna fel.
részt importra
nyésztett vető-
os mezőgazda-
belátja. Káros
idegen áruért,
ánk, sőt ezen
g exportra is
an a behozott,
k közt tenyész-
s klimánk alatt

nem válik be, vagy ha első évben emelte is a nyershozamot, már második-harmadik évben degenerálódik elannyira, hogy rosszabb eredményt nyújt, mint a honi féleség.

És épp azért, mert a tenyésztett vetőmag javarészt oly talaj és klimatikus viszonyok alatt hoz magasabb termést, a mely viszonyok alatt tenyésztetett; indokolt lesz a vetőmag tenyésztést is felkarolni és a szükséges vetőmagot ott-hon felállított vetőmagtenyésztési állomásoktól beszerezni.

Mint hogy pedig ösmerjük gazdáink e részbeni indolenciáját, a melyet már hangoztattam, nem volna helyes ezen oly fontos intézményt már ébrény korában magánvállalatra bízni — nehogy elbukjék és hitelét veszítse; hanem legelső sorban a földmivelési kormány volna felhivandó, hogy ezen vitális faktort legalább addig, míg önerejéből exisztálni nem tud, saját resortjába vegye és a növénytermelési kísérleti állomást egy magtenyésztési állomással kiegészítse. Mert ha egyelőre csak azon összegeket bírjuk megtakarítani, illetve belföldön elhelyezni, a melyet egyrészt földmivelési kormány, másrészt magkereskedők és magányosok a külföldről importált magért elköltének, már is nagy eredményt értünk el. És ha majd az intézmény általánosabb elismerést nyer, a midőn majd minden gazda befogja látni a vetőmagtenyésztésnek hasznos voltát: hogy ezáltal ugy a saját, valamint az általános produkciót emeljük — fog majd a vetőmagtenyésztés nagyobb és nagyobb tért hódítani és majdan ezen gyámolítás alól felszabadulni.

E mellett nem szabad szem előtt tévezteni a vetőmag belföldön való tenyésztésének azon nem kevésbé fontos előnyét, hogy a majdan tenyésztendő ezen honi fajták jobban fognak viszonyainknak megfelelni: az elfajzásnak nem lesznek annyira alávetve. Mert minden nemesített növény az ő fokozott jó tulajdonságait azon viszonyok közt tartja meg, illetve örökíti át legtovább, amely viszonyok között az nemesítve lett.

Hogy a magnemesítés iránt az érdeklődést minél inkább fel keltsem és a befolyásos körök figyelmét ezen eddig nálunk még el-tűnő csekély mértékben kultivált térre tereljem, tartottam a treneséni és nyitravölgyi gazd. egyesületekben felolvasásokat, amely alkalommal a gazda közönség ezen eszme iránt nagy érdeklődést mutatott és ezen egyletek közgyűlésükből kifolyólag elhatározták a föld-

133. ábra. President H. James Gibson champion kosa.

mivélésügyi kormányhoz egy magtenyésztési állomás felállítása iránt felterjesztést intézni.

Alkalmasnak vélem e helyütt is amagtenyésztésről egyet-mást elmondani.

Tegyük fel, a gazda ősszel rozst vet el: elég későn, kedvezőtlen időjárásnál, ugy, hogy a rozsa nem tud eléggé megbokrosodni és ilyen gyenge állapotban neki megy a télnek. Tegyük fel, hogy a tél is kedvezőtlen, hogy a rozsa bizony nagyon megritkult, ehhez jönnek a tavaszi szelek és fagyok — rozsuink oly silány, hogy csak ki kell szántani. És ha most a gazda ezen vetését szemügyre véve véletlenül egy erőteljes törzsre, jobban mondva bokor rozsrá akad, amely erőteljes kifejltségével, haragos zöld színű terebélyes levélzettel kitűnik: amely bokor tehát a telet jól kiállván megbokrosodva a többiektől elüt, — tegyük fel továbbá, hogy a gazda ezen bokor rozstot meghagyja érlelni és róla vetőmagot szed és azt rendes időben ősszel elveti, mit fog tapasztalni? Azt, hogy azon rozsnövények, amelyek ezen bokor rozsból származnak — a telet jobban fogják kiállani, mint egyéb roz-

vetése, vagyis a téli hideggel szemben nagyobb ellentálló képességükkel fognak kitűnni.

Ez az átöröklődési törvényen alapul, amely törvény az egész magtenyésztés alapját képezi.

Ezen példánkkal a növény fagyállóságát — spontan fellépéssel — tovább tenyészteti volt szándékunk. És ilyen eljárással lehet azután a növények egyéb sajátosságait: ellenálló-képességet a megdülést és betegségekkel szemben, korai, kései érését, hozam nagyságát, a termés minőségét stb. mesterséges tenyész kiválasztással fokozni.

Az ily sajátosságok közül egynemelyiket a gazda képes még rendszeres mivélés és trágyázás által is fokozni; vagy pedig a nem kívántakat csökkenteni. Ellenben van a növénynek sok oly tulajdonsága, a melyet kultúra és trágyázás által nem lehet befolyásolni és ekkor a magtenyésztő még a keresztezést és egyéb mesterséges tenyészmodokat is kénytelen célja elérése szempontjából alkalmazni.

Az előbb említett rozsa tenyész kiválasztásnál a rozsa fagyállóságát természetes uton és módon minden egyéb kulturbefolyás nélkül tovább tenyésztettük; ha már most ezen rozst ősszel korábban jól mivelt és trágyázott földbe elvetjük, hogy az jól megbokrosodva menjen neki a télnek, akkor még mivélés által ezen sajátosságát is fokozhatjuk. Így van ez növények sok más tulajdonságával is.

Hogy azonban egy példával is szolgáljak, miként a növények egynemely sajátosságát mivélés és trágyázás által nem lehet befolyásolni legyen szabad a burgonyának a burgonyavész elleni ellentálló képességére hivatkoznom. Mennyi mindenféle mivélési módot ajánlottak a burgonyavész ellen való sikeres megküzdésre és mindezek nem használtak annyit, a mennyit a tenyésztés által elért ellentállóképesség felmutat. Így leszünk a buza rozsdája elleni küzdelemben is.

A magtenyésztést azonban nemcsak természetes és mesterséges tenyész kiválasztás, hanem keresztezés és egyéb mesterséges módon (czukorrépanál) is üzik. És valamint a mesterséges tenyész kiválasztás ugy a keresztezés is előbbi Hallett, utóbbi Shireft által legelőször Angolországban üzve, a kontinensre is átszármaszott.

Csak hogy a keresztezés kivált a gabonamivélésnél kezdetben nem igen akart sikerülni, értve a dolgot úgy, hogy állandó jellegű új fajtát sikerült volna előállítani. Csak elnem-csüggedő és kitartó munka után érték a te-

137. ábra. Jubilee. James Gibson finom gyapjas kosa.

nyésztők keresztezéssel is czélt. Így maga Rimpan is.

Holott más növényeknél, pl. a burgonyánál a keresztezés vajmi könnyen sikerül.

És én azt hiszem, hogy a modern magtenyésztő felfegyverezve rendkívüli türelemmel és szakavatottsággal, éles szemmel felfogja majd ismerni, hogy hol kellend majd neki a mesterséges tenyész kiválasztás mellé még a keresztezést is igénybe venni, hogy a kívánt variétást elérje.

Többet a magtenyésztésről mondanom egyelőre felesleges, ez egy speciális tudomány; az érdeklődő e téren a szakbavágó irodalmat keresse fel.

Ki kell azonban terjeszkednem azon két körülményre, a mely a magtenyésztési állomás felállítását involválja és ez: a növények degenerációja és a klímának befolyása a magtenyésztés sikerére.

Minden gazda tudja, hogy gazdasági kulturnövényeink többé-kevésbé hajlamot éreznek elfajzani annál inkább és elébb, minél kevésbé: djuk meg nekik a kellő művelést, trágyázást.

Gazdasági kulturnövényeink csak a művelés és a tenyésztés által lettek azzá, amilyenek most.

Ha ezen művelést és tenyésztést abba hagynók, a növény csakhamar elvesztené azon jó sajátosságait, amely miatt termesztjük. E tekintetben klasszikus példánk van a cukorrépában (cukorrépat azért választottam, mert az őstét felkereshetjük), amely mutatja, hogy csakis a művelés és tenyésztés által lehetett a répa sovány, fás gyökeréből a husos, cukorban dus répat tenyészteni; ha ezen szorgos tenyésztéssel és műveléssel felhagynánk, ezen cukorban dus répa (amely már évek és évek óta tenyésztetik), csakhamar ismét elfajzanék.

Azonban nemcsak a művelés és tenyésztés, hanem a változott talaj és klimatikus viszonyok is nagy befolyással bírnak az elfajzásra, sőt némely sajátosságok, amelyek bizonyos helyütt egyes növényt kiválóan tüntetnek fel, más helyre hozva, azok ott érvényre sem emelkednek. Nagyon csatlakozna az, aki egynemű angol, vagy németfeleséget, amely hazájában, mint a rozsdának ellentálló szerepelt, az Alföldön e czéltől elvetné, mert azon szomorú tapasztalatra jönne, hogy az bizony többet szenvedne a rozsdától, mint az ott vetett honi buza.

És ezen kellemetlen tapasztalatok azon tanulságot szolgáltatják, hogy a megkezdett tenyésztést megszakítani nem szabad, vagyis a növényeket folyvást tenyészteni kell, tulajdonságuk konzerválása szempontjából, hogy ezen tulajdonságok állandóak és bizton átörökíthetők legyenek; másrészt pedig, hogy a magtenyésztést kisebb rajonokra — megfelelő egynemű talaj és klimatikus viszonyokra való tekintettel — kell beosztani, mert csak akkor fogunk majd a tenyésztett maggal sikert elérhetni.

A mi pedig a talaj és klímának befolyását magára a magtenyésztésre illeti, azon tapasztalatunk van, hogy a magtenyésztés sokkal biztosabb sikert mutat, ha az nedvesebb, csapadékusabb vidéken, szelidebb klíma alatt, könnyebb talajokon fogantatosítatik. Talán az Alföldön berendezett cukorrépa magtenyésztési állomás éppen azon oknál fogva nem fog nagyobb sikert felmutathatni, mert ott szárazabb a klíma, holott a cukorrépa nyirkosabb klíma alatt, amely a cukortartalom felhalmozásához szükséges, diszlik csak jól. Talán az ottani buzánemesítéssel nagyobb eredményt érnének el.

És éppen azért a magtenyésztési állomást oly vidéken kellene felállítani, amely nyirkosabb, csapadékusabb klímával bír, talaja szelid, könnyebb aluvium vagy diluvium, mert ez előfeltétele a jó sikernek. Ezen szempontból is választottam a Vág meg a Nyitra völgyét, ahonnan a mozgalmak meginduljon.

Végül a szársországi pirnai rozsnak magtenyésztési eljárását ösmertetem, mint példát arra, hogy egy kisebb vidék tenyész és vetőmageladási szövetkezete mily figyelmet fordít jó vetőmag előállítására.

Az u. n. pirnai rozsnak (amelyből a petkusi roz is származik) a tenyésztési eljárása következő: a tenyész kiválasztás az érés előtt az u. n. tenyészkerthben vitetik keresztül és pedig csakis élő növényen, hogy az egész család habitusát meg lehessen ítélni. Kiválasztatnak normális növények, melyeknek a szalmája nem túl hosszú, nehogy a megdülést elősegítsék; a mellékajtásoknak is egyenlőknek és fejletteknek kell lenniök; a kalász pedig a pirnai rozsnak tipikus alakját kell, hogy bírja és pedig: hosszú, nyulánk, vékonyhéjú lisztes maggal, amely mag átmérője úgy viszonylik a szélességhez, mint 1:3-hoz; a mag színe intenzív szürkészöld legyen, mert azt tapasztalták (dr. Fischer, Westermeyer is), hogy ezen magvak szemben a sárgás maggal több proteinnel bírnak és hogy ezen szín át is öröklődik — tehát a barna, sárgás színű magvakat a tenyésztésből kizárják. A normális tipikus rozskalász négyszegletes, maggal teljesen telt, csorbás kalászok kiselejteztetnek, mert tapasztalták, hogy a kalász csorbásága átöröklődik (szerintem azonban csak részben). A magvaknak a toklászkól csak egyharmad részben szabad kilátszani, mert a csupaszon kiálló magvak a kalászból csakhamar kihullanak; a szálkák középhosszúak.

A tenyészczélok: a maghozamot a kalászhban emelni és a gabonaszárt a megdülés ellen ellentállóbba tenni, továbbá egyenlő erőteljes bokrosodást és a fennállóságot fokozni.

Az így kiválasztott növények gyökerestől kiemeltetnek és napon megszáraztatnak, ezután az egyes családokból a főkalászok — Liebschernek a szárszerekre vonatkozó törvényének figyelembevételével — levágnak és 12—14 cm. átlagos kalászhozsz szerint szortiroztatnak. A kalászok csoportonként megmérlegeltetnek és a magvak kiszedtetnek, azon czéltől, hogy a mag és a szárszalma közötti arányt megállapítsák. Most az elite mag csak azon kalászból vétetik, amelynél a mag és szalma közötti arány a legkedvezőbb, figyelem fordítatik arra, hogy nem egyes kalászok, hanem egész család vételessé megválasztás alá.

Az így nyert elite mag a tenyészkerthben vetetik el, ahol a magtenyésztés tovább folyik. Itt eltávolítatnak a rosszul áttevelt, gyenge növények, virágzás alkalmával a nem csendes időben jobban mondva nem egyszerre virágzó kalászok elmentesznek. Az érés alkalmából ismét kiválasztatik az elite mag, holott a többi mag a tenyésztelepeken vetetik el. A tenyésztelepeken nyert mag vetőmagot szolgál a szaporító földekre és csak az innét nyert mag szolgál rendes vetőmagul. Az innét nyert mag már mint vetőmag kereskedelmi árut képez.

Jatka Ferencz.

A dohánykertészekről.

Valóban, pályadíjat lehetne kitűzni annak a kérdésnek megoldására, hogy micsoda is az a dohánykertész? Cseléd? Nem, hiszen a cselédtörvény róluk meg nem emlékezik? Napszámos? Mezőgazdasági munkás? Nincsen neki munkásigazolványa! Szóval, nem tudjuk minő kategóriába tartozik. Egyik főszolgabíró így határoz, a másik amúgy. Egyik helyen cseléd, másikon napszámos — lóg, mint Mohamed koporsója, ég és föld között.

Magyarország jogállam. Minden polgárának kötelességét a törvény mutatja, vitás ügyeket törvénykönyvvel a kezében intéz el a bíró. De ha nincsen a dohányosokra törvény, ki issza meg ennek a levét? A gazda és a kincstár, meg a jóra való dohányos maga.

Nem akarok rég elcsépelet igazságokat

ismertetni, hogy jó uraság és a jó dohányos megférnek egymással. Igaz. De kérdem, ha százszor jó az uraság, ki védi a csempésző dohányosok ellen. A dohányos csempész, a pénzügyőrség kiadja a rendeletet, hogy ez a kertész a termelésből kizárandó. Ki örülne ennek jobban, mint a kertész! Ezt várta. Előleget már kapott, s most távoznia kell. Nem is megy messze. Egy-két órányira. Ott már nem tudják, hogy csempészett. Megkezdődik a czirkulus vitosus, csempészkedik, míg ujra rajt nem csipik, aztán megy más megyébe.

Miért nem szünteti meg a törvényhozás ezt az ázsiai állapotot?

Adjanak legalább dohányos könyvecskéket a kukásoknak a községek és ha csempészkedik, vegyék el tőle egyszer s mindenkorra. Irják be a dohánybevéltő hivatal főnökei, vagy az átvevő tiszt, évről-évre vagy magát az átvételt, vagy legalább is az összbonyomást, mit a kertész munkája reájuk gyakorolt. Így meg volnánk védve a legnagyobb visszaélések ellen s nem kellene attól tartanunk, hogy nem nekünk való, hanyag kertészt fogadunk fel.

És még valamit! A beváltásnál figyelembe kellene venni a jó kertészt és annak törekvését, jobban kellene honorálni, mint eddig. A jó kertész büszkesége a dohánygazdaságnak és a ki csak kissé felismeri saját érdekét, ily kertészszel a gazdaságban is sok jót tesz. De ez kevés. A kincstár is tüssesse ki ezeket a kertészeket és kis könyvében ott lévén a kitüntetés jelzése, ez csak további munkára és buzgóságra fogja ösztökélni. Ha nincsen erre pénz, megmondom azt is, hogy honnan vegye. Szüntesse be a politikai biztosság intézményét, mely — nemcsak az én szerény nézetem szerint — idejét multá. A mai világban, midőn a haladó kor eszméi minden téren a humanizmust, a szegényebb osztályok segélyezését hirdetik, kétszeresen fontos, hogy a törekvést megjutalmazzuk. És aki a jó dohánykertész munkáját látta, a dohánymag elvetésétől a levelek simításáig, annak méltányolnia kell ezt a munkát. És ez a méltányolás nem juthat csupán a beváltási árban kifejezésre, mert ez ár a földesur és dohányosé, de jusson kifejezésre egyéb jutalomban is. Oly befektetés lenne az évi jutalmazás, mely bőven meghozná a kincstárnak is kamatait.

Nézetem szerint addig nem lehet rendezett a dohánytermelés Magyarországon, míg a kertészek ügyét el nem intézzük.

Mindennél előbbre való, hogy a dohánykertészekről törvény hozassék, hogy a kertészek munkakönyvet kapjanak, a jó kertészek jutalomban és kitüntetésben részesüljenek.

Leopold Samu.

VEGYESEK.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Az OMGE. közleményei.	1567
Irodalmi és tanügyi szakosztály ülése.	1567
A szőlőforgalom és értékesítés bajai.	1568
A dohánykertészekről. Leopold Samu.	1572

Allattenyésztés.

Ausztráliai juhtenyésztők évi kiállítása Sidneyben. dr. Roditzky Jenő.	1569

Növénytermelés.

A magtenyésztésről. Jatka Ferencz.	1570

Vegyések.	1573
Kereskedelem, tőzsde.	1574

Budapesti gabonatőzsde. — Vetőmagvak. — Műtrágyák. — Szeszület. — A központi vásárcsarnok árjegyzése a nagyban (en gros) eladott élelmiszerek áráiról. — Állatvásárok: Budapesti gazdasági és tenyészmarhavásár. — Budapesti vágómarhavásár. — Budapesti lóvásár. — Kőbányai sertésvásár. — Budapesti szurómarhavásár. Ingatlanok árverései (20000 frt becsértéken felül.)	1575

A „Köztelek” legközelebbi száma a közbeeső ünnep miatt, a szokott időnél egy nappal később, azaz november hó 3-án fog megjelenni.

Esküvő. Wüest de Vellberg Ferencz uradalmi számtiszt folyó hó 25-én tartotta esküvőjét Német Emma kisasszonnyal Pápán.

Kitüntetés. Ő felsége a király gróf Festetics Tasziló belső titkos tanácsnak és magyar főpohárnokmesternek, a gazdasági szakoktatás és különösen a keszthelyi gazdasági tanintézet érdekében tanusított áldozatkészségéért legfelsőbb elismerését nyilvánította. E kitüntetés előzményei ismertek a „Köztelek” olvasói előtt, amennyiben a keszthelyi Georgikon fennállásának 100 éves jubileuma alkalmával megemlékeztünk a nemes gróf áldozatkészségéről, melylyel a keszthelyi gazdasági tanintézet ujjaalakítását elősegítve, az őseitől reámaradt szép hagyományok lépten nyomon a méltán részvételét a legfelsőbb helyről nyert kitüntetésre.

A jégbiztosítás kérdése. E címet viseli mai számunk melléklete, mely Rubinek Gyula tollából került ki. A tanulmány célja a jégbiztosítás reformja ügyében egyesületünkben megindult mozgalomnak oly adatokkal s anyaggal szolgálni, mely hiszszük a gyakorlatban eredménynyel lesz hasznosítható. Felhívjuk tehát különösen azok figyelmét e tanulmányra, akik a jégbiztosítás szükséges reformja iránt érdeklődnek.

A baja-báttaszéki dunai áthidalás ügyében az érdekelt vidékeknek százhusz tagu küldöttsége tisztelgett október 25-én délután Bánffy báró miniszterelnöknel és Dániel kereskedelemügyi miniszternel, átnyujtva nekik azt a memorandumot, melyben a múlt hónapban Baján tartott értekezlet összefoglalta az okokat, melyek a baja-báttaszéki vasuti összeköttetésnek az ország egy nagy vidéke közgazdasági fejlődése szempontjából mielőbb való kiépítését igazolják. A küldöttséget id. Perczel Miklós, Baranyamegye nyugalmazott főispánja vezette, résztvettek benne: Csáska György kalocsai érsek, Teleki József gróf, az OMGE. képviselője, Plósz államtitkár, Schmausz Endre, Kardos Kálmán képviselőházi alelnök, Vesztér Imre, Kammerer Ernő, Látovics Géza, Agoston József, Vermess Béla, Lázár György, Tarajossy Sándor, ifj. Vojnich Sándor, Kovács Pál, Aidinger János, Szalay Károly, Sima Ferencz és Pichler Győző orsz. képviselők, Majorossy pécsi polgármester, Döry Pál tolnamegyei, Dreaczer Károly baranyamegyei alispánok, Lakos Imre szentesi polgármester, Németh István Kaposvár polgármestere, Waisz Nándor bajai h. polgármester, Zombory Antal Szeged városi tanácsos s Lemberger Ármán dr. előadó, a bizottság jegyzője. A miniszterelnök délután 4 órakor fogadta a küldöttséget. Id. Perczel Miklós a miniszterelnökhöz intézett beszédében kifejti, hogy az ország nagy részének eminens érdeke az, mely e küldöttség által képviselt vidékek intező köreit arra bírja, hogy a kormánynál szorgalmazza a baja-báttaszéki áthidalás mielőbb létesítését. Ennek híján az ország legnagyobb tranzverzális vonalai ketté vannak választva. Bizalommal terjeszti a kormányelnök elé a memorandumot azzal a kérelemmel, hogy az áthidalás ügyét mielőbb a megvalósulás stádiumába vezesse. Bánffy báró miniszterelnök kijelenti, hogy a kormány már régebb idő óta foglalkozik ezzel a kérdéssel s abban a nézetben van, hogy e vasutvonal kiépítése ugy kereskedelmi, de közgazdasági szempontból is nagyfontosságú kérdés. E tekintetben tehát véleménykülömbőség az érdekelt vidékek és a kormány között nincs s csak abban lehet, hogy vajjon e sürgős kérdés valóban e perczen aktuális-e és mily szempontból az. Az érdekelt tényezők még hada-

szati szempontból is hangsúlyozzák az áthidalás szükséges voltát s ez esetben a közgazdasági szempontok sorrend tekintetében háttérbe szorulnak. A kormány érzi, tudja az áthidalás fontosságát, foglalkozik a dologgal s azon lesz, hogy mielőtt testet öltön ez az ügy. Fölhossa itt a székely vasutak kérdését, melyek kiépítését szintén hadászati szempontok követelik, ilyen fontosnak tartja a baja-báttaszéki áthidalás ügyét is. A miniszterelnök palotából a kereskedelemügyi minisztériumba hajtattott le a küldöttség s Dániel Ernő báró kereskedelemügyi miniszternek is átnyujtotta a memorandumot. Id. Perczel Miklós, a küldöttség vezetője hangsúlyozta beszédében, hogy míg a felső Dunán Pozsonytól Budapestig 8 hid köti össze a forgalmat, az Al-Dunán egyetlen egy sincs. Kéri a minisztert, vessen véget e kórosállapotnak. Dániel báró kijelenti a küldöttségnek, hogy az áthidalásnak kereskedelmi és általános forgalmi szempontból való nagy fontossága elől a kormány maga sem zárkózik el s behatóan foglalkozik a kérdés tanulmányozásával, de a vasutépítés terén az állammag nagy angazsmánjai vannak, itt van a székely és galicziai vasutak ügye, melyek hadászati szempontból fontosak s más áthidalási ügyek is, melyeket minél előbb létesíteni kell. A maga részéről mindent elkövet a baja-báttaszéki vasuti összeköttetés létesítésére, de fix terminust nem mondhat. A miniszterrel Schmidt államtitkárhoz járult a küldöttség, a kinek szintén átnyujtotta a memorandumot.

Szszfőzői tanfolyamok. A kassai m. kir. gazdasági tanintézetben egymásután két szszfőzői tanfolyam fog az idei tanévben rendezetni. Az első tanfolyam f. évi decz. hó 5-20-ig tartatik gazdatisztek és szszgyártulajdonosok részére azon célból, hogy a hallgatók a szszgyártás terén felmerült újabb vívmányokkal, az ellenőrző vizsgálatok végrehajtásával s különösen moslék értékesítésével megismerkedhessenek. E tanfolyam tandija 20 ft — s jelentkezhet bármely gazdatiszt és szszgyártulajdonos az intézet igazgatóságánál. A második tanfolyam 8 hétre terjed, s 1899 évi február 1-én veszi kezdetét. E tanfolyam célja a mezőgazdasági szszgyárak részére szszfőzőket gyakorlatilag és elméletileg kiképezni. A tanfolyamon részt vehet az, a ki okmányokkal igazolja, hogy valamely szszgyárban már huzamosabban alkalmazva volt, a magyar nyelvben járatos, irni, olvasni és számolni tud, esetleg felvételi vizsgával igazolni képes. A tanfolyamra 15 jelentkező vétetik fel s előnyben részesülnek azok, a kik gépkezelői szakvizsgát is tettek. A jelentkezők a szszgyárban előforduló összes munkákat végezni kötelesek; kötelesek továbbá a szszgyártás elméletéből tartott előadásokat szorgalmasan látogatni, a szszgyártáshoz szükséges vizsgálati módok elsajátítása végett a laboratoriumi munkálatokban részt venni. A tanfolyam befejezésével a jelentkezők gyakorlati és elméleti vizsgát tesznek, a melynek eredményéről a szaktanár és a szszfőző által aláírt és az igazgató által ellenjegyzett bizonyítványt nyerne. Tandij és vizsgadíj fejében minden jelentkező a beiratás alkalmával 22 forintot tartozik fizetni. Szóbeli vagy írásbeli jelentkezések 1899. évi január hó 15-ig a kassai m. kir. gazdasági tanintézet igazgatóságához intézendők.

Szövetkezeti mozgalom Nyitramegyében. A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület tevékenysége folytán a szövetkezeti mozgalom folyvást nagyobb arányokat ölt. Az elmúlt vasárnapou Sasvárott alakult szövetkezet 52 taggal, 103 üzletrezzel. Elnök lett Makász József. Kedden pedig Pöstyénben alakult szövetkezet 50 taggal és 100 üzletrezzel. Az egyesület által alakított szövetkezetek száma most már 55. A vármegyei központi hitelszövetkezet részére eddig 37,000 korona összegű üzletrezz van jegyezve. A nagyobb birtokosok közül jegyeztek br. Schey Pál 2000 koronát, Emödy József, Freund Gyula, Szautner Ernőné, Szautner Ernő 1000—1000 koronát, Mérey Lajos, Langfelder

Ede, Kubinyi Endre, Mezey Gyula 500—500 koronát, ezenkívül még mintegy 45-en jegyeztek üzletrezzeket. A jegyzések folyamatban vannak és a Nyitramegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatalához küldendők be.

Ló- és szarvasmarhadijazások. A borsodmegyei gazdasági egyesület folyó évi szeptember 30-án Edelenyben, október hó 3-án Ózdon, 5-én Mezőkövesden, 7-én Sajó-Szent-Péteren, 8-án Miskolcon és 9-én Mező-Csáthon sikerült ló- és szarvasmarhadijazásokat rendezett. Ezen díjazásokra, amelyeken a kisgazdák pénzdíjakkal, a nagyobb lötenyésztők pedig oklevelekkel jutalmaztattak, elővezettetett ló és csikó 230 drb, szarvasmarha 125 drb. Jutalmazásul kiosztatott: Pénzdíjakban 1195 korona, diszoklevél 13 drb, oklevél 21 drb. Az egyesület ezen ló- és szarvasmarhadijazásokat allandóan minden évben megfoggja tartani s az első siker után bátran lehet remélni, hogy a jövőben rendezendő állatdíjazásokon ugy a nagyobb tenyésztők, mint a kisgazdák is nagyobb számban fognak részt venni s ezzel az egyesületet az állattenyésztés emelése érdekében kifejtendő tevékenységében hathatósan támogatják.

Stassfurti KAINIT-ot

teljes kocsirakományokban, közvetlen kisebb mennyiségekben budapesti raktárából

legjntányosabban ajánl a

„HUNGÁRIA“

MÜTRÁGYA, KÉNSAV és VEGYI IPAR RÉSZEYNTÁRSASÁG BUDAPESTEN, V. KER. VÁCZI-KÖRUT 21. SZÁM.

1897. évi forgalom: 25,223 mm.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét

a budapesti gyapju-aukeziókra,

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen július és szeptember hónapokban tartatnak meg. Az aukeziókra felküldött és „Gyapjuarverési vállalat Budapestben, Dunaparti teherpályaudvar” címmel gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkezdvezményben, valamint ingyen rakárózásban részesülnek.

Mindennemű felvilágosítással szolgál:

HELLER M. s TÁRSA,

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 13.

ó dohányos
kérdem, ha
csempésző
Ezt várta,
hogy ez a
Ki örülne
a kell. Nem
Ott már
kezdődik a
míg újra
megyébe.
örvényhozás
nyvecské-
ha csem-
minden-
hivatal fő-
évre vagy
is az össz-
ája reájuk
legnagyobb
attól tartan-
anyag ker-
snál figye-
és annak
rálmi, mint
a dohány-
ismeri saját
ban is sok
is tüntesse
nyvében ott
ak további
kélmi. Ha
zt is, hogy
olitikai biz-
ak az én
multa. A
or eszméi
szegényebb
kétszeresen
utalmazzuk.
káját látta,
levelek si-
kell ezt a
nem júlhat
re, mert ez
sson kife-
befektetés
öven meg-
het rende-
gon, míg a
a dohány-
u kertészek
zek jutalom-
ld Samu.
K.
Oldal
1567
1567
1568
1572
neyben.
1569
1570
1573
1574
— Mü-
rcsarnok
t élelmi-
budapesti
budapesti
— Kö-
főmarha-
becsér-
1575

ALAPITTATOTT 1872.

Schottola Ernő, Budapest.

Műszaki közp. üzlet: Gyár:
VI. Andrassy-út 2. VI., Révay-u. 16.
 Fonciére-palota. (aját telpen.)
 bátorkodik a t. cz. érdekelteknek

„Helios“

istálló- és gazdasági viharlámpáját
 becses figyelmébe ajánlani.

Ára teljesen felszerelve drbonként frt 2.80.
 Van szerencsém egyuttal kitünő minőségű tartós

Csikó-jegyü

aczel trágya- és szena-villáimat,

minden egyes darabot jótállás mellett 3 ággal darabonként 75 krral, 4 ággal darabonként 90 krral ajánlani.

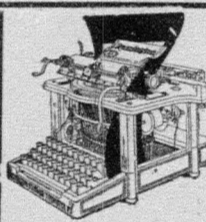
Az úsz bekötésre legolcsóbb áron ajánlok legjobb minőségű

marha lánczokat:

	4 1/2, 5, 5 1/2, 6, 6 1/2, 7 mm. erős sodrony-	
közöns. sodrott szemü drbja	25 28 30 35 42 50 kr.	ből
finom	2 43 45 50 59 70 "	
szabadalmazott bokor	40 43 46 54 - - "	

Legolcsóbb beszerzési forrás minden egyéb mezőgazdasági szükségleti cikkben. — Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

„REMINGTON“ IRÓGÉPEK VILÁGHIRŰEK.

VALLÁS-és KÖZOKTATÁSÜGYI
 magy. kir. minister

Kivonat a

Hivatalos Közlöny-ből.

„A vallás és közoktatás-
 ügyi magy. kir. minister a
 Remington írógépet (kapható
 Glogowski és Társa budapesti czégnél Erzsébet-tér
 16. sz.) az állami és egyáltalában a hazai tanintézetek részére leendő beszerzésre ajánlja.

Festékpárna mellözve. — 4-szeres billentyű 8-szoros helyett. — Legfinomabb acélszerkezet. — Közismert nagy tartósság. — Központi vezeték nélkül. — Teljes magyar és német billentyűzet. — Minden betűnek csak 1 billentyűje. — Legnagyobb sokszorosító képességgel.

A REMINGTON nagy sikerrel használják. A magyar biosnyák, horvát, osztrák, francia, angol orosz és az amerikai kormányok, — A magy. kir. bel- és földművelés- az igazság-, a honvédelmi- és a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumok, — Flumei kormányzóság, Magyar parlament, — Magy. kir. államvasutak igazgatósága, M. kir. államvasutak üzemeltetőségel, — M. kir. államvasutak gépgyára. — Magyar általános hitelbank, — Ganz és Társa. — Budapest székess főváros, Kir. tábla Budapest, Győr stb. — Gr. Károlyi Imre urad. igazgatósága, Mágocs. — Magy. Mezőgazdák szövetsége Bpest. Reó Jenő püspöki urad. bérlő Veszprém. Dr. Kéler Zoltán, gróf Festetics urad. ügyésze Budapest, — Győri püspökségi központi iroda Győr. Osztr. m. államv. társ. urad. igazg. Budapest. Zichy Nándor gróf urad. számvevői hivatala Bpest., I., Krisztina-u. 22. M. kir. Állami jószágigazgatóság Árad.

Továbbá számtalan pénzügyésznél, gyárban, kereskedők-nél, iparkamráknál, ügyvédek-nél, megyék-nél, városok-nál, közjegyzők-nél, erdészek-nél, íróknál, tanároknál, iskolákban, uradalmak-nál stb. stb.

Remington írógépet kívánatra vételkötelezettség ségünkre az ország bármely részébe díjmentes bemutatásra és az egyszerű kezelés begyakorlására bárhova ugyancsak saját költségünkre küldjük ki tisztviselőinket — Árjegyzék bérmentve és ingyen.

GLOGOWSKI és Társa BUDAPEST, Erzsébet-tér 16.
 Remington írógépek és Edison-mimeographok kizárólag jogosított eladási telepe.

Amerikai mezőgazdaság

Írta:
SZILASSY ZOLTÁN
 az O. M. G. E. szerkesztő titkárja.
 A 352 oldalas, finom papírra nyomott, 102 képpel díszített munka
bolti ára 4 forint;
 O. M. G. E. tagok és a „KÖZTELEK” előfizetői
3 frt 50 kr.
 kedvezményes áron rendelhetik meg
 a „KÖZTELEK” kiadóhivatalában
 (Budapest, IX., Üllői-ut 25.)

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

Budapesti gabonátözsde.
 (Guttman és Wahl budapesti terménybizományi czég jelentése.)

Napi jelentés 1898. október 28.
 Utolsó jelentésünk óta a készáruüzletben némi lanyhaság állott be, minek oka részben a lanyha külföld, másrészt a malmok tartózkodása, kik az utolsó időben eszközölt nagyobb bevásárlások folytán egy időre készlettel el vannak látva s így szállításra nem igen vesznek. A mai nap is csak itt fekvő készbuzára szorul, a forgalomba jött mintegy 15000 mm. 5—10 krral olcsóbb áron kelt el.

Eladott:

Tiszavideki:	100 mm. 80 kg frt 10.50	3 óra
	100 " 79 " " 10.50	" "
	200 " 70 " " 10.50	" "
	100 " 79 " " 10.50	" "
	100 " 79 " " 10.40	" "
	100 " 78 " " 10.40	" "
	200 " 78 " " 10.40	" "
	200 " 78 " " 10.35	" "
	300 " 78 " " 10.32 1/2	" "
	100 " 77 " " 10.30	" "
Pestvidéki:	100 " 79 " " 10.40	" "
	100 " 79 " " 10.55	" "
	200 " 78 " " 10.37 1/2	" "
	100 " 78 " " 10.35	" "
Fehérmegyei:	300 " 79 " " 10.40	" "
	1100 " 77 " " 10.32 1/2	" "
	600 " 76 " " 10.30	" "
	600 " 76 " " 10.27	" "
Tolnai:	2600 " 77 " " 10.17 1/2	" "
Zentai:	3000 " 75 " " 10.17 1/2	" "
Becskeveki:	2300 " 76 " " 10. —	" "
F.-tiszai:	200 " 76 " " 10.10	" "

Rozs változatlan 8—8.25 frtot Budapesten ér el.
 Árpában az üzlet valamivel javult. Takarmányárpárt 6.25—5.50 helyben fizetnek.
 Zab 5.60—6.05 ab Budapest ér el minőség szerint.

Tengeri szilárd Ó-tengeri 5.40—5.50 Budapest ér el, új tengeriben is volt már néhány üzlet, Budapest távolságában 4.15—4.20 ér el novemberi szállításra.
 Határidők a folyton lanyhuló külföldi jegyzések, valamint erős realizációk hatása alatt nálunk is lanyhultak.

Déli 12 óraker következőleg állanak:

	Kötetett.	Déli zárlat.
Buza márcz.	-----	9.51—52
Rozs	-----	8.13—16
Tengeri máj.	-----	4.66—68
Zab márcz.	-----	5.93—95
Káp-repcze aug.-szept.	-----	12.60—75

Szeszüzlet.
 Szesz. (Goldfinger Gábor szeszgyári képviselő tudósítása.)

A szeszüzletben e héten a forgalom nem volt nagyon élénk és gyér vételkedv mellett a szeszárak a múlt heti zárlatjegyzés szerint záródnak. Elkelt finomított szesz nagyban 54.75 frtig budapesti és 54.25—54.75 forintig vidéki finomító gyárak által nagyban. Élesztő-szesz jó kereslet és gyér készletek folytán még mindég szilárd és 55.50 frtig jegyeztetik. Kicsinyben az áruk 1/4—1/2 frttal drágábbak.

Mezőgazdasági szeszgyárak által kontingens nyers-szesz e héten 1/3 frttal drágábban volt kínálva, de nagyobb üzlet a vevők tartózkodása folytán nem létesült. Kiseb tételek 17.25 forintig keltek felső-magyarországi állomásokhoz szállítva.

A kontingens nyersszez ára Budapesten 17.75—18.— forint.
 Bécsi jegyzés 19.20—19.40 frt kontingens nyers-szeszért.
 Prágai jegyzés 54.25 forint adózott és 17.75 frt adózatlan szeszért.
 Trieszti jegyzés 12.—12.50 frt kiviteli szeszért 90 százalék.
 A kivitel e héten több kocsi rakomány finomított szeszt vásárolt.
 Vidéki szeszgyárak változatlanul jegyeznek. Nagy-Várad, Temesvár, Losoncz, Kenyérmező 1/4 forinttal drágábban.
 Budapesti zárlatárak e héten: Finomított szesz 54.50—54.75 frt, élesztő-szesz 55.50—56.— frt, nyers-szesz adózva 53.50—54.— frt, nyersszez adózatlan (exkontingens) 15.—15.25 frt, denaturált szesz 21.75—22.50 frt. Kontingens nyersszez ————
 Az áruk 10,000 literfokonként hordó nélkül budapesti vasútállomáshoz szállítva készpénzfizetés mellett értendők.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)
 Vöröslőhere állt a lefolyt hét forgalmának előterében s a hangulat folytatólag is szilárd volt. A múlt heti árak teljesen fentartották magukat, szép minőségű árunak könnyű kelete akadt. A mennyire e pillanatban áttekinthető a helyzet, a termés mennyiségi eredménye közép jónak, s minőség tekintetében sőt jónak mondható, minthogy az áru színe és szeme a legtöbb esetben kielégítő és nem ritkán fordulnak elő olyan tételek is, amelyeket minden tekintetben kitünőnek jelezhetünk.

Lucerna. Most már megállapított tény, hogy Olaszországnak rossz termése van és minthogy Magyarország szintén majdnem semmit sem bír a piacra hozni, az érdeklődés a francia mag felé irányul. Megbizható jelentések szerint Amerikának ez évben oly csekély a termése, hogy kivitelre alig lesz valami átengedni valója; azonban a múlt évi nagy termésből még tetemes készletek maradtak fenn s ennek folytán alighanem jelentékeny mennyiségek fognak ezekből az európai piacra kerülni. E föltevés jelenleg annál inkább igazolt, mert a francia emelkedő árjegyzések nem mindenütt bírnak keresztülhatolni és minthogy az uralkodó szilárd hangulat nem engedi föltenni az árak hanyatlását, sok helyen a nem kedvelt, de alacsony árak mellett kapható amerikai áruhoz fognak nyulni.

Baltaczimet keresik, de a kínálat alig említésre méltó, az árak ennek folytán ismét emelkedtek.
 Muharmag. Új termésű magot egyelőre alig kínáltak.

Jegyzések nyersáruért 100 kilonkint Budapestu	
Vörös lőhere, múlt évi	38—42
Vörös lőhere új	45—55 frt.
Lucerna, magyar	55—60
Lucerna, olasz	56—60
Lucerna, francia	65—72
Baltaczim	14—15
Mohar	5.50—6.50
Bükköny	-----

Az Erzsébet Gőzmalom-Társaság üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. Budapest, 1898. okt. 27-én. Kötelezettség nélküli árak 100 kilonkint, teljesült tiszta súlynak értve, szákosztul, budapesti vasuti vagy hajóállomáshoz szállítva:

	A és B dara 16.90 frt.							
Buza	0	1	2	3	4	5	6	7 1/2
liszt: frt	17.—	16.40	15.80	15.10	14.50	13.80	12.50	10.— 8.—

buzakorpa
 8-as takarmányliszt finom gorbomba
 frt 5.90 3.90 4.—

Lujza Gőzmalom Részvény-Társaság üzleti tudósítása a „Köztelek” részére. Budapest, 1898. okt. 27.

	B u z a l i s z t:							
Szám:	0	1	2	3	4	5	6	7 1/2
Ár frt:	17.50	16.90	16.30	15.60	15.10	14.40	13.20	10.70 8.70

	Takarmányliszt			K o r p a		
	8			F. G.		
Ár frt:	6.40			4.10 4.20		

A központi vásárcsarnok árjegyzése nagyban (en gros) eladott élelmiczikké arairól.
 Magyar gazdák vásárcsarnok ellátó szövetkezetének jelentése 1898. október hó 26-ról.
 A folyó hét első felében az aránylag gyenge üzletmenet mellett szilárd árak voltak érvényben az összes árucikkeknél. Élénkebb kereslet csak a gyümölcs iránt mutatkozott, míg vadfélékben a csekély felhozatal fedezte a keresletet, tejtermékekben pedig még mindig túlhaladja a készlet a szükségletet. Zöldségfélékben, nevezetesen burgonya és fejeskáposztában a nagy készletek folytán nehézkes az üzlet.

Budapest 17.75—

kontingens nyere-

adózott és 17.75

frt kiviteli szeszért

akomány finomított

ul jegyznek Nagy-

mező 1/4 forinttal

m: Finomított szesz

56— frt, nyers-

yerszész adózatlan

naturált szesz 21.75

ant hordó nélkül

késpénzfizetés mel-

on tudósítása.)

rt forgalmának elő-

ak magukat, szép

kadit. A mennyire e

a termésmennyiségi

ég tekintetében sőt

u színe és szeme a

rtkán fordulnak elő

tekintetben kitünők-

lapított tény, hogy

és minthogy Magyar-

sem bir a piacra

ng felé irányul. Meg-

ának ez évben oly

alig lesz valami át-

évi nagy termésből

enn s ennek folytán

ognak ezekből az

nyés jelenleg annál

melkedő árjegyzések

mi és minthogy az

di felítteni az árak

edvelt, de alacsony

oz fognak nyulni.

almát alig említésre

emelkedtek.

magot egyelőre alig

flónkint Budapestu

38—42

45—55 frt.

55—60

56—60

65—72

14—15

5.50—8.50

frt.

5 6 7 7 1/2

13.80 12.50 10.— 8.—

zakorpa

goromba

4.—

Társaság üzleti tu-

st: 1898. okt. 27.-én

kint, teljsulyt tiszta

vasuti vagy hajó-

frt.

5 6 7 7 1/2

14.0 13.20 10.70 8.70

K o r p a

F. G.

10 4.20

Jegyzése nagyban

zikkek áraitól.

k ellátó szöveteke-

26-ról.

z aránylag gyenge

ttak érvényben az

reslet csak a gyü-

lékben a csekély fel-

mékekben pedig még

ségletet. Zöldségfé-

jeleskáposztában a

üzlet.

Eladásra került:
Marhahus 50—54, borjúhús 50—56 birkahus 34—36, füstölt sonka 100—110, füstölt marhahus 100, füstölt nyelv 130—140 kr kgja.
Tisztított kövér liba 45—52, kacska 1.00—1.20 pulyka 1.80—2.00, csirke 40—50 kr dhja, Ózbak 55—65 kr kgja egészben, nyul 0.90—1.20, fogoly 0.90—1.00 frt drbja.
Teavaj 95—120, főzővaj 75—80, tehénturó 10—16 juhturó 45—48, liptói turó 50—60, trapista 100 groyi sajt 48—58 62, tejfel 20 kr kgja.
Tojás ládánként 36.50—37.59 frt teatojás 100 drb 2.89—2.90 frt.
Burgonya (rózsa) 1.70—2.00, fehér 1.40—1.60 mmázsaja. Fejleskáposzta 2.00—4.00 frt 100 drb.
Fajalma 8—20, minőség szerint, közönséges alma 4—g, fajkörte 14—25, közönséges 6—12, szőlő 22—36 kr. kigrammja.

(A székesfővárosi vásárcsarnok-igazgatóság jelenlése. Budapest, 1898. október 27.-én.)

Hus. Marhahus hátulja I. oszt. 1 q frt 52—54, II. oszt. 50—52, III. oszt. 46—48, eleje I. oszt. 50—52, II. oszt. 48—50, III. oszt. 46—48, borjúhús hátulja I. oszt. 62—66, II. oszt. 60—62, eleje I. oszt. 58—62, II. oszt. 54—56, birkahus hátulja I. oszt. 36—38, II. oszt. 34—36, eleje I. oszt. 34—36, II. oszt. 30—34, bárány eleje I db 0.—0.—, hátulja —, sertés-hus magyar szalonnával elsőrendű 1 q 50—52.0, vidéki 40—45, szalonna nélkül elsőrendű 52—54, vidéki 45—50, sertés-hus porkölt —, sertés-hus szorb szalonnával —, szalonna nélkül —, sertés-hus füstölt magyar —, idegen (vidéki) —, sonka nyers 1 kg. 80—90, füstölt belf. csonttal 90—110, csont nélkül 110—120, sonka füstölt külf. csont nélkül —, szalonna sózott 1 q 57.0—58.0, füstölt 60—62, sertés-zsir hordóval 59.5—60.0, hordó nélkül 56.5—57.5, kolbász nyers 1 kg. —, füstölt 60—80, szalámi belföldi 180—190, külföldi —, malacz szopós élő 1 db 0.00—0.—, tisztított 0.00—0.00.

Baromfi. a) Élő. Tyúk 1 pár frt 1.00—1.20, csirke 0.60—1.00, káppan hizott 1.40—1.70, sovány — 0.—, réceze hizott 1.60—2.40, sovány 1.00—1.60, lud hizott 3.00—5.00, sovány 1.60—2.60, pulyka hizott — 0.—, sovány 2.20—3.20. b) Tisztított. Tyúk 1 db frt 0.—0.—, 1 kg. —, csirke 1 db 0.40—0.60, 1 kg. —, káppan hizott 1 db 0.—0.—, 1 kg. —, réceze hizott 1 db 1.00—1.50, 1 kg. —, félékővér 1 db 0.90—1.20, lud hizott 1 db 2.20—3.00, 1 kg. 42—0.50, félékőv. 1 db 1.50—2.00, 1 kg. —, pulyka hizott 1 db 1.80—2.00, 1 kg. —, félékővér 1 db 0.—0.—, 1 kg. —, ludmáj 1 db 10—0.80, 1 kg. 1.20—1.50, ludzsír 1 kg. 1.0—1.10, idej liba 1 db —.

Hal. Élő. Harsca 1 kg. frt 0.80—0.90, csuka 0.60—0.90, ponty (dunai) 0.40—0.50, süllő —, kecsge 0.—0.0, márna —30—40, czompó 0.50—0.60, angolna 0.—0.—, apró kevert 0.20—0.30, lazac —, pisztráng —.

Tej és tejtermékek. Tej 1 lit. frt 0.08—0.09, lefölözött 0.06—0.07, tejszín 0.—0.—, tejföl 0.20—0.30, tehénvaj (tea) 1 kg. 0.95—1.10, I. rendű 0.75—0.80, II. r. 0.50—0.60, olvasztott 0.60—0.60, Margarin I. rendű 0.—, II. rendű 0.—0.—, tehénturó 0.10—0.14, juhturó 45—48, liptói 0.48—0.60, juhsajt 0.48—48, emmenthali sajt 1.10—1.10, groji sajt 0.56—0.65.

Liszt és kenyermű. Fehér kenyér 1 kg. frt 13.0—18.0, barna kenyér 11.0—14.0, rozskenyér 11.0—11.0. Buzalisz 00 sz. 1 q —, 0 —, 1 —, 2 —, 3 —, 4 —, 5 —.

Hüvelyesek. Lencse magyar 1 q frt 7—9, stokerai 22—33, borsó héjas magyar 6.00—13.—, koptatott magyar 13—15, külföldi 17—24, bab fehér apró 7—8, nagy 7—9, szines 7.00—10.

Tojás. Friss I. o. (1440 db.) 1 láda frt 35.5—36.00 II. oszt. (1440 db.) 28.0—32.0, meszes —, orosz tojás 100 db. —, tea tojás 2.80—2.90, törött tojás 0.—0.—

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés frt 1.60—4.00, 1 q 2—3.0, Petrezselyem 100 kötés 1.60—4.0, 1 q 2.00—3.— zeller 100 drb 0.60—1.20, karalábé 1.0—1.60 vöröshagyma 100 köt. 1.00—2.50, 1 q 3.—5.50, foghagyma 100 köt. 10—14, 1 q 14—20.—, vörösrépa 100 drb 0.40—0.60, fehérrépa, fejleskáposzta 2.0—4.00, kelkáposzta 100 drb 2.00—3.00, vörös káposzta 3.—6.—, fejlessaláta 0.80—1.20, kötött saláta 0.0—0.00, burgonya, rózska 1 q 1.70—2.00, sárga 1.80—2.30, külföldi —, fekete retek 100 drb 0.80—1.20, uborka nagy salátának 100 db —, savanyítani való 100 db 0.0—0.0, savanyított —, zöld papr. 0.10—0.70, tök főző —, zöldbab 0.—0.— zöldborsó hüvelyes olasz 1 kg. —, fejtett 1 lit. —, tengeri 100 cső 0.0—0.0, karfiol 100 db 3.—16.—, paradicsom 1 kg. 0.00—0.00, spárga 0.—0.—, tormaa 1 q 6—14.

Gyümölcs. Fajalma 1 q frt 14—20, köz. alma 3—5, fajkörte 14—20, közönséges körte 8—12, szilva magva-
válo 4.0—0.6, vörös —, aszalt —, cseresnye faj —, közönséges 0.—, meggy faj —, közön-
séges —, ringló —, barackz kajszin —, őszibarack —, dinnye görög nagy 1 db —0.00, kicsi —, sárga faj 0.0—0.—, 1 kg. közönséges —
szőlő 1 kg. 0.22—0.40, csemege —, dió (faj, papir-
héjú) 18—22, közönséges 14—15.0, mogyoró 15—30,
gesztenye magyar 7—9, olasz 14—16, narancs messi-

nai 100 db —0—0.0, pugliai 5.0—8.0, mandarin 0.00—0.00, citrom 0.80—1.60, füge bordós 1 q —, koszorús 18.—22, datolya 40—50, mazsolaszőlő 54—68, egres 1 lit. 0.—, eper 1 kg. — kr.

Fűszerek és italok. Paprika I. rendű 1 q. frt 30—60, II. rendű 20—28, csöves —, (szá-
ritott) —, köménymag —, borsókamag —, mák 1 q. frt 25—28, méz csurgatót 0.30—0.45, sejtékben 1 kg. —, szappan szín 20—25, közönséges —, fehérbor asztali palackban 1 lit. 0.40—0.50, vörösb. asztali palackban 0.40—0.50, házi pálinka palackban —, ásványvíz palackban —.

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület Mester-
utca, 1898. okt. 28. A székesfőv. IX. ker. előjáróság jelentése a „Köztelek” részére). Felhozott a szokott közlegekből 215 szekér réti széna, 80 szekér muhar, 51 zsupszalma, 10 szekér alomszalma, 0 szekér takarmányszalma, 2 szekér tengeriszár, 15 szekér egyéb takarmány (lőhere, luczerna, zabosbikkony, köles stb.), 1200 zsák szecska. A forgalom élénk. Árak q-ként a következők: réti széna 170—330, muhar új 250—320, zsupszalma 140—170, alomszalma 130—140, egyéb takarmány —, lőhere —, takarmány-
szalma —, tengeriszár 700—700, luczerna —, sarju 230—270, szalmaszecska 190—200, széna —, új —, zabosbikkony 240—320. Összes kocsiszám 385, súly 385000 kg.

Állatvásárok.

Budapesti szarómarhavásár. Október hó 27.-én. A székesfővárosi község- és marhavásár igazgatóság jelentése.

Felhajtott: 320 drb belföldi, — db galicziai, — db tiroli, 80 db növendék élő borju, — db élő bárány; 3 drb belföldi, — drb galicziai, — drb tiroli, — drb bécsi, — drb növendék borju, — drb öltött bárány, — drb élő kecske.
A borjувásár hangulata vontatott lefolyású volt. Árak a következők: Élő borjuk: belföldi — frt, kivételesen — frt dbonkint, 28—46 frt, kivételesen —48 frt sulyra, növendék borju 18—22 frt, kivételesen — frt dbonkint, — frt sulyra Öltött borju: belföldi — frt, tiroli — frt, galicziai — frt, növendék borju — frt dbkint, — frt, bécsi öltött borju —, kiv öltött bárány 0.—0.— frt, bécsi öltött borju —, kiv frt sulyra. Élő bárány 0.—0.— frt, kivételesen frt élő kecske — frt páronkint. Hízalt tőr —.

Budapesti gazdasági és tenyészmuhavásár. 1898. évi október hó 27.-én. (A budapesti község- és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére). Felhajtott: 208 db, ugmint: jármos ökör elsőmin. — db, közép 34 db, alárendelt — db. Fejlesztés: fehér 0 drb, tarka 114 db, tenyészbika 0 drb, tarka tinó —, fehér — db, jármosbivaly 0 db, bonyhádi 60 db, hízlatni való ökör 4 db, tarka — db.
Gazdasági vásár jelentéskelen, fejős tehén vásár élénk volt.

Az egyes vevők közül említhetők: Stern Frigyes 19 drb, Jéghy Mátyás 10 drb fejős tehén.

Következő árak jegyeztettek: Elsőrendű jármos ökör —, középmin. jármos ökör 22—25 sulyra, alárendelt minőségű jármos ökör —, hízlatni való, jármosbivaly —, s. s., — frt páronkint. jobb minőségű jármos ökör — mm-kint é. s., bekötmi való ökör — frt. Fejőstehenekért és pedig: Fehérszörű magyar tehén —, tarka kevert származású tehén 70—120, bonyhádi tehén 130—180 kiv. — frt, bika — frt páronkint.

Budapesti vágómarhavásár. 1898. október hó 27.-én. (A budapesti község- és marhavásár igazgatóság jelentése a „Köztelek” részére). Felhajtott: 3824 db nagy vágómarha, nevezetesen: 903 db magyar és tarka ökör, 430 db magyar és tarka tehén, 1921 db szerbiai ökör, 14 db boszniai ökör, 1 db boszniai tehén, 270 db szerbiai tehén, 153 db bika és 132 db bivaly.
Minőség szerint: 949 darab elsőrendű hizott 2509 db középminőségű és 366 db alárendelt min. bika — db elsőrendű hizott ökör, — db középminőségű ökör és — db alárendelt min. ökör: — db elsőrendű hizott tehén, — db középminőségű tehén, — db alárendelt minőségű tehén.

Változatlan felhajtás mellett, melylyel szemben idegen vevők részéről gyengébb kereslet mutatkozott, magyar marha ára 100 kg-ért 1/2—1 firttal csökkent. Szerb ökrök iránt jobb kereslet nyilvánult s ezeknek átlagos minősége is jobb lévén, az árak nem változtak.

Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 30—32—, kivételesen —, hizott magyar ökör középminőségű 26—29—, alárendelt minőségű magyar ökör 23—25—, jobb minőségű magyar és tarka tehén 20—30—, kivételesen tarka tehén —, magyar tehén középmin. 20—30—, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 20—30—, kiv. 30—, szerbiai ökör jobb minőségű 23—29—, kiv. 31—25, szerbiai ökör középminőségű 19—22—, szerbiai ökör alárendelt minőségű —, szerbiai bika 22—30—, kivételesen —, szerbiai bivaly 16—21, kiv. — frt métermázsnkint elősulyban.

Budapesti lóvásár. Budapest, 1898. okt. 27.-én. (A budapesti vásárigazgatóság jelentése a „Köztelek” részére).

A vásár forgalma közepes.
Felhajtott összesen 686 db. Eladott 323 db. Jobb minőségű lovakból háttas 10 db, eladott 1 db 215— frtért, könnyebb kocsi (jukker stb.) 16 db, eladott 2 db 200—225 frtért, nehezebb kocsi (hintós) 30 db, eladott 7 db 150—180 frtért, igaz kocsi (nehéz nyugoti faj) 70 db, eladott 22 db 90—205 frtért, ponyva 3 db, eladott 1 db 20— frtért; közép minőségű lovakból: nehezebb félék (fuvaros ló stb.) 100 db, eladott 35 db 55—88 frtért, könnyebb félék (parasztló stb.) 220 db, eladott 140 db 27—53 frtért; alárendelt minőségű lovakból 237 db, eladott 115 db 5—25 frtért. Bécsi vágóra vásároltatott 39 db, az állatkeret és kutyák részére vásároltatott 20 db, tulajdonjogra gyanus ló lefoglaltatott — db, ragályos betegségre gyanus ló lefoglaltatott — db, takonykór miatt a gyepmesterhez küldetett — db.

Kőbányai sertésvásár. 1898. október 28. (Első magyar sertésüzemelési- és telefon-jelentése a „Köztelek” részére). Az vásár lanyha volt. Heti állvány-
árak: Magyar válogatott 320—380 kg. nehéz 48.0—48.5, 280—300 kg. nehéz 48.50—49.00 kr, öreg 300 kg. tulli — kr, vidéki sertéskönnnyü kr. Szerb 46—48— kr. Román — tiszta kg. páronkint 45 kg. élet-súlylevonás és 40% engedmény szokásos. — Előszá-
rarak: Tengeri 6 5.75— frt, árpa 6.70 frt Kőbányán átvéve. Helyi állomány: Okt. 21. maradt 42337 drb Felhajtás: Belföldről 1238 drb, belföldre Budapest környékére 1028 drb, Bécsbe 890 drb, Csehszországba, Morvaország és Sziléziába — drb, Ausztriába 688 drb, Német birodalomba — drb, egyéb országokba — db, A szappangyárakban feldolgoztatott: szállásokban el-
hullott 6, vagonból kirakott hulla 9, borsóknak találtatott 12, összesen 27 db. Összes elhajtás 4103 darab. Maradt állomány 41644 drb. A részvény-szállá-
sokban 12624 drb van elhelyezve. Az egészségügyi és tran-
zítószállásokban maradt 5755 drb. Felhajtás: Szerbiá-
ból 2175 db, Romániából — drb, összesen 7930 drb. Elhajtás: 1318 drb, maradt állomány 6612 drb és pedig 6612 drb szerb és — db román. Az egészségügyi szemlélt 1. 1-től máig 492 drb a fogyasztás alól ki-
vonatott és technikai célokra feldolgoztatott.

Sovány sertésüzlet. (A magyar élelmiszer-szállít-
részvénnytársaság heti jelentése. 1898. okt. 28.-án.)

A lefolyt bécsi keddi vásáron a sertésárak kéknt 5 krral csökkentek; ezen jelentékeny áresés kiltással volt a sovány sertésüzletre is, minőfogva alacsonyabb árak jegyeztettek.

Sertésüzletben átmelt malaczkok árai:
100—130 kg. (páronk.) sulyban 53—55 krig.
130—180 „ „ „ 51—53 „
180—200 „ „ „ 50—51 „
Gazdaságba való malaczkok 56—60 „
Sertésüzletben keresztül nem ment malaczkok — 36—42 „
Pusztán átvéve 4%, levonással.

Ingatlanok árverései (20000 frt becsértéken felül.)

(Kivonat a hivatalos lapból.)

Okt. 31	Szombathelyi kir. tvszék	a tkvi ha- tóság	Stieder György	36756
Nov. 2	Gyulafehérvári kir. tvszék	a tkvi ha- tóság	Barcsay Jánosné	20187
Nov. 2	Pécsi kir. tvszék	a tkvi ha- tóság	Hochrein József	23250
Nov. 2	Beregszászi kir. tvszék	a tkvi ha- tóság	Uray Imre	44910
Nov. 10	Vámosmikolai kir. jbróság	a tkvi ha- tóság	Rakovszky Béla	24184
Nov. 22	Kecskeméti kir. tvszék	a tkvi ha- tóság	Weisz Mór	27677
Nov. 25	Budapesti kir. tvszék	a tkvi ha- tóság	Heidinger Lipótné	20000
Decz. 12	Tornaljai kir. jbróság	a tkvi ha- tóság	Szentiványi Géza	2 715
Decz. 17	Ó-becsi kir. jbróság	a tkvi ha- tóság	br.Rajacsich Sándor	68981
Decz. 22	Vámos-mikolai kir. jbróság	a tkvi ha- tóság	Rakovszky Béla	35757
Decz. 28	A kecskeméti kir. tvszék	a tkvi ha- tóság	Aczél Szabó János	27154

Az Orsz. magy. gazd. egyesület tulajdona.

Az egyesületi tanács felügyelete alatt: Főszerkesztő és kiadásért felelős: Forster Géza az O. M. G. E. igazgatója. — Felelős szerkesztő: Szilassy Zoltán az O. M. G. E. szerkesztő-titkára. — Társzerkesztő: Baday Barnabás, az O. M. G. E. titkára.

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körút 3.

Alakult 1894. évi en.

Elnök: TELEKI GÉZA gróf.

Alelnök: CSÁVOSY BÉLA.

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf. BUJÁKOVICS SÁNDOR, DESSEWFY ARISTID, PÜSPÖKY EMIL, RUBINEK GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILASZ ZOLTÁN, SZÓNYI ZSIGMOND, TELEKI SÁNDOR gróf.

Vezérigazgató: SZÓNYI ZSIGMOND.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZET a gazdaközönység általános elismerése szerint úgy a tűz-rizikó a jó biztosítás terén híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönység évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vívta ki magának, az

Épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári béléssel; — minden más illeték kizárásával.

A takarmány és szalmáseleség

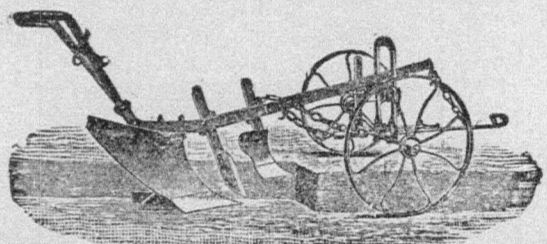
biztosítása egy intézetnél sem eszközölhető oly olcsón és oly kedvező feltételek mellett mint a szövetkezetnél.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kisgazdák, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal terményeket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten, (József-körút 3. sz.) és a vidéken létesített ügynökségek.

5024

Egyetemes és mélyítő ekék

□ acélgerendelyvel, pánczélaacél kormánylappal egy darabból, önvezetékekkel, állítható szarvakkal.

Többvasú ekék.

!UJ! Finom-, szántó- és csuklós-bor-
1898-iki ronák, rétboronák, háromtagú-
szerkezet. és egytagú hengerek.

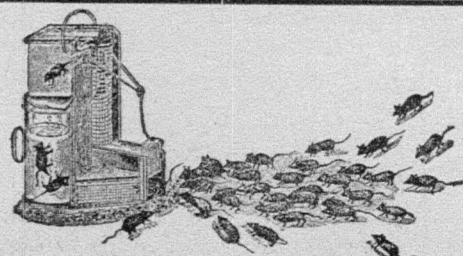
UMRATH ÉS TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosok

BUDAPEST,

V. ker., Váci-körút 60. sz.

Vetőgépek, trieurók, rosták, kukorica-morzsolók, szecska-
vágók, répvágók, daráló- és
örlőmalmok, takarmányfüllesztők stb. nagy
választékban.

Önműködő egér- és patkányfogók

BENDER SZABADALMA

a légyeket jótállás mellett néhány nap alatt teljesen kipusztítják. Több ezer elismerés a hadsereg és a tengeri hatóságok, iparosok, gazdák, malmok stb. részéről.

Egérfogó darabja 1 frt 30 kr. — Patkányfogó darabja 13 frt.

EGYSZERI KIADÁS!

KARL BENDER I., WIEN, IV./F.

ÖRÖKÖS ÖLTALOM!

Foxterrier kutyákat

igen jó patkány, vakond irtót és egyéb kártékony vad pusztítót, rókáknak a lyukból való kiűzésére is alkalmat szálit jótállás mellett.

PICK OSWALD

tenyészállat importeur

VII. kerület Külső kerepesi-ut 1. szám.

Fuchs Hermann

tejgazdasági edények gyára 4760

BUDAPEST,

VI., Szondy-utca 35. sz.

Edény gyártmányaim úgy minőségben, mint ár tekintetében általános elismerésben részesülnek.

Rendes vevőim közül felsorolom:

a „Budapesti Központi Tejcsarnok Szövetkezetet”, a „Gazdák Budapesti Tejgye-sülését” ugyszintén az aradi, pécsi, stb. tejcsarnokokat és számos nagy hazai gazdaságot.

Referenciákkal szívesen szolgálom.

Telefon-szám 17—35.

Őszi vetésre

mindennemű erdőszeti magot, kitűnő minőségű jegenye-fenyőmagot

kocsányos és kocsánytalan tölgy-magot

magas és gyors csiraképeség szavatolása mellett ajánl a

Magyar Fenyőmag-Pergető-Intézet,

FARAGÓ BÉLA, Zala-Egerszeg. 6650

Árjegyzék és elismerő nyilatkozatok gyűjteménye kívánatra bérmentve.

145717/98. CH.

Magy. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

Németország-Zimony átmeneti forgalom. (A dijszabás II. pótlékának életbeléptetése.)

A fenti forgalom 1895. évi november hó 1-étől érvényes áru dijszabásához f. év november hó 1-én a II. pótlék lép életbe, a mely ujonnan felvett állomások díjtételeit, továbbá helyesbítéseket és módosításokat tartalmaz.

Ezen pótlék a részes vasutagazgatóságoknál 12 fillérét megszerezhető.

Kelt Budapesten, 1898. évi szeptember havában.

(Utánnemelés nem díjaztatik.) A magy. kir. államvasutak, egyszersmind a többi kötelező vasut nevében is.

A jégbiztosítás kérdése.

Írta: Rubinek Gyula.

Hazánkban a mezőgazdaságot legközelebről érdeklő kérdések egyike a jégbiztosítás. Bátran állíthatjuk, hogy a mióta Magyarországon jégbiztosítás létezik, azzal a gazdaközönység meglegedve nincs, aminthogy nem is lehet, miután a jégbiztosítással foglalkozó részvénytársaságok üzletében a jégbiztosítás csak mintegy kényszerűségből fölvetett ballaszt szerepel. A tapasztalat azt látszik igazolni, hogy a jégbiztosítás részvénytársasági alapon egyáltalában meg nem oldható, azaz nem a mezőgazdaság szempontjából. A részvénytársasági kezelés oly drága, hogy a jégüzlet ezen az alapon csakis akkor lehet jövedelmező, a mi egyedüli célja a részvénytársasági alakulásnak, ha a jégbiztosítási díjak magasak.

Ez a „magas“ kifejezés igen relatív dolog, mert a díjakat mindég a kockázattal kell szembe állítanunk, ha azok magasságát elbírálni akarjuk. A tapasztalat azonban a külföldön is igazolta, hogy a részvénytársasági alapon álló biztosító intézetek a jégbiztosítást nem tudták oly általánossá tenni, mint pl. a tüz, élet és egyéb más biztosítást, melyek kockázata ismertebb és egyenletesebb.

Nálunk ugyanez az eset áll fenn, sőt még fokozottabb mérvben, amennyiben a részvénytársasági kezelés költségei és egyéb más különleges költségek sokkalta magasabbak, mint a külföldön.

Ily különleges költségek előidézője a biztosító felek korumpált volta, amely azt hiszem egyedül áll a maga nemében. A biztosító intézményt félrevezetni épp oly kevéssé becsületbevágó dolog, mint valakit a löledáznál megrovíditani; — sőt szinte hizeleg hiuságunknak, ha néha bár alaptalanul is azzal a váddal illetetnek, hogy a biztosító intézetet kárak megállapításánál félrevezették. Hogy ez a felfogás a közönség széles körében verhetett gyökert, annak az a gyakori tapasztalat az oka, hogy a felfogás és eljárás a biztosító intézmény részéről is ugyanaz, s annak a kárbeclőnek van értéke a társaság előtt, aki a legfurfangosabb, aki a legkevesebbet liquidálja. A biztosító és biztosított eljárása tehát a kárak beclésénél kölcsönösségen alapul ugyan, amely azonban mindkét részről a tisztesség rovására alkalmaztatik.

Van azonban a biztosítottaknak egy veszedelmes fajtája is; amely kierőszakolja a ténylegesnél magasabb kártérítési összeget mindenféle fenyegetések útján, amitől a részvénytársaságok igen tartanak és inkább megfizetik a magasabb követelést, — mintsem hogy a dolog nyilvánosság előtt szellőztetessék, bármennyire is mellettük szóljon az igazság, mert akinek sok takargatni valója van, az még akkor is kerüli a nyilvánosságot, ha mellette van az igazság.

De van egy harmadik fajtája is a biztosítottaknak, befolyásos, tekintélyes egyének, akiket siet a részvénytársaság közvetlenül vagy közvetve lekötölni magának, mert egy-egy ilyen befolyásos biztosított szava nagy súlyjal esik a mérlegbe, az illető vidék gazdaközönisége körében.

Talán felesleges is említenem, hogy ezenkívül egész csomó vidéki képviselő van a részvénytársasági biztosítóknak, akik általánosan huznak nem azért, hogy a társaságoknak üzletet szerezzenek, hanem hogy szükség esetén a társaság érdekében befolyásukat itt, vagy ott érvényesítsék.

Azt természetesen a biztosított fél nem gondolja meg, amidőn kárát tudatosan magasabbra becsüli, hogy tulajdonképpen ezáltal hozzájárul a jégdíjak magasságához, mert hisz a részvénytársasági biztosítás sem alapul más, mint kölcsönösségen és ha a felek félrevezetik

a biztosító intézményt, az kénytelen magát a biztosítottakon akként kárpótolni, hogy a biztosítási díjakat felemeli.

A fennebb vázoltak egy egész rendszert képeznek már, amelyvel a részvénytársasági biztosító intézmények miután maguk honosították meg azt, szakítani nem akarnak, amennyiben minden egyes egyoldalú szakítás az illető intézményre járna hátránnyal, mert a verseny csakhamar előnyére használná ki ezt.

De drágává teszi a jégbiztosítást a jelenlegi terjedelmes ügynöki hálózat is, a mely nemcsak, hogy a biztosítási díjak bizonyos %-át kapja jutalék gyanánt, de tekintélyes az az összeg is, a mely az ügynökök kezén elvész annak következtében, hogy általános szokás az a biztosító részvénytársaságoknál, hogy az esedékes és az ügynökök által beszedett díjat hosszabb vagy rövidebb ideig a szerint, amint az illető ügynök kevésbé vagy többé megbízható, nála hagyják, aki természetesen azt mint forgótőkét üzletében jövedelmezőleg forgathatja. S miután a verseny igen nagy, az ügynökökben sem igen lehet válogatni és legkevésbé külföldi mintára tőlük biztosítékot követelni, mert, ha az egyik társaság az illetőt fel nem fogadja biztosíték nélkül, fölfogadja a másik.

Egyszóval a jégbiztosítás nálunk a mai alapon csakis magas díjak mellett üzhető a részvénytársaságok által és a mint a példa igazolja, a mostani díjak sem elég magasak ahhoz, hogy a biztosító részvénytársaságok ezen üzletet jövedelmezőleg üzhessék.

A Magyarországon működő biztosító társaságok kártelje a jégbiztosítási díjak további emelését ezélezza a jövő idényben.

Mi lesz ennek a következménye? Az, hogy aki csak teheti, nem fog biztosítani, azaz a biztosítottak száma erősen csökkenni fog, ugyanígy, hogy a biztosítottak csökkent számával szemben emelkedett kockázata ismét nem lesz arányban a jégdíjakkal s a jégkárrel megint csak arra a szomorú tapasztalatra fog jutni, hogy üzletét veszteséggel zárni kénytelen, mert a díjak magassága és a biztosítottak száma természetes arányban van egymással. Minél alacsonyabb a biztosítási díj, annál nagyobb a biztosítottak száma és annál biztosabb a biztosító intézmény kockázata. Viszont minél magasabbak a díjak, annál kevesebb a biztosítottak száma és aránylagosan annál magasabb az intézet kockázata. A helyes közép-arányt fix díjak mellett nem is lehet soha sem eltalálni, miután a jégkockázat időszakra időszakra annyira különböző, hogy amely fix díj, mondjuk az egyik öt éves idényben tulmagasnak bizonyul a kisebb jégverések folytán, ugyanaz a díj a következő öt esztendőben tulalacsony lehet, ha pl. oly jégesztendők következnek egymásután, mint az idej és tavalyi volt jégverés tekintetében.

A fix megállapított díjak egy oly esetben, mint pl. a jelenlegi is, amidőn több egymásután következő évben nagy jégverések voltak, mindenkor nagy veszteségeket fog okozni a biztosító intézményeknek. Ezt a változó kockázatot nem csökkentik azzal, hogy az országot körzetekbe osztják be jégjárta vidékek szerint s ezen vidékekre nézve a díjat igen magasnak, a rendesnek két, háromszorosában állapítják meg.

Ez a legnagyobb igazságtalanság, amennyiben amely vidék jelenben jégjárta, az lehet, hogy a következő 5, vagy 10 esztendőben egészen jégmentes vidék lesz, amikor egész jogtalanul szedetnek be a magas díjak. Viszont egy eddig nem jégjárta vidéket egymásután többször verhet el a jég és az intézetet nagy vesz-

teségek érik, anélkül, hogy ezen vidék díjfizetése arányban állana az intézet által elvállalt kockázattal.

Ezek azok az okok nagy vonásokban, amelyek folytán úgy a biztosító intézetek, mint maguk a biztosítottak a jégbiztosításnál általában elégedetlenek. Egyik a biztosítással járó nagy kockázat miatt, a másik a biztosítási díjak magassága és a beclés körüli eljárás miatt. Mert amidőn a biztosítottak különböző fajtáit említettem volt, meg kellett volna azokról is emlékezni, akik a biztosító intézetek egyebütt szenvedett veszteségükért kárpótolni szokták magukat és ezek a *kisgazdák*.

A kisgazda a becléssel ritkán van megelégedve és legtöbbször joggal, de nincs különösen azért, mert hiányzik a bizalom az intézettel, illetve az intézet nevében eljáró egyénnel szemben és már eleve föltételezi a gyakori visszaélések folytán, hogy a becsülnél meg lesz rövidítve, mi ha bekövetkezett tudja azt, hogy az ellen hiába keres orvoslást, mert az ugynevezett szakbecsű mindenkor a társaságnak ad igazat és csak növeli vele a költségeket. Természetesen igen kevesek azok, akik tudják azt, hogy bírói becsüt is kérhetnek.

Egyáltalában a biztosított a biztosítóval *semmiféle érdekközönösségen* nincs és ők mindég mint ellenséges felek állanak egymással szemben. A míg ezeken a viszonyokon, ezen a rossz rendszereken változtatnunk nem sikerül, a míg az egész jégbiztosítás szervezete egészséges alapra nem helyeztetik, a míg a biztosított és biztosító érdekei egy intézményben nem találkoznak, a míg a biztosított közönység felfogása s nézete együttesen meg nem változik s a míg egy oly intézmény nem alakul, a mely mind ezen czélokot megvalósítja és szolgálja, addig a jégbiztosítás mindenkor drágább lesz és szükséges rosszat képez egyrészt a biztosító intézetekre; másrészt a biztosított felekre nézve.

A jégbiztosítás alapos reformálására az idő sohasem volt kedvezőbb, mint éppen most, a midőn ily reformnak a szükségességéről nemcsak a gazdatársadalom van meggyőződve, a mennyiben már a mostani díjakat is magasnak tartja, eltekintve egyéb más jogos panasztól, de maguk a biztosító intézetek is komoly tanácskozásokat folytatnak a reformálás mikéntjére nézve.

Nem nagy jóstehetség kell ahhoz, hogy a részvénytársasági biztosító intézetek ezen reformmozgalmának a következményeit előre lássuk.

Az egész reform a jégbiztosítási díjaknak az egész vonalon való felemeléseből fog állani.

A részvénytársaságnak főcélja nem a köz érdekét, hanem a részvényesek érdekét szolgálni és csak természetes, hogy a részvényesek osztaléka és ezek értékének növelése céljából kénytelen olyan eszközökhöz fordulni, amelyek a biztosítottak érdekeivel homlok-egyenest ellenkeznek.

A biztosító intézetek részéről tehát a jégbiztosítás kérdésének a gazdaközöniségre nézve előnyös megoldását sem ma, sem pedig később várni nem lehet.

Amint említém, a jégbiztosítás kérdése ugyanazon vajadásokon ment át a külföldön, mint most nálunk, de bátran állíthatjuk, hogy ott e kérdés már dűllőre jutott magának a társadalomnak a kezdeményezése folytán azon előfeltételek alapján, amelyeket a jégbiztosítás helyes reformja tekintetében felsoroltunk.

Első sorban hangsúlyoztuk annak a szükségességét, hogy a biztosító intézmény és a biztosított felek érdekei azonosak legyenek. Ezt csakis a teljes kölcsönösség alapján álló intézményeknél találhatjuk meg.

A kölcsönösség elvén alapuló biztosító intézmények a fixdíjak okozta nehézséget is megoldják, amennyiben a biztosítási díjak az újabbily alakulatoknál utólag a tényleges kárhoz viszonyítva állapítatnak meg, tehát olyképpen, hogy kedvezőtlen évről eseten nagyobb a díj, kedvező évről eseten kisebb a díj, azaz, amint emelkedik az intézet kockázata, úgy emelkedik az egyes biztosítottak díja is.

A kölcsönösségen alapuló biztosító intézmények üzleti költségei is messze mögötte maradnak a részvénytársasági intézményeknek akkor, ha az igazgatásban is a kölcsönösség érvényesül és illetve a *magán tevékenység* abba bevonatik. De legnagyobb hatása van a kölcsönösségnek a biztosított felek, illetve a *tagok erkölcsi nevelése* tekintetében. A biztosított fél mindegyike érzi azt, hogy egyúttal biztosító is, az az ő maga egy személyben biztosító és biztosított is. Minden károsodás, a mely a biztosító intézményt az ő hibájából éri, közvetve reá is visszahat és a magasabb biztosítási díjakban jut kifejezésre. De amennyiben saját erkölcsi érteke nem mozogna a kellő korlátok között, úgy bármilyen visszaélést maguk a biztosított felek akadályoznak meg azáltal, hogy az illető visszaélt tagot tisztességes eljárásra kényszerítik s illetve vele szemben a szükséges ellenőrzést gyakorolják.

Hogy a kölcsönösség eszméjének a gyakorlatban való érvényesülését kézzelfoghatóan be igazolhassuk, s hogy általában az előzőleg felállított elveknek a gyakorlatban való keresztülvihetőségét behozzunk, — nem lesz felesleges ha egy tisztán a kölcsönösség elvén felépült jégbiztosító szövetkezet szervezetét megismertjük.

Németországi tanulmányutamból megismerkedtem az *Kelet-németországi jégbiztosító szövetkezettel*, amely Boroszlóban székel. Ez a szövetkezet ideális szervezettel bír. S bár fiatal intézmény, amennyiben csak 5 év óta működik, oly eredménynyel azonban, amely kétségtelenné teszi, hogy a vállalat helyes alapon indult meg, s hogy prosperálása minden körülmények között biztosítva van.

S ismeretése után be fogjuk látni azt, hogy ez az egyetlen reális alap, amelyen nálunk is egyáltalán megindulni lehet a biztosítással, hogy a sikertelenség eleve ki van zárva, ha a vezetőséget az a szellem lengi át és ugyanazon elvek vezérlik, mint a boroszlói szövetkezet alapítóit vezetőit. A boroszlói jégbiztosító szövetkezet, amint azt röviden nevezni fogom, 1894. évben alakult meg, illetve ez volt első működési éve.

Az egész szövetkezet prosperitásának tulajdonképpen alapját sikerült szervezete képezi. A szövetkezetnek tagja minden nagybirtokos és minden község biztosítottjai által választott egy tag, aki egyúttal a szövetkezet ügynöke is. A nagybirtokosok és ezen választott tagok, hogy az egész szervezetet magyar viszonyokra alkalmazzák, szóbeli vagy írásbeli szavazás útján saját kebelükből egy járási felügyelőt választanak, aki a járás érdekeit hivatott képviselni a megyei gyűléseken, melyek évenként rendszeren egyszer, október hónapban tartatnak azon czélból, hogy a közgyűlésre képviselőket válasszanak s hogy ezeken a szükséges utasításokat megadják.

A járási felügyelő saját kebelükből megyei elnököt választanak, akinek helyébe az illető járás új járási felügyelőt választ, miután őt egyéb teendői foglalják el. A megyei elnök képezik ugyanis a „*Központi igazgató-tanácsot*“. Az igazgató-tanácsot tehát nem a közgyűlés választja, hanem az illető vidék megyei képviselete, úgy, hogy már magában az igazgató-tanácsban minden vidék érdeke kifejezésre jut.

Igy alakítatik meg a közgyűlés is. A közgyűlésnek a megyei elnökön kívül tagjai az októberi megyei gyűlés által a járási felügyelők közül s által választott három tag.

Ugy a kerületi felügyelőnek, mint a megyei elnöknek helyettese is van és ha valamelyik működésében akadályozva volna, úgy helyette helyettese köteles megjelenni. De ha pl. a közgyűlés, vagy igazgató-tanács ülésére sem a kiküldött, sem a helyettes meg nem jelenhet, fontos okoknál fogva, úgy köteles a kiküldött egy olyan tagot maga helyett megnevezni, saját körzetéből, a ki a megyei üléseken az igazgató-tanácsülésen, vagy a közgyűlésen megjelenni hajlandó.

A szövetkezet minden funkcionáriusa egyformán 6 frt napidíjat huz és II-od osztályú vasuti jegyre tarthat igényt. Az ebből származó adminisztratív költségek igen csekélyek, a mennyiben évenként rendszeren csak egy megyei gyűlés, egy igazgató-tanácsülés és egy közgyűlés tartatik. Mindezen az üléseken, minden vidék érdekeltsége föltétlenül képviselve van.

Nyilvánvaló, hogy ez a legkötelesebb önkormányzat, a mi csak egyáltalában képzelhető, de nemcsak a legkötelesebb, hanem a legolcsóbb, a mint azt a későbbiek is igazolni fogják. A kárbejelentést ugyanis maguk a szövetkezet tagjai végzik. Minden község érdekeltsége választ magának egy becsült. Ha a félnek kára van, akkor egyszerűen csak annyit jelent be, hogy a kár ezer márkán felül vagy alól van, míg a kárnak fixösszegben való kifejezését teljesen mellőzik, miután a gyakorlat igazolta azt, hogy egyáltalán semmiféle tájékoztatásra nem szolgál s a szövetkezet eltekint attól az elvől, amely a részvénytársaságoknak irányadó, hogy ha valamely biztosító a kárösszeget bejelentette és tényleges kára ennél nagyobb, úgy csakis oly összegű kártérítésre tarthat igényt, mint az általa bejelentett összeg.

A kár bejelentése esetén ha a kár ezer márkán alul van, ennek fölvetelével a járási felügyelő bizatik meg, aki a községi becsült maga mellé véve jár el. Ha pedig a kár ezer márkán felül, akkor az igazgatóság egy más vidékbeli becsült küld ki, akinek a működését a kerületi felügyelő csak ellenőrzi. Ha a fél a becsüvel megelégedve nincs, — akkor szakbecsűnek van helye. A szakbírószám három tagból áll, amelyek egyikét a kárvalott fél a biztosított tagok sorából köteles megnevezni, a másik tagot a szövetkezet igazgatósága nevezi ki, a szomszéd vidékbeli becsűsök sorából, míg ezen két tag elnököt az igazgatóság által megnevezett három környékbeli kerületi felügyelő közül köteles választani. Megjegyzem, hogy a szakbecsűnél ugyanazok az egyének, sohasem szerepelhetnek, akik az első fölvetelt eszközlik. Ha a kárvalott a szakbecsűvel sem volna megelégedve, úgy mint utolsó fórumhoz a közgyűléshez felebebehet, amely a vitás ügyekben végérvényesen dönt úgy, hogy a biztosított tagok és a szövetkezet igazgatósága között felmerülő valamennyi vitás eset a szövetkezet kebelében nyer elintéztést és rendes bíróság elé egy sem kerülhet. A károk november hó folyamán fizettetnek. A már liquidált károk fele összege erejéig az igazgatóság 5%-os kamattal mellett előleget ad. A becsűlésnél eljárók valamennyije 6 frt napidíjra és másodosztályú vasuti jegyre, saját kocsijának használatára esetén 15 kr kilométer pénzre, bérelt kocsijának használatára esetén a tényleg fizetett költségekre tarthat igényt. Jégkár nem csak lábon álló termény után fizettetik, hanem minden vagy kévékben fekvő terményért is. Csakis 10%-on felüli kár fizettetik úgy, hogy akinek 10%-on aluli kára van, kártérítésre igényt egyáltalában nem tarthat.

A kár fölveteli költségek fejében a liquidált összegből mindenkor 3% vonatik le, ezen levonás azonban maximálisan 300 márkáig terjedhet.

A kárrendezés ezen módjának három nagy előnye van, amelyek egyenként és együttvéve mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a szövetkezet alacsony díjakkal dolgozzon. Az első, hogy a kárbejelentést olcsón eszközli saját tagjai által. 2-szor, hogy épp ebből folyólag egy a biztosított, mint a biztosító szövetkezet szem-

pontjából a becsűlés megnyugtató. 3-szor, hogy csakis 10%-on felüli károk fizettetvén, ez által tetemes kiadást takarít meg a szövetkezet úgy kárveteli költségeik, mint kártérítés címén.

Lesznek sokan tudom, a kik ezen 10%-os levonást kifogásolják, ha azonban ezzel majd szembeállítom a díjknál nyert megtakarítást, úgy mindenkinek be kell látnia ezen intézkedés helyességét. A jégbiztosításnak nem az a czélja, hogy ez uton teljes kártérítésre tartunk igényt, hanem hogy a gazdát nagy károsodásoktól kimélje meg és illetve a biztosított akkor nyerjen kárpótlást, a midőn erre szüksége van és oly kára van, a mely esetleg exisztenciáját is veszélyezteti.

Lássuk már most a díjak megállapításának és fizetésének módját.

Ezen biztosító szövetkezetnél a díj megállapításának egy egészen különleges módja divik. Előre kell bocsájtanom — a mint azt már jeleztem volt — hogy a szövetkezet nem fixdíjakkal dolgozik, hanem a díjak minden év november havában lesznek az igazgató-tanács által arra az évre megállapítva s a tagokra kivétel, a kik ezen díjat november hó 1-én beszolgáltatni kötelesek. A fizetendő díj az igazgató-tanács által pedig olyképpen állapítatik meg, hogy a likvidált károk s az ügyviteli költségek összegével elosztják a *díjköteles* biztosított összeget s ilyképp száz márkára állapítják meg az évi díjat, a melyet az illető biztosított fél annyiszor fizet, a hányszor 100 márká értékét biztosított.

A szövetkezet kétféle birtosítási értéket különböztet meg; úgy, mint ténylegeset, amely a likvidáció alapjául szolgál és a díjköteles birtosítási értéket, amely a díjszámítás alapjául szolgál.

A szövetkezet ugyanis, miután nem fixdíjakkal dolgozik egyes termények biztosítási díja között nem tesz különbséget, hanem minden biztosításnál 100 márká érték után ugyanaz a díj fizetendő. Hogy azonban az egyes termények közötti kockázat különbség a biztosított összegben kifejezésre jusson, az egyes nagyobb kockázatu termények értéket egy megállapított kulcs szerint felemlék. Az egész eljárást egy példa legjobban megvilágítja.

A szövetkezet jelenleg megállapított birtosítási kulcsa a következő:

	szem	szalma
a) Gabonaneműek	1	³ / ₄
b) 1. Viktória borsó	3	1
2. Csillagfürt	2	¹ / ₂
3. Egyéb hüvelyesek	2	1
4. Gabonaneműek és borsókeverék	1	³ / ₄
5. Gabonaneműek keveréke más hüvelyesekkel	1 ¹ / ₂	1
c) Olajosnövények, heremag, pohánka, serradella, fűmagvak	3	¹ / ₂
d) Kender, len	4	5
e) Répa gyök		2
f) Fűzvesző		8

Minden egyéb itt meg nem nevezett termény biztosítási kulcsának megállapítása külön egyezmény tárgyát képezi.

Már most, ha valaki biztosít jég ellen gabonaneműeket szem: 5000 M.

szalma: 2000 „
Repczét szem: 2000 „
szalma: 400 „
Répat: gyök: 1000 „

Összesen 10400 M.

értékben, úgy ez a 10,400 márká képezi a *tényleges birtosítási értéket*, amely kár esetén a likvidáció alapját képezi.

A fentebbi biztosítási kulcs szerint lesz pedig a *díjköteles birtosítási érték*:

Gabonánál szem 5000 M.
szalma 1500 „
Repczénél szem 6000 „
szalma 200 „
Répanál gyök 2000 „

Összesen 14700 M.

Ha tehát az év végén a 100 márka után kivetett díj 70 fillér, úgy fizet a biztosított 14,700 márka díjköteles biztosítási érték után 102,90 márkát, azaz redukálva már most a fizetett díjat a tényleges biztosítási értékre, fizet a biztosító minden 100 márka érték után:

Gabonánál szem 70 fl.	
szalma 52,5 "	
Repczénél szem 140 "	
szalma 35 "	
Répánál gyök 140 "	

A míg tehát a fixdíjak rendszerénél az egyes termények közötti kockázat-különbség a díjak magasságában, addig itt a díjköteles biztosított összegben jut ez kifejezésre, úgy hogy noha minden 100 márka díjköteles biztosított összeg egyforma díjat fizet, redukáltván ez a tényleg biztosított értékre, az egyes termények közötti díjkülönbséget kifejezésre jut.

Van azonban az intézetnek, nem is annyira az intézetnek, hanem maguknak a biztosított feleknek egy más kockázatja s ez az, hogy egyes vidékeket jobban jár a jég, mint a másikat s hogy általában igazságos az, hogy a jégvert vidék nagyobb összeggel járuljon hozzá a költségek fedezéséhez, mint a teljesen jégmentes.

A szövetkezet ezen kérdést akképp oldja meg, hogy bizonyos %-át a likvidált kártérítési összegnek visszatartja, a szerint többet vagy kevesebbet, amint az illető vidék az utolsó 5 éven belül többször, vagy kevesebbszer szenvedett jégverést. Levonnak pedig a kártérítési összegből, ha az illetőt az előző öt éven belül egyszer érte jégverés 5%-ot kétszer érte jégverés 7%-ot háromszor " " 9 " négyszer " " 12 " ötször " " 15 "

Az így levont összegek az azon esztendőn jégverés által nem sújtott vidékek javára iratik, illetve ezek ezen összeggel kevessebbel járulnak hozzá a közös költségekhez.

A biztosító-társaságok ugynevezett reyonirozó rendszerét tehát a szövetkezet teljesen mellőzi és illetve minden évre külön-külön alkalmazza azt igazságosan olyképpen, hogy a díjak ott magasabbak, ahol ugyanabban az évben jégverés volt.

Az igazgatóság által a biztosítási kulcs szerint megállapított díjköteles biztosítási összegnek 1%-át a biztosított fél köteles a biztosítási ajánlat beküldésével egyidejűleg, vagy egyenértékű váltót beküldeni, vagy az összeget készpénzben befizetni, vagy kamatozó pupulláris érték-papírokban deponálni biztosítékul arra, hogy majd a kivetendő díjat november 1-én kifizeti.

Miután minden biztosítottnak kezében van a biztosítási kulcs és miután minden díjköteles biztosítási összeg 100 márkáig kerekítetik ki, a díjváltó a biztosítási óhajtó által kereköszegekben és helyesen állítható ki, amennyiben biztosítása csak az esetben érvényes, ha a kellő biztosítékot a jelzett három forma valamelyike alakjában nyújtotta.

Az igazgatóság ezen váltókat egy banknál helyezi el, amely ezekre a szövetkezetnek esetleg szükséges hitelt folyósítja. Ezen hitel-szükséglet azonban igen csekély, amennyiben a szövetkezet csakis folyó rezi költségeit kénytelen előre fedezni, a mire elegendő az a 300,000 márka alap is, a melyet az alapítók jadtak össze.

Hogy mily csekély készpénzre van a szövetkezetnek szüksége, azt leginkább igazolja az, hogy az alapszabályok csakis 150,000 márka erejéig engedik meg a tartaléktőke képzését, abból az elvből kiindulva, hogy egy kölcsönösségen alapuló intézménynek tartaléktőkére nem, csakis forgó tőkére van szüksége, s hogy a nagy tartalékalap csakis a nevető örökösöknek válnék előnyére.

A bankhitel tehát csakis korlátoltan arra vétetik igénybe, hogy a likvidált károkra azok fele erejéig előlegek adassanak 5%-os kamattal, amely kamattal természetesen a kölcsönt szolgáltatató pénzintézet nyereségét képezi. Aki

az októberben kivetett díjat november 10-ig be nem fizeti, annak váltója esedékessé válik és a szövetkezet igazgatósága által peresítettik, amely esetben nemcsak a díjat, de azonfelül annak 10%-át is köteles befizetni, a mellett, hogy biztosítása törülteik.

A díjfizetés ezen rendszere mellett *soha sincs utánfizetés* s a biztosított mindenkor a tényleges kockázatnak megfelelő díjat fizeti, amelyet nem egy rajta kívül álló igazgatóság, hanem az ő közvetlen közreműködésével választott igazgatótanács évről-évre állapít meg.

Hogy az ilyen igazgatási rendszer mellett s ily szervezeti alapon az intézmény csak fényes eredményeket mutathat föl, az kétséget nem szenved. A szövetkezet öt éve áll fenn és ezen öt évi átlagában minden 100 frt biztosított érték után átlag 70 kr. díjat fizettek a biztosítottak, amely 70 kr. elég volt az összes károk fedezésére az egész adminisztráció költségeire és még az alapszabályszerű tartaléktőke gyűjtésére is.

ségeikre és még az alapszabályszerű tartaléktőke gyűjtésére is.

A mi viszonyainkkal természetesen a szövetkezet működését nem hasonlíthatjuk össze, de igenis hasonló németországi intézményekkel.

Az összehasonlítás alapjául pedig nem is részvénytársaságokat, hanem szövetkezeteket veszek, amelyek valamennyije szintén a kölcsönösség alapján áll, s fix díjakkal dolgoznak, pótdíjfizetések kötelezettségével természetesen. A mellékelt grafikonban 12 jégbiztosító-szövetkezet van összehasonlítva. Az összehasonlítás alapját 100 márka díjköteles biztosított érték képezi, mely után az egyes szövetkezeteknél 1894—1897. években a grafikonok által jelzett díjak fizetettek.

A különbség az első pillanatra is oly szembeötölő, hogy laikust és szakértőt egyaránt bámulatba ejt. A legmagasabb díj volt 1896-

Különböző biztosító-társaságok évi biztosítási díjainak összehasonlítása az 1897. évre.

Folyósítván	Biztosított fél	Társaságok	Biztosított díj		100 márka biztosított összeg utáni évi díj fillér	A szövetkezetnél kevesebb Márka
			Márka	Összes díj Márka		
1.	Eggert, Liebhenthal	Borussia Szövetkezet	34,605	479,90	139	227,31
2.	Rittberg gróf, Polanowitz	Borussia Szövetkezet	67,668	758,50	112	343,10
3.	Loose, Czechel	Borussia Szövetkezet	90,645	975,60	108	368,58
4.	Heimendahl, Steenkendorf	Borussia Szövetkezet	38,660	449,95	116	136,39
5.	Rückart, Tauchel	Borussia Szövetkezet	45,881	559,80	122	240,21
6.	A biztosított fél nem óhajlja nevének nyilvánosságra hozatalát	Északnémet Szövetkezet	47,700	319,59	69	546,06
7.	Keisler, Ober-Langenu	Északnémet Szövetkezet	89,238	1161,12	130	39,98
8.	A biztosított fél nem óhajlja nevének nyilvánosságra hozatalát	Északnémet Szövetkezet	6,540	83,53	130	347,45
9.	Wallenius, Grapitz	Északnémet Szövetkezet	61,496	772,90	127	324,76
10.	Huld, Grab	Északnémet Szövetkezet	99,440	1006,86	101	439,45
11.	Wechmar, Zedlitz	Északnémet Szövetkezet	92,300	682,10	68	74 1/2
12.	Scherr-Thosz gróf, Dobrau	Északnémet Szövetkezet	170,200	1191,40	70	304,46
13.	Baydel, Tscheschen	Leipzig Szövetkezet	58,380	768,10	132	1943,27
14.	A biztosított fél nem óhajlja nevének nyilvánosságra hozatalát	Leipzig Szövetkezet	69,200	463,64	79	165,48
15.	A biztosított fél nem óhajlja nevének nyilvánosságra hozatalát	Leipzig Szövetkezet	213,290	3651,10	171	127,37
16.	Müller, Widau	Szövetkezet	254,900	1707,83	80	109,60
17.	Wurl, Wutenow	Szövetkezet	45,700	497,80	108	106,30
18.	Giese, Wykow	Szövetkezet	49,600	332,32	72	61,41
19.	Bredull, Neuho	Szövetkezet	33,600	347,80	103 1/2	64,27
20.	Mionskowski, Stendsitzerhütte	Porosz Szövetkezet	32,900	220,43	65 1/2	277,92
21.	Möhring, Kucharki	Porosz Szövetkezet	58,270	498,20	85	148,69
22.	Horn, Heidau	Porosz Szövetkezet	58,000	388,60	67	203,00
23.	Jenas, Fürstenau	Porosz Szövetkezet	29,158	341,50	117	570,99
24.	Wöckritz, Gr.-Sürchen	Porosz Szövetkezet	33,600	235,20	80	343,60
25.	Laengner, Dobieszewko	Ujbrandenburgi Szövetkezet	80,382	775,00	96	306,35
26.	A biztosított fél nem óhajlja nevének nyilvánosságra hozatalát	Ceres Szövetkezet	88,700	594,29	74	117,50
		Ceres Szövetkezet	8,490	123,05	145	
		Ceres Szövetkezet	9,200	61,64	72	
		Ceres Szövetkezet	5,430	100,45	185	
		Németországi bizt.-bank 1867.	5,400	36,18	66	
		Szövetkezet	5,350	324,15	605	
		Szövetkezet	6,900	46,23	86	
		Szövetkezet	23,680	324,90	137 1/4	
		Szövetkezet	26,300	176,21	74 1/3	
		Elberfeldi Szövetkezet	90,105	832,80	92	
		Szövetkezet	94,000	629,80	70	
		Unió Szövetkezet	116,081	1698,10	146	
		Szövetkezet	153,300	1127,11	97	
		Magdeburgi Szövetkezet	94,836	1047,10	110	
		Magdeburgi Szövetkezet	105,000	703,50	74	
		Magdeburgi Szövetkezet	63,990	717,95	112 1/2	
		Szövetkezet	58,800	411,60	64 1/3	
		Berlini Asszuranz 1832.	17,076	224,70	132	
		Szövetkezet	16,000	107,20	63	
		Összes biztosított összeg:	1.637,911	összesen:	8044,22	

ban 100 márka után 87 pfenig, a legalacsonyabb 1894-ben, tehát az első üzletévben, 100 márka után 64 pfenig. A többi 11 jégbiztosító szövetkezetnél az összehasonlítás alapját képező időben 100 márka után a legalacsonyabb díj 68, a legmagasabb 206 pfenig.

A grafikon különben magyarázatra nem szorul s kiki levonhatja abból a következtetéseket. Az igazság kedvéért megjegyzem azonban, hogy a borszlói szövetkezet ezen hihetetlen eredményt szervezetén kívül állítólag annak is köszönheti, hogy Kelet-Németország sokkal kevesebbet szenved a jégverésektől, mint a nyugati, s míg a borszlói szövetkezet csak keletre, addig a többi 11 nyugaton is működik.

Hogy az egyes biztosítókra nézve mily előnnyel bír az egyik vagy másik szövetkezet, arra nézve teljes tájékoztatást nyújt a 3. oldalon feltüntetett 26 adat, amelyek tényleges bevallásokon alapulnak. Az egyes biztosítók

Érdekesnek tartom megjegyezni, hogy az összehasonlítás alapját képező biztosító szövetkezetek közül az 1897. évben a Borussia 86%, az Észak-Német 50%, a Leipzigi 80%, a Porosz 23%, a Ceres 66²/₃%, a berlini bizt. bank 175%, a Pátia 66²/₃% pótdíjat szedett be a biztosítottakon, a nélkül, hogy az bármely következménnyel járna, mert a közönség a pótdíjszedést a kölcsönösség alapján álló intézményeknél természetesnek tartja.

Nagy előnye a borszlói szövetkezetnek, hogy ennél a pótdíjvetés sohasem állhat be, mert az évi díj akkor állapítatik meg, a mikor a szövetkezet kára már ismeretes.

A mi viszonyaink között a borszlói jégbiztosító szövetkezet szervezete mindenben megvalósítható alig ha volna, illetve legalább egyelőre nem volna. Eleinte okvetlenül jégkárbecslőket kellene a szövetkezetnek tartania, amíg maguk a biztosítottak a jégkárbecslést kitanulnak.

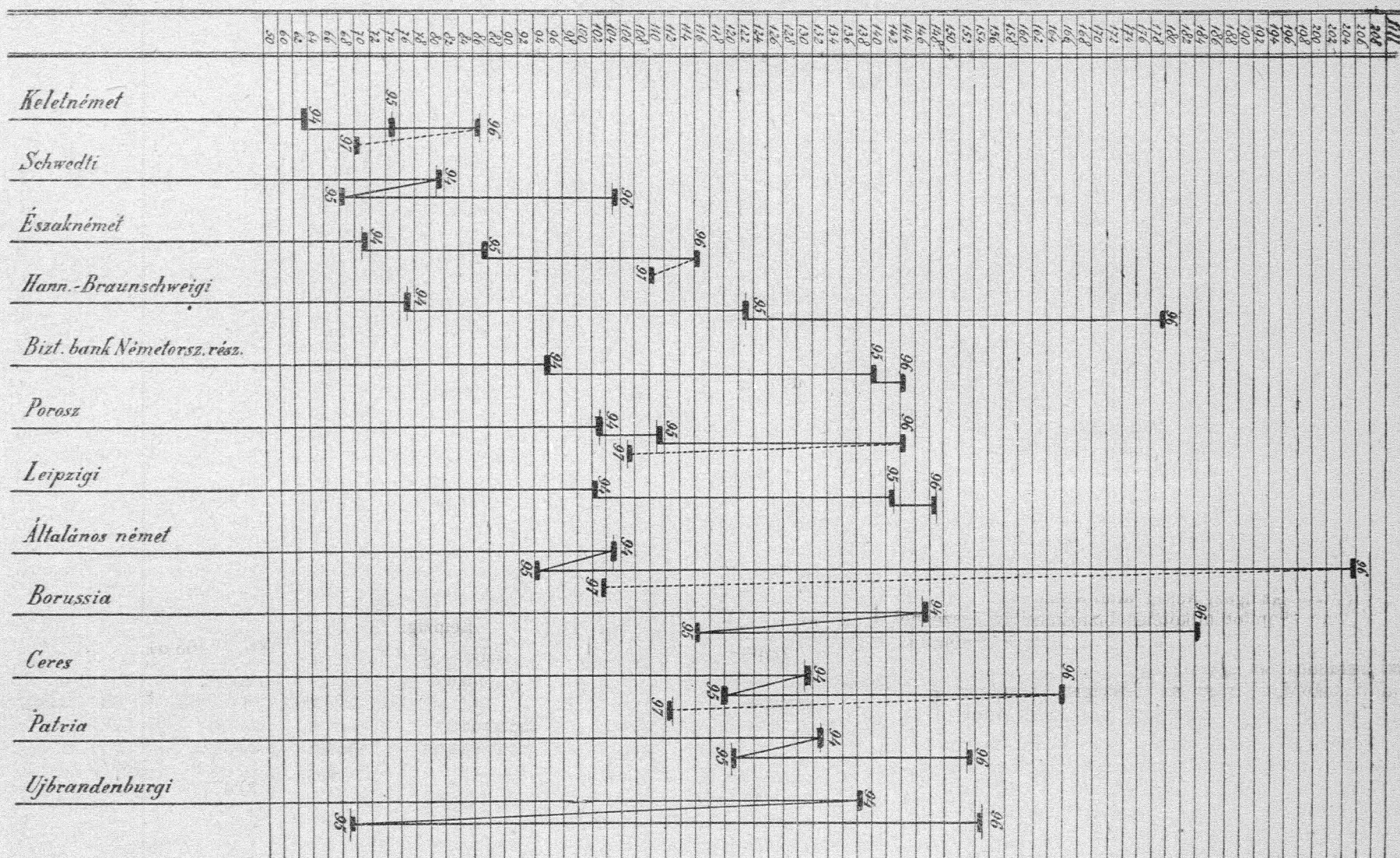
A borszlóihoz hasonló jégbiztosító szövetkezet megalakítása pedig nem ütközik nehézségekbe. Egy kell csak hozzá. Komoly s tette-kész meggyőződés annak szükségességéről.

Mert nem elég a mozgalom megindító részéről, ha ezt csak megindítják, de amellet kitanítani és szervezni kell azt úgy, hogy az egész országban visszhangot keltsen. Nem elég itt az áldozatkészség a biztosítéki alap létesítésénél, sokkal inkább szükség van itt a kitanító munkára, a lelkesedéssel párosult propagandára.

Aki maga nincs meggyőződve, az más sem tud meggyőződni.

Viszont a nagyközönség se várjon mindent a kormánytól és a vezető köröktől. Ne várja azt, hogy az érdekében alkottassanak intézmények az ő hozzájárulása nélkül, mert a nagyközönség s épp a gazdaközönség indolen-

12 német jégbiztosító szövetkezet tagjai által 1894—1897. években 100 márka biztosított érték után fizetett díjak összehasonlítása.

nevei után a felső sor az eddigi biztosító szövetkezet nevét és adatait tünteti fel, a második sor pedig egyszerű „Szövetkezet” jelzéssel a borszlói szövetkezetet és adatait.

A díjmegtakarítás tehát igen jelentékenynek mondható minden egyes esetben. A kimutatás számadatainak első rovatában a röviden szövetkezettel jelzett borszlói jégbiztosító szövetkezetnél a biztosított érték hol magasabb, hol alacsonyabb annál, mint az összehasonlítás tárgyát képező más szövetkezetnél kimutatott.

Ez a különbség abból származik, hogy a borszlói szövetkezetnél a biztosítási kulcs szerint megállapított díjkötetes biztosítási összeg van kitüntetve, mely a termények neme szerint vagy magasabb vagy alacsonyabb lehet a tényleges biztosítási értéknél, a mely a fixdíjjal dolgozó társaságoknál a díjkivetés alapját képezi. A harmadik rovatban kimutatott díjak azonban a tényleges biztosított értékre vonatkoznak a biztosítási szövetkezetnél is, mert az összehasonlítás csakis így lehetséges.

Idővel azonban ez is menne. Ügynököket is kellene állítani, miután ehhez a közönség hozzá van szokva, de épp ezt a szervezetet még könnyebb volna idővel elejteni, mint a jégkárbecslőket.

A kerületi beosztás is átalakítandó volna a mi viszonyainkhoz.

Sőt bizonyos nem volna elegendő biztosítékul a biztosított összeg egy százaléka, hanem legalább 2%-ka, amit a nagyobb kockázatot tesz szükségessé.

Ezek a kérdések azonban igen alárendeltek, amellet, hogy egyáltalán van-e egy új alakulásra szükség a jégbiztosítás terén.

Aki ennek szükségességéről velem együtt meg van győződve, annak el kell ismernie azt is, hogy más alapokon indulva el, mint az itt vázoltak, korántsem nyújtja a sikernek azt a biztosítékát, amelyet épp ez a kezdeményezés okvetlenül megkövetel.

Elég volt a jégszövetség faskója, többé mostoha kezekre ily intézményt bízni nem szabad.

ezíja sok tette kész erőt riasztott el már a nyilvános tevékenység teréről.

Egyébként is épp a kölcsönösségen alapuló intézmények sikere a köztevékenység felébredésén nyugszik, s legyen a kiindulás bármily helyes, a vezetés bármily reális, ha maguk azok, akiknek érdekeit szolgálni hivatott az intézmény az iránt közönyösek, úgy az prosperálni nem fog.

A jégbiztosítás reformjára most a legkedvezőbb az idő. Ne várjuk azt azonban a biztosító intézetektől, melyek reformja első sorban mindég csak a részvényesek érdekeit tartalmazhatja szem előtt.

Ha most nem indul meg egy életképes akció egy jégbiztosító szövetkezet létesítése érdekében, akkor hosszú idő mulik el addig, míg egy újabb kedvező alkalom adódik erre, bár bizonyos, hogy a gazdasági élet új alakulása alól mi sem vonhatjuk ki magunkat s habár füleink még mindig nem eléggé fogékonyak a kölcsönösség eszméje iránt, azért mégis azé a legközelebbi jövő.

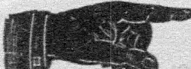
 Magyar ruggyantaárugyár részv.-társ.
B u d a p e s t.

Sürgönczim: Gummi, Budapest.

Szőlősgazdák és peronosporafecskendő-gyárosok figyelmébe!

„VULKÁN”
Permetező-csővek
Permetező-szelepek.

Végre egy tökéletes anyag, melyet

 a bordelaise-lé (kékköoldat) nem támad meg.

A magyar-óvári magy. kir. gazdasági akadémia erről az anyagról a következőképp nyilatkozik:

A Magyar Ruggyantaárugyár Részvénytársaságnak
 Budapest.

Az uraságtoktól megvizsgálás végett beküldött „Vulkán” jegyű *kaucsuk szelentyű* (ventil) *lap* és ugyanoly *tömlő* (kaucsukcső) az itteni mezőgazd. gépkísérleti állomáson vizsgáltatván meg, amennyiben „bordelaise”-leben (2%-os meszes rézgáliczköoldatban) *hat héten át való áztatás után hajlíthatóságuk teljes mértékbeni megtartása mellett semmiképp nem változtak*; és a mennyiben sokszori hajlítás dacára *felránczosodást vagy törést nem lehetett rajtuk észlelni, primissima kaucsuk gyártmányának mondhatók s mint ilyenek permetezőgépekbe kiválóan ajánlhatók.*

Magyar-Óvár, 1898. évi szeptember hó 12-én.

Látta:

Vörös Sándor s. k.,
 kir. tan., akadémiai igazgató.

A gépkísérleti állomás vezetője:

Thallmayer Viktor s. k.,
 akad. tanár.

Ezen mérvadó szakvélemény alapján bizvást állíthatjuk, hogy a

Vulkán-szelep { biztosítja a permetezőkészülék rendszeres működését, nem romlik és
 így költséges javítás elejét veszi;
Vulkán-tömlő { tartóssága felülmulhatatlan, újból és újból való felszerelése szükségtelen,
 nem csepegtet és ezért nem okozhat testi sérülést, nem rontja a ruhát.

Vulkán használata mindezeknél fogva **gazdaságos.**

Vulkán tömlők csak kimért darabokban adatnak
 el. *Tekercsek*ből levágott tömlők, melyek *Vulkán*
 gyanánt adatnak el, visszautasítandók, mert nem valódiak.

Minden egyes darab

e védjeggyel

van ellátva.

Árak: *Vulkán* permetező-tömlő árbja **1 frt = 2 kor.** — *Vulkán* permetezőszelep drbja **50 kr. = 1 kor.**

Viszontelárusítók és fecskendőgyárosok megfelelő engedélyben részesülnek.

„VULKÁN”

TÖMLŐK ÉS SZELEPEK FŐRAKTÁRA

Schottola Ernőnél

BUDAPEST, VÁCZI-KÖRUT, Foncière-palota.

Gróf d'Harcourt Emanuelné kalácsai uradalmában, Nagyfalu községében

106 hold nádas azonnal bérbeadó.

Egy vállalatnak, mely a nád feldolgozásával foglalkozna, egy alkalmas épület is rendelkezésére bocsájtatnék. A bérleti feltételek megegyezés szerint.

Ajánlatok lehetőleg német nyelven az uradalom adminisztrációjához Kalácsára, u. p. Orezfalva intézendők.

6627

Megjelent

KÖZTELEK ZSEBNAPTÁR

1899-ik évre.

Szerkesztik és kiadják:

RUBINEK GYULA és SZILASSY ZOLTÁN
az Országos Magyar Gazdasági Egyesület titkárai.

A zsebnaptár ára az O. M. G. E. tagoknak és a „Köztelek” előfizetőinek bérmentes küldéssel együtt **1 forint 60 kr.**

Bolti ára **2 forint.**

Megrendelhető a „Köztelek” kiadóhivatalában,
Budapest, IX., Üllői-ut 25.

136140/98. CIII. szám.

Magy. kir. államasutak.

HIRDETMÉNY.

Osztrák-magyar-orsz. határforgalom II. pótlék életbeléptetése a II. rész I. füzetéhez. Fenti forgalomban 1895. évi augusztus hó 1-től érvényes II. rész 1. füzetéhez folyó évi október hó 1-től érvényes II. rész 1. füzetéhez folyó évi október hó 1-én a II. pótlék lép hatályba, mely módosításokat és kiegészítéseket tartalmaz.

Ezen pótlék példányai a részes vasutak igazgatóságánál 60 fillérért kaphatók. Budapest, 1898. szeptember 21-én.

(Utány. nem díjaztatik.) Magy. kir. államasutak igazgatósága, a részes vasutak nevében is.

Értesítés.

A cs. és kir. közös hadügyministerium 1898. október 4-én 2307. Abth. 13. szám alatt kelt leirata szerint különféle ruházati és felszerelési tárgyat általános versenyzés útján szándékozik biztosítani.

A teljertartalmu hirdetmény ajánlati mintával együtt, továbbá a szállítandó cikkek jegyzéke és az egy szerződési tervezet alakjában szerkesztett részletes feltételek valamennyi hadtest hadbiztosságánál, a brünni, budapesti, gráci és kaiserebersdorfi ruhátáraknál, továbbá az állam valamennyi kereskedelmi és iparkamaráinál, a kereskedelmi muzeumnál és a budapesti magyar országos iparegyesületnél betekinthező.

Budapest, 1898. október 22-én.

A cs. és kir. 4. hadtest hadbiztosságától.

Utányomás nem díjaztatik.

6619

HIRDETÉSEK

felvételnek a kiadóhivatalban
BUDAPEST,
Üllői-ut 25-dik szám.

„Gloria” vihar-lámpa

petroleum égetésre 5" szabadégővel, üvegcylinder nélkül,
felülmul minden eddigi találmányt, mely eddig piacra került.

Ezen igen izléses lámpa, kemény színezett bádógból van készítve, mindenütt forrasztva és ökelve; a vihar és ütődési biztonság a felette könnyű kezelés adja meg, hogy egyedül s a legszolidabb, leghasználhatóbb lámpának van elismerve, miért is az érdeklődők szives figyelmébe ajánlom. Magassága a fogó nélkül 32 cm. □ Átmérője, rácsosattal együtt 18 cm. Kőrtübbel 16 óráig ég, az 105 alatt felszámolt 220 gramm petroleumot. . . ru darabonként 2 frt 30 kr. Csomagolással és bérmentes küldéssel 2 frt 95 kr. 2 drb. egy postaszállítvány, csomagolással és bérmentes küldéssel 5 frt 30 kr. Szétküldés rövidség kedvéért UTÁNYÉT mellett.

Árjegyzék ingyen es bérmentve.

Megrendelést idejekorán kérek.

BÁLINTH SÁNDOR

Wien, III/3, Salesianergasse 8/I.

„Gloria” viharlámpám mindenütt a legjobb eredményt érte el, és állandó használatban van, a m. kir. Állami uradalomnál Mezőhegyesen (123 drb.), Uradalmi felügyelőségél Kis-Szállás (14 drb.), Jálles Géza gazdasága Gyál (12 drb.), Csukorgyár, Petőháza-gyár (12 drb.), Csukorgyár Bótfalu (10 drb.) stb.

GÉPOLAJAT,

u. m. valódi tiszta olivajajat, elsőrendű savtalanított rezeceolajat, elsőrendű ásványolajat stb.

Kocsikenőcsöt, Petroleumot

zsákokat, takaré- és szekérponyvákat, kátrányfestékeket, fedőllakot és minden egyéb gazdasági cikket

Szalonnát

Fertőtlenítő szereket,

u. m. karbolsav, karbolpor, creolin, zöldgálicz stb. rézgálicz karbololeumot, keserűsöt csudasöt stb.

MÜTRÁGYÁT.

Mindenkor a legmagasabb napi áron, készpénzfizetés mellett vásárolok: gazdasági és erdei vetőmagvakat, mely célra mintázott ajánlatot kérek.

☛ Szállit: ☛

KRAMER LIPÓT,

Telefon.

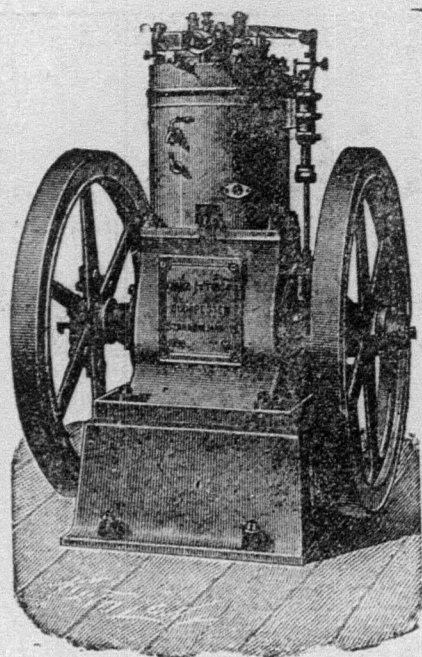
Sürgőnyczim: „CERES” Budapest.

BUDAPESTEN,

V. ker., Akadémia-utcza 10. sz.

Telefon.

Árjegyzékkel és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálók.

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntöde és gépgyár részv.-társ. BUDAPESTEN.

Petroleummal és adómentes benzinnel hajtott motorok gazdaság ezéljaira. (Bánki és Csonka szab. rendszere.)

Mechwart-féle gőzekék és petroleum ekék.

Hengerszékék, kőjáratok és teljes malomberendezések.

Turbinák. — Villamos világítási és erőátviteli berendezések.

Részletes árjegyzékeinket kívánatra megküldjük.

953 sz.

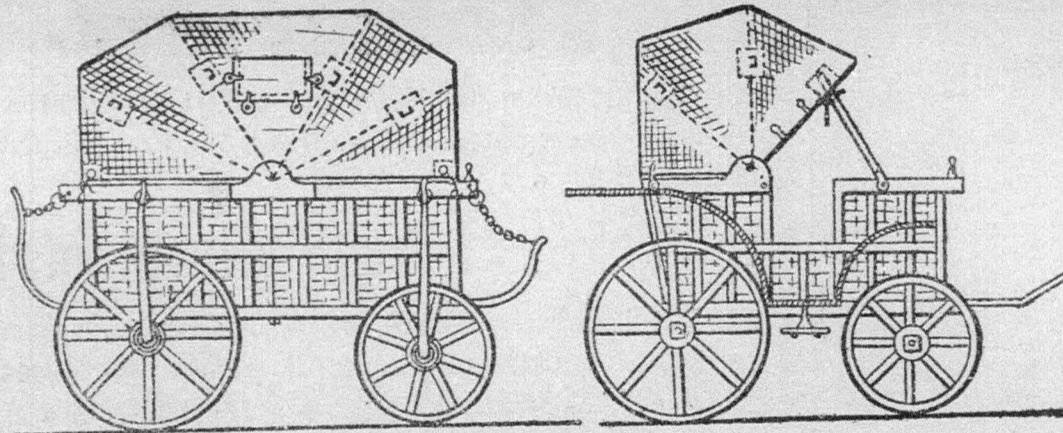
SZIVATTYUK | MÉRLEGEK,

minden neme, házi, nyilvános, mezőgazdasági és iparczélokra. BOWER-BARFF-féle szabadalmazott inoxidálás módszer szerint inoxidált szivattyúk rozsdá ellen védve.

legújabb javított rendszerű tizedes, százados és hídmerlegek fából és vasból, kereskedelmi, közlekedési, gyári, mezőgazdasági és ipari czélokra. Embermérlegek, mérlegek házi használatra, barommérlegek. Commandit-társaság szivattyú- és mérleggyártásra.

Arjegyzékek ingyen és bérmentve. **W. GARVENS, Wien,** I. Walfischgasse 14. sz. Schwarzenbergstrasse 6.

1806

BALOGH AMBRUS kocsiernyő-gyártó

NAGY-KÖRÖSÖN, IV. ker., 460. sz.

Ajánlja saját találmányu szabadalmazott

összecsukható kocsi-ernyőit,

melyek könnyed szerkezetükkel fogva a gazdálkodó közönségnek, fuvaros vagy magánhasználatra tartott kocsi-tulajdonosoknak az idő viszontagságai elleni védekezésre alig nélkülözhetők. Alkalmazhatók közönséges lócsés-, vadász- vagy kivágott oldalú homokfutó kocsikra s ezeken alig számba vehető helyet foglalnak el, mivel összecsukva a kocsi oldalak hátsó részére és a saroglyába fekszenek le s így a kocsi belsejét szabadon hagyják. — Az erős, vízmentes kelméből készült burkolat úgy van felszerelve, hogy az összecsukás alkalmával a ruganyos vasból készült vázáról le is vehető s összehajtv a kocsiban üléspótlásul vagy takarónak használható.

Az összecsukható kocsi-ernyők raktáron tartatnak különféle nagyságban és minőségben. Ára 15—20 forint. Megrendelések készpénzfizetés vagy utánvét mellett eszközöltetnek.

Kívánatra árjegyzék és kimerítő használati utasítás ingyen és bérmentve küldetik.

Vöröstartarka tinó

teljesen prima, 1—2 esetleg 3 éves nálam minden mennyiségben kapható olcsó áron.

Későbbi ugyiszintén prima 1—3 éves tarka üsző szállításra vállalkozom. 6575

HENRIK IGNÁCZ Szalónak (Vas megye).

ALFA SEPARATOR (RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG)
ezelőtt PFANHAUSER A.
ALFA-SEPARATOROK (LEFŐLŐZŐ-GÉPEK)
MINDENMÉLY TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.
Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.
* BUDAPEST *
VII. ERZSÉBET-KÖRÚT 45.
(ROYAL SZÁLLODA)

Árak franco csomagolás, bécsi indóháztól szállítva: tartány ca 20 kiló, kilónként 40 kr. tartány ca 50 kiló kilónként 35 kr., postán ingyen csomagolás és bérmentesen 4 kiló 4 kiló 1 pléhszelencében 2 frt 50 kr., 4 kiló 4 pléhszelencében 3 frt. Kaucsukkal vegyítve kilónként 10 krral több. Vízmentes bőrkenőcs vadászeszmáknak.

TERMÉSZETI NYERS-VASELINÉ Pata és Bőr Ápolószer 4 kiló tisztá suly bérmentesen frt 2.50

JUST E. A. és Társa, BECS, XII/2.

6442/a. szám.

Értesítvény.

A budapesti cs. és kir. élelmezési raktárakba beszállítandó

10.925 métermázsa rozs és 11.200 métermázsa zab

bevásárlása végett a cs. és kir. 4-ik hadtest hadbiztosságánál Budapesten (Budán, hadtestparancsnoksági épület) a szállítási ajánlatok

1898. évi október hó 31-én délelőtti 10 óráig átvétetnek.

A részletesebb feltételek 1898. évi október hó 26-án lapunkban megjelent értesítvényben, továbbá a cs. és kir. 4-ik hadtest hadbiztosságánál, valamint a budapesti és székesfehérvári cs. és kir. katonai élelmezési raktároknál megtekinthetők.

Budapest, 1898. évi október hó 15-én.

A cs. és kir. 4-ik hadtest hadbiztossága.

Utánnnyomás nem díjazatik. 6637

Gőzekék

utcazi lokomotivok,

gőzcseplőgépek hajtására a főhercegi vasművekből. A gépek vásárlásánál mezőgazdasági szakértői tanács adatik. Szives tudakozódások

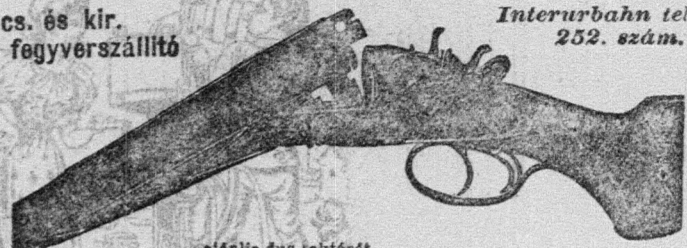
Erzherzogliche Cameral-Direction

in Teschen in Schlesien, czimen. 4091

SEIFERT JÓZSEF, Pozsony, Halászkapu-utca 4.

cs. és kir. udv. fegyverszállító

Interurbahn telefon 252. szám.

Ajánlja és faktórát

Henri Pieper eredeti DIANA fegyverekből

J. P. Sauer & Sohn cég Krupp Frigyes-féle

ezélszerű (Hemmerle-féle) fegyverekből

különleges acélosóvű fegyverekből

eredeti gyári áron.

Ezen fegyverek a jelenkor legmegbízhatóbb és legjobban lévő vadászfegyverei s kimerítő leírással, valamint számos előző vadászatokból és hivatásos vadász referenciájával, ugyancsak árjegyzékkel közérthetően szolgálnak.

Kész vadásztöltényeket pontosak és megbízhatók, a legjobb rendszer szerint, osztr. magyar igen finom vadász- és csillóvő porral, ugyancsak osztr.-magyar füst nélküli vadászporral töltve, szállítók bármikor pontosan és frissen töltve, minden kaliberűhöz a legolcsóbb áron, továbbá

Eredeti-Eley-töltények füst nélküli angol (fehér) Schultze-porral töltve — serétől vagy anélkül — 12. és 16-os kaliberűhöz állandóan kapható.

Vadászati, utazási és sportkülönlegességek.

Fenti cég kiténtetett:

a m. kir. földmívelés, ipar- és kereskedelmi ministerium által 3858. sz. a. Budapest 1888. december 1., a m. kir. honvédelmi ministerium által 5219. sz. a. Budapest, 1882. okt. 15., a cs. és kir. hadügyministerium által 2656. Abth. 7. sz. a., Bécs 1881. december 17., a cs. és kir. honvédelmi ministerium által 3064/672. IV. sz. a., Bécs 1882. március 15., a m. kir. kereskedelemügyi ministeriumtól, Budapest, 1867. április 2-án.

Fairbanks mérlegek a legtökéletesebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszerűek, tolosélyos fémmérőkarral bírnak s a hidra teit terhet minden ponton egyenlően mérlegelik.

Tartósság, pontosság és könnyű kezelésükkel fogva egy hazánkban, mint a külföldön a legelső díjat nyert legkitűnőbb mérlegek. **Gazdasági-, szeker-, marha-, zsák- és raktári**

mérlegeinket

ezélszerű és a céljuk megfelelő szerkezetükkel fogva különösen a gazdák, gazdaságok és vadalmak részére a legmegbízhatóbban ajánljuk. A jutányos árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű tizedes mérlegek áráinál nem magasabbak, a hitelesítés, csomagolás és loco vasutra való feladás költségei már befoglaltatnak. — **Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek.** Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrassy-ut 14. címzendők. Árjegyzékkel, felvilágosítással szintén központi irodánk szolgál.

FAIRBANKS MÉRLEG és GÉPGYÁR részvény-társaság, BUDAPEST, Andrassy-ut 14. Gyár: Külső Váci-ut 156.

155763/98. CIV. szám. Magyar kir. államvasutak.

Hirdetmény.

Személy és podgyász díjszabás életbeteptetése a püspökladány — úzesgyarmati helyi érdekű vasuton.

A magy. kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesülés szerint ezen vonaton a megnyitás napján zónarendszerű személy és podgyász-díjszabás lép életbe.

Ezen díjszabás a magy. kir. államvasutak díjszabás előírásaitól elárúsító irodájában, (Budapest Csengeri-utca 33. sz.) 10 kr-ért kapható.

Budapest, 1898. október hó 19-én.

(Utány. nem díjaztatik) Az igazgatóság.

Haszonbéri hirdetés.

Özv. Perczel Pálné haszonbérbe adja Tolna vármegyében, Gyöng (vasuti állomás) község határában fekvő, mintegy 630 magyar hold kiterjedésű

pusztasza batonyi földbirtokát,

a rajta levő lakóház s gazdasági épületekkel együtt az 1900. évi január 1-től terjedő 6 esztendőre.

A feltételekre nézve, szó- vagy írásban részletes felvilágosítást ad **Budapesten**

Magary-Kossa József,
I. Vár, Úri-utca 42. sz.

Leopold Adolf bőrgyára Tata-Tóváros.

Vesz mindennemű állati bőrt, szerződésileg is. Készít szarvasbőrt, mosó-, törő bőrt, cséres, fehér irhát, ezekből állandó raktár. Elvállal minden e szakba vágó munkákat. 6446

Földbérlet.

Kötött fekete talaju, buza, zab, tengeri, árpa stb. termő, Pestmegyében, a dunai rakodóhelyhez 20 percnyi távolságra fekvő

1360 kat. holdat kitevő bérlet,

250 kat. hold őszi vetéssel, teljesen instruálva, a megfelelő gazdasági épületekkel és egy 6 szobás kényelmes urilakkal ellátva, változott családi viszonyoknál fogva

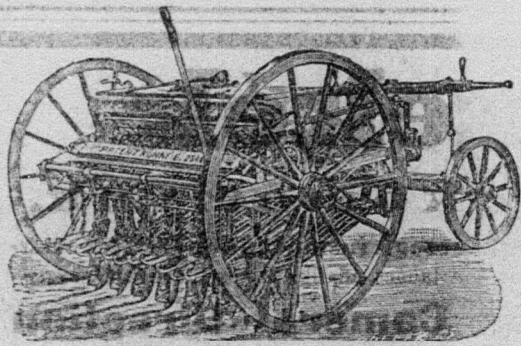
azonnal átruháztatik.

A bérlet tartama még 12 év.

Bővebb felvilágosítást a kiadóhivatalban szerezhetni. 6573

KÜHNE E. gazdasági gépgyára MOSONBAN.

Ajánlja a bekövetkező őszi évadra: Sack rendszerű aczélekéit, egyes-, kettős- és hármasekéit, Laacke-féle szántó-föld és rétboronít, hengereit,

eredeti „Hungária Drill“, hegyes vidékre „Mosoni Drill“, kiscgazdáknak „Jubileum Drill“

szortvetőgépeit leszállított áron. 18500 drb. használatban. Mindennemű rostait, szelcőit, konkolyozóit.

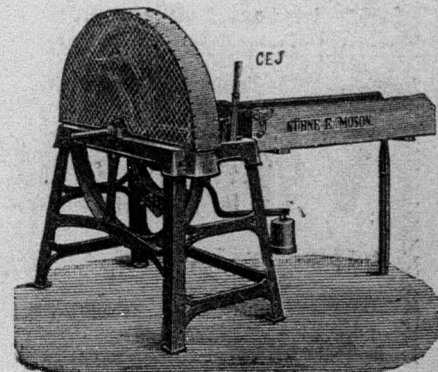
Uj! Burgonya osztályozó gépek!

Uj! Répafejelő gépek, cukorrépatermelők részére!

Legjobb: „Rapid“ darálóit, szeccsa és répvágóit, morzsoló és takarmány füllesztőit.

Különlegesség: Takarmánykamra berendezések.

Uj, teljes nagy árjegyzékek kívánatra bérmentve.

Főraktár: BUDAPEST, VI., Váci-körut 57/a.

71224/II. 2. a.

Hirdetmény.

A fogarasi méneshirtok folyó évi

árpaterméséből

450 q. azaz: négyszázötven métermázsá f. é. október hó 31-éna fogarasi m. kir. állami méneshirtok igazgatóságánál megtartandó **zárt írásbeli ajánlati tárgyalás útján el fog adatni.**

Venni szándékozók 50 kros bélyeggel ellátott, sajátkezűleg aláírt s 10% készpénz bántpénzzel ellátott ajánlataikat fentnevezett igazgatósághoz

október 31-én d. e. 11 óráig

nyujtsák be.

A részletes eladási feltételek a földmivelésügyi ministeriumban és a fogarasi m. kir. állami méneshirtok igazgatóságánál megtekinthetők.

Budapest, 1898. október hó 22-én.

Földmivelésügyi m. kir. miniszter.

6851

Tenyésgulya-eladás.

Méltóságos gróf Berchtold Lipótné árpádhalmi uradalmában a tenyésgulya megszüntetése czéljából gróf Almásy és mezőhegyesi törzsnőjéből származott **tiszta magyar fajta**

5	darab	5-4 éves	bika,
3	"	3 "	" "
3	"	2 "	" "
8	"	1 "	" "
15	"	elválasztott	bikaborju,
37	"	éreg	} nagyrészen hasas tehén
12	"	3-éves	
7	"	2 "	üsző,
10	"	1 "	} üszőborju
17	"	elválasztott	

összesen 117 drb

gulyabeli marha eladó.

Szíves megkeresések az **uradalmi tisztartó-sághoz Árpádhalomra, u. p. Orosháza, intézendők.**

6358

MEGJELENT

az Országos Magyar Gazdasági Egy. kiadásában a

Suschka Richárd

(a magyaróvári gazd. akadémia intézője)

Egyszerű gazdasági számvitele,

az O. M. G. E. által 1000 frt pályadíjjal készített **pályamű.**Bolti ára csinos vászonkötésben **3 frt.**Az „Orsz. Magy. Gazd. Egy.“ tagjainak, illetve a „KÖZTELEK“ előfizetőinek csomagolva és az összeg előzetes beküldése mellett portómentesen megküldve **2 frt 30 kr.**

Megrendelések a „Köztelek“ kiadóhivatalába

BUDAPEST, IX. ker., Üllői-ut 25. szám alá intézendők.

Homoki szőlőtelepítőknek igen fontos

A cég 17 év óta áll fenn s most már az országon kívül is elterjedt a híre, amennyiben ma már sok nemes és vadonc csemetét szállít Horvát-, Szlavonország, Bosznia, Cseh-, Morvaország, Galícia, Bukovina, Stájerország, Alsó- és Felső-Ausztria, valamint Szerbia, Bulgária, Románia és Németország részére. Nemesfa-állománya ezáltal 500,000 darab; vadonc-állománya 8 millió. A cég évenként 4500-5000 rendelőnek küld szállítványokat. A gyümölcsfa-iskola teljesen homoktalajon létesült s így az főként a homoki szőlőtelepítőknek kincses háza azért, mert mint tudva van, a homoktalajból kikorult fa a homokföldben éppen úgy, mint az agyagos, kővecses talajban, nemkülönben a lapos és magas (hegyes) tékvénél mindig biztosabban ered meg és fejlődik, mint az, mely agyagos iszaplerakodású vagy túlagyosan kőverített talajban állítatik elő. A gyümölcsfajok boldogult Berecki Mátyás mezőkövesházi hírneves telepítői valók. Ugy magasderék, valamint törpe csemeték megrendelhetők körte, alma, szilva, őszibarack, kajszin-barack, cseresznye, meggy, lasponya, birs, dió és eperből. Az 1-2-3-4 éves, gazdag gyökérű, fajhiteles, igen szép csemeték darabja azok erőssége szerint 15 krtól 40 krtig. A 4-5 éves igen erős koronás sorfák darabja 45-50 kr. Nagyban vételnél az árak külön megállapodás tárgyát képezik. Fentirt gyümölcsfajokból táblafűtés folytán 1-2-3-4 éves selejtezett minőségű csemeték is kaphatók, erősség szerint 2-5-7-10-15 krtól, melyek gazdag gyökérzetükkel fogva főként nagybani telepítésekhez olcsó-águk folytán igen ajánlatosak. Fenti minőségű csemeték vadoncait is bármily számban és elcsúszásban megrendelhetők a fentirt cégnél. A gazdag gyökérzetű vadoncok 1000-é azok erőssége szerint 5 frt 85 krtól 19 frt-ig terjed. Nagyobb vételnél 5-10-15%-os engedmény. — Levél-cím:

Unghváry László gyümölcsfa-iskolája, Czeglédén.

!! Tessék árjegyzéket kérni !!

143548/98. szám.

Magyar királyi államvasutak

Hirdetmény.

(Osztrák-magyar-román vasúti kötelék.)

(A 3. sz. vas. kivételes díjszabás árucikk-sorozatának módosítása.)

Az osztrák-magyar-román köteléki díjszabás II. rész 1. sz. füzet III. pótléka és 2. sz. füzet II. pótlékának b. oldalán a 3. sz. kivételes díjszabás részére foglalt c. sorozatnak szövege f. é. október 15-étől való érvénynyel következőképp módosítottatik:

E sorozat a vas, acél és öntött vasárak, mindenneműek, melyek az A és B sorozatok alá nem tartoznak, továbbá mindennemű gépek vasból, acélból vagy öntött vasból (gazdasági gépek és eszközök, illetőleg lásd a 4. sz. kivételes díjszabás).

Ezen cikkeknek, valamint a gépeknek tulajdoni részben vasból, acélból vagy öntött vasból kell állniuk, de vas, acél vagy öntött vason kívül más anyagból álló alkatrészeket is tartalmazhatnak. Utóbbiaknak azonban az illető cikkek, illetve gépek lényeges alkatrészét kell képezniük, nem pedig csak azok kikészítésére szolgálni. Távirtdai és villanyvilágításra szolgáló kábelek.

A m. kir. államvasutak igazgatósága.

A kwassitzi cukorgyár r.-t. (Morvaország)

ajánlja, hogy a t. gazdák már most tegyenek megrendeléseket az ifj. Proskowetz Em. által termelt:

Kwassitzi Eredeti 6576

Hanna Pedigree Árpa-vetőmagra

mely arról nevezetes, hogy kiváló korai, igen bőséges és teljes szemű, legnagyobb keményítő-tartalmu, belőle a legdusabb kivonat nyerhető, csekély proteintartalmu, finom héjú, finom ranczossága, túlerettség-nél csekély veszteséggel.

Gazd. kötélárak.

ZSÁKOK, PONYVÁK,

zsinegek, hevederek, tümlők, fehér ruhaterítők.

Tornaszerek, függőágyak és mindennemű hálók ipartelepe.

SEFFER ANTAL Budapest,

IV., (Károly-laktanya) Károly-utca 12. sz.

Valódi angol

LAWN-TENNIS gyári raktára.

Gondos kiszolgálást. Vidékre árjegyzék szerint.

53040/898. számhoz.

Bérleti hirdetmény.

Az egyetem alap. tulajdonát képező dunaföldvári uradalomhoz tartozó, Tolna vármegyében fekvő, Dunaföldvár nagyközségtől 5 kilométer, a dunaföldvári vasúti állomástól 7 kilométer, az előszállási vasúti állomástól 5 kilométer távolságra eső és egy részével a dunapart és Duna folyammal összefüggésben levő 856⁸⁶/₁₆₀₀ kat. hold kiterjedésű ugynevezett „Barótha puasztai”, nemkülönben az azzal teljes összefüggésben levő 231²²²/₁₆₀₀ kat. hold kiterjedésű ugynevezett „felső halastói”, vagyis összesen 1087³⁰⁸/₁₆₀₀ kat. holdat magában foglaló s művelési ágaira nézve a haszonbéri és versenytárgyalási feltételekben részletezett földbirtok a rajta levő épületekkel együtt az alólírott ministerium IX-ik ügyosztályában

f. 1898. évi december hó 5-ik napján
tartandó zárt ajánlatú verseny útján

1899. évi október hó 1-től, s illetőleg 1900. évi január hó 1-től 12 esetleg 18 évi időtartamra

haszonbérbe fog adatni.

Ajánlat tehető az eddig külön bérletet képezett 856⁸⁶/₁₆₀₀ kat. hold területű „Barótha puasztai” földbirtok és a 231²²²/₁₆₀₀ kat. hold kiterjedésű „felső halastóból” egy testben összevont 1087³⁰⁸/₁₆₀₀ hold kiterjedésű földbirtokra, de tehető ajánlat külön-külön is.

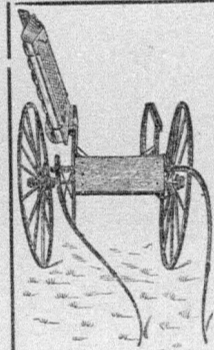
Az 1500 és illetve az 1000 és végre az 500 frt bánatpénz letételét igazoló pénztári nyugtával felszerelt és 50 kros bélyeggel ellátott írásbeli ajánlatok a fentjelzett nap délelőtti 10 órájáig a ministerium segédhivatali igazgatóságánál nyújtandók be.

A részletes haszonbéri és versenytárgyalási feltételek a ministerium segédhivatali igazgatóságánál és szegzárdi gazd. felügyelőségénél a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Budapestben, 1898. év október havában.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Ministeriumtól.

6645

Ujjonnan szabadalmazott

gigg

egyfogatu kocsit országutakra. Legjobb és legolcsóbb kétülésű egyfogatu kocsit

A legrosszabb uton is lehet használni. — Számos elismerő levél.

Ára 130 forint.

Prospectus kimerítő leírással, ugyan minden más fajta kocsiról és szánkáról szóló árjegyzék ingyen és bérmentve.

Weigl J. Prerau

Wien, I. Pestalozzigasse

cs. és kir. udvari kocsigyáros.

No. 6.

STAHEL és LENNER

TRIEURGYÁR, Budapest, V. ker. Katona József-utca 8.

Ajánljuk

trieurjeinket

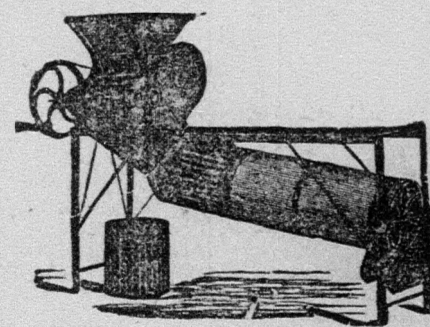
minden gabona tisztítására.

5 kiló nyerstermék mellett speciális

speciális

trieurt

készítünk.

Lekopott trieurköpenyt gyorsan és olcsón újjal felcserélünk. Kivánatra képes árjegyzékkel szolgálunk bérmentve. Jutalék mellett szolid elárúsítók alkalmazást nyerhetnek. 5953

Gulyabeli marha eladás.

Nagyméltóságú Gróf KARÁTSYNYI JENŐ ur bánlaki uradalmából **eladatnak** a törzsgulyából kisorolt **számfeletti tenyésztésre alkalmas**

50 darab vegyes koru

magyar fajta tehén.

Bővebb felvilágosítást készséggel ad:

Bánlakon, 1898. október hó

BERNHARDT GÉZA,
urad. tisztartó.

6607

Magyar kir. államvasu ak.
25108/98.

Üzletvezetőség Miskolcz.

Pályázati hirdetmény.

A magyar kir. államvasutak miskolczi üzletvezetősége a vonalai részére 1899. és esetleg a következő 1900. és 1901. években szükséges pályafentartási fák szállítására ezennel pályázatot hirdet.

Az 1899. évben körülbelül az alább kitüntetett mennyiségek fognak szükségeltetni: 20 köbméter erdei fenyő deszka, 142 köbméter jegenye fenyő deszka, 55 köbméter lucz fenyő deszka, 1 köbméter tölgyfa fenyő deszka, 1 köbméter vörös fenyő deszka, 33 köbméter szétmetszettel jegenye fenyő deszka, 520 köbméter faragott puha fa, 250 köbméter faragott tölgyfa, 4900 drb kerítés sűrítési lécz tölgyfából 1.4 mt. h. 50 mm. átm., 7200 drb kerítés sűrítési lécz puhafából 1.4 mt. h. 50 mm. átméretű, 20 köbméter vágott lécz puha fából, 1350 drb kerítési oszlop fából 2.50 mt. h. 180 mm. átm., 1350 drb kerítési oszlop tölgyfából 2.50 mt. h. 180 mm. átm., 12 köbméter erdei fenyő palló, 322 köbméter jegenye fenyő palló, 35 köbm. lucz fenyő palló, 4 köbméter szétmetszettel jegenye fenyő palló, 65 köbméter tölgyfa palló, 2 köbméter tölgyfa padolat, 3 köbméter vörös fenyő palló, 45 drb kerítési rud puha fából különféle méretű, 930 drb kerítési rud tölgyfából különféle méretű, 105 köbméter tölgy szállfa, 25 köbméter puha szállfa, 320000 drb fedő szindely 47 cm. h.

Az 1899. és esetleg 1900. és 1901. évre szükséges fanemek ugyanazon év április hó végéig szállítandók be.

Az üzletvezetőség fentartja magának a jogot, hogy az 1899. évre történő megrendelés alkalmával tájékoztatólag szolgáló fenti mennyiségnél, illetőleg a méretjegyzékben felsorolt fából 30%-al többet vagy kevesebbet rendelhessen: ugyancsak azon jogot, hogy a szállítási év folyamán 30%-os erejéig pótmegrendelést tehessen. A pályázati feltételek alapján szerkesztendő ajánlatok legkésőbb 1898. évi november 10-én déli 12 óráig nyújtandók be az üzletvezetőség I. osztályánál. A bánatpénz pedig november 9-én déli 12 óráig teendő le az üzletvezetőség gyűjtőpénztárában.

A pályázati feltételek és a méretjegyzék minden üzletvezetőségnél és keresk. iparkamaránál megtekinthetők és a miskolczi üzletvezetőség által díjtalanul kiszolgáltatnak, esetleg pósta útján megküldetnek.

A szállítási feltételek, ugyancsak az általános szállítási feltételek és a pályafentartási fák szállítására vonatkozó különleges feltételek megtekinthetők minden üzletvezetőségnél és készpénz fizetés mellett szereshetők meg igazgatóságunk nyomtatványtárából. (Andrássy-ut 73-75. sz.)

Miskolcz, 1898. évi október havában.

Utánnyomás nem díjazatik.

Az üzletvezetőség

Eladó gyök. szőlővesszők.

Immunis talajból, peronosporamentes, fajtisza, jégverésmentes minőségben:
20.000 drb. Mézes fehér 1000 drb. a 12 frt
20.000 „ Olasz rizling „ „ 12 „
10.000 „ Nemes kadarka „ „ 10 „
10.000 „ Chasselas blanche croquant „ „ 15 „
3.000 „ Ezerjő „ „ 12 „
2.000 „ Fehér dinka „ „ 15 „

Ezenkívül nemes gyümölcsfák u. m.: alma, körte, sárga és őszi barack, meggy, reine-claude stb. 3, 4 és 5 éves erőteljes, hibátlan fák 30, 40 és 50 krért darabja.

Megrendelések alólírott intézőségről eszközöltetnek. 6614

KENYÉRMEZŐI GAZDASÁGI INTÉZŐSÉG, Kenyérmező,
Esztergommege.

Haszonbérbe kiadó birtok.

Háromszék vármegyében fekvő birtok, mely áll 83 hold belsőség és zsellér telkekből, 125 hold szántó, 68 hold kaszáló, 172 hold erdei kaszáló, 2400 hold erdei legelőből, mely utóbbi igen alkalmas jó legelő, **haszonbérbe kiadó.**

Bővebb felvilágosítást ad:

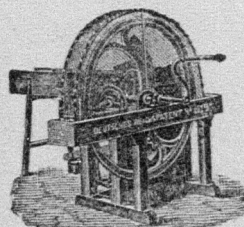
GÁSPÁR JÓZSEF, Királyhalmán,
posta **AISO-KOMÁNA.** 6609

SACK RUDOLF egyedüli képviselője Magyarországon

PROPPER SAMU

Budapest, Váci-körút 52. szám.

Előre bocsátva, hogy **Sack Rudolf világhírű gyártmányai eredeti minőségben csak nálam kaphatók:**

Ajánlom közkedveltségű **egyetemes és többvasu ekéimen** kívül sík és dombos talajra egyaránt kitűnően alkalmas **szorba- és szórva vetőgépeimet**

szecskaavágó-, répavágó gépeimet.

Kézi, járgány- és gőzhajtásra

Járgányaimat,

a jelenkor legjobb szerkezetű **takarmánypároló**

készülékemet s minden egyéb gazdasági gépeket és eszközöket.

Mindenről kimerítő **árjegyzék** és készséges **felvilágosítások.**

Eladó

szőlővessző.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület

„**istvántelki immunis**“ homoktalaju

szőlőjéből a következő

európai és amerikai szőlővesszők eladók.

1. Gyökeres európai vesszők.

Olasz Rizling	20,000 ezre	16 frt
Nagy Burgundi	5,000	16
Mézes fehér	5,000	14
Madeline angevine	2,000	16
Chasselas blanc	1,000	16
Chas. bl. croquant	500	16
Chasselas rouge	2,000	16
Tramini piros	3,000	16
Piros Bakar	1,500	16
Szent-Lőrincz	1,500	16

Chasselas blanc	2,000 ezre	12 frt
Chas. blanc croquant	1,000	12
Chasselas rouge	3,000	12
Tramini piros	4,000	8
Piros Bakar	2,000	8
Muscat vegyes	2,000	12
Szent-Lőrincz	2,000	8
Nemes Kadarka	500	8

3. Gyökeres amerikai vesszők.

Herbemont	500 darab	10 frt
Jaquez	5,000	10

2. Sima európai vesszők.

Olasz Rizling	25,000 ezre	8 frt
Nagy Burgundi	8,000	8
Mézes fehér	8,000	8
Madeline angevine	3,000	8

4. Sima amerikai vesszők.

Herbemont	1,000 darab	6 frt
Jaquez	6,000	6
Riparia Sauvage	5,000	5

Megrendelések az

Országos Magyar Gazdasági Egyesület

igazgatójához

Budapest „Köztelek“ intézendők.

Az elszállítás őszi vagy tavasszal történik a megrendelés sorrendjében. A megrendelésnél a vesszők fele ára előre beküldendő, hátralévő rész utánvétellel szedetik be. Csomago áért és vasutra szállításért ezenkívül 1 frt számítottatik.

Igazgató.

Gróf d'Harcourt Emanuclné kalácsai uradalmában, Nagyalu községben

24 hold kert,

gyümölcsössel, $\frac{1}{2}$ hold szőlővel, $\frac{1}{2}$ hold spárgateleppel, $\frac{3}{4}$ hold gyümölcsfaiskolával, esetleg

azonnal bérbeadó.

A feltételek meggyezés szerint.

Ajánlatok lehetőleg német nyelven az **uradalom adminisztrációjához Kalácsára, u. p. Orczyfalva** intézendők.

6626

PAUCKSCH, BUDAPEST, Muzeum-körut 35.

H. Paucksch részvénytársaság fióktelepe.

SZESZGYÁRAT

Törzsgyárunk **LANDSBERG a W.**
 gépgyár, vasöntöde, gőzkazán-gyár és rézműves-műhely
 53 éves fennállása óta
 mint legkiválóbb különlegességét
 legjobban jövedelmező

rendezett be a
legújabb rendszer szerint.

Eő. ülbelül 1700 telepet állítottunk fel 50 év óta.

Szállítjuk továbbá a szükséges berendezéseket szeszfinomítóknak,
keményítőgyárak, tejgazdaságok, malátagyárak és sörözők számára.

Megkereséseket **Paucksch, Budapest, Muzeum-körut 35.** címre kérjük.
(Gyártelep: Kőbánya.)

KONKOLYOZÓK (trieurök)

minden gabonacm osztályozására

Graepel Hugó
gépgyárosnál
Budapest, V., külső váci-ut. 46.
Mintegy 10 kgr. gabonaminta beküldése esetén különleges trieur készítenek. 6442

Malomberendezési

osztályomat a t. cz. nagy közönség szives figyelmébe ajánlom.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Gazdasági kisbiblia.

A mai szőlőművelés, borászat, növénytermelés, állattenyésztés, tejkezelés, gyümölcs- és konyhakertészet és stb. 5762

gyakorlati kézikönyve.

Irtá: Kecskeméthy Géza, kir. borászati felügyelő. — 1898.
Kapható a szerzőnél

DELIBLATON, Temesmegye.
Ára ajánlott bérmentes küldéssel: 1 frt 15 kr.

„ADRIA“ m. kir. tengerhajózási részvénytársaság.
Vezérigazgató: **HOFFMANN S. és V., Budapest.**
1898. november havában a következő gőzök fognak közlekedni:

Honnan	Hová	Gőzös neve	1898. novemb.
Fiume	Tangerin, Pernambuco, Bahia	Szent István	5
"	Rio de Janeiro, Santos	Pavia (C. L.)	1-10
"	Liverpool	Rosario	1-10
"	Hull, Newcastle 9T	Atheniam	5-15
"	Liverpool	Stefania	10-20
"	Rotterdam, Antwerpen	Narva	10-20
"	London	Praco	15-25
"	Hull, Newcastle 9T	Kálmán Király	25
"	Barcelona Valencia*)	Rouen*)	20-30
"	"	"	20-30
"	Plinkirchen	Tarifa (C. L.)	20-30
"	Liverpool	Matkovits	20-30
"	Gibraltar London	Nagy Lajos	30-30
"	Bordeaux*)	Baross	30-30
"	Algier (Glasgow*)	Flaminian	20-30
"	Liverpool	"	"

1. Ha a gőzös indulása előtt 8 nappal Tanger, Algir vagy Gibraltar kikötőbe elegendő rakomány be nem jelentetett az igazgatóság fenntartja magának a jogot, e kikötőket nem érinteni. A -gal jelölt viszonylatokban a hajók numérből kiindulva Triestet is fogják érinteni.

Honnan	Hová	Gőzös neve	1898. novemb.
Rio de Janeiro, Santos	Trieszt-Fiume	Petőfi	1-10
Hull, Newcastle 9T	"	Finland	1-10
London	"	Zrinyi	1-10
Rouen	"	Báthori	5-15
Liverpool	"	Andalusian	5-15
Rotterdam, Amsterdam	Fiume-Trieszt	Deák	10-20
Liverpool	Trieszt-Fiume	Eyria (C. L.)	10-20
Bordeaux	"	Szent László	15-25
London	"	Wm. Bailey	15-25
Liverpool	Fiume-Trieszt	Tyria (C. L.)	20-30
Glasgow	Trieszt-Fiume	Tölgényi	20-30
Hull, Newcastle 9T	"	Bassano	20-30
Liverpool	"	Falerian	20-30

Árakodási szolgálat közvetlen hajóakciókkal a felsorolt kiindulási kikötőkből az összes földközi és adriai kikötőbe, valamint az osztrák Lloyd levantei, keletindiai és japán vonalaira. Középtengeri szolgálat. A) Fiume-Malta-Szicília-Marsaillei vonal. „Tisza“ 5-én, „Bakóczy“ 12-én, „Andrássy“ 19-én, „Mátyás Király“ 25-én indul Fiuméből-Marsaillebe. „Andrássy“ 6-án, „Mátyás Király“ 13-án, „Tisza“ 20-án, „Bakóczy“ 27-én indul Marsailleből-Fiuméba. B) Fiume-Szicília-Marsaille gyorshajóját „Buda“ 3-án, „Szapáry“ 10-én, „Adria“ 17-én, „Adria“ 24-én indul Fiuméből-Marsaillebe. „Árpád“ 3-án, „Adria“ 10-én, „Buda“ 17-én, „Szapáry“ 24-én indul Marsailleből Fiuméba.

Szélrostákat,

javított szerkezettel szita nélkül gyártó mirt különlegességét **KNOTEK & Co.** gazdasági gépgyár és vasöntöde Jicin-ben, Csehországban. Ezen szélrosták mindennemű, még a legapróbb magvak tisztítása és szortírozásában utóérhetlenek, mert azokát nagyság és súly szerint többféle minőségűre osztják és belőlük a dudvát, tövismagot, konkoljt, zabot stb. eltávolítják.

Munkaképesség naponta 200 hliterig.
Ára 24 frt és 30 frt a gyárból szállítva. Nélkülözhetlen valamennyi gazdaságnak, terménykereskedésnek és szeszőzdeknél.

Több ezer darab alkalmazásban.
Elismert legjobb referenciák.

TAKARMÁNYMESZET,

szavatolt 40-42% phosphorsav tartalommal, tiszta, ártalmatlan, ment, arsenmentes, ajánlunk brünni raktárunkból a pénz előleges beküldése vagy utánvét mellett 50 kiló 7 frt, 100 kiló 13 frt 50 kr. 5547

Knochenmehl-, Spodium-, Gelatine- und Leimfabrik, Breehelschhof, Preuss. Schlesien.

Kérdezőskedések és megrendelések közvetlenül hozzánk intézendők.

WEISER J. C.

gazdasági gépgyára és vasöntöde
NAGY-KANIZSÁN,
tudomására hozza a nagyérdemű gazdaközönségnek, hogy
Magyarország legjobb sorvetőgépe a
ZALA-DRILL

Az Orsz. Magy. Gard. Egyesület 1897. október hóban Kisbéren rendezett nemzetközi vetőgépversenynél a legelső díjjal, a **állami aranyéremmel**

és az 1897. szeptember hóban Léván megrendezett vetőgépversenynél a legelső díjjal „nagy díszre“ aranyéremmel tüntetett ki.

Ajánlja: szabad, kiváltható kapacitásokkal ellátott **Zala-Drill és Perfekta** sorvetőgépet; több kiállításán kiállított

Sack-rendszerű aczélekeit, szecska- és répvágóit és mindenféle gazdasági gépeit és eszközeit.

„Planet jr.“ rsz. kézi-toló répakapa és töltőgető, à 11 frt.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Magyar tőzeg- és műtrágya-ipar részv.-társ.

ajánlja losonci gyárból, kitűnő minőségű

faecál

trágyáit

feltárt faecáliák, faecál-superphosphát, tőzegphosphorsav stb. stb.

Részletes árjegyzékkel és felvilágosítással készséggel szolgálunk az igazgatóság 3138

Budapest, VI., Andrássy-út 30. szám, II. emelet 8. ajtó.

Mindenki 12 kr. 15 évig 30 kr., ezen felül minden...

KIS HIRDETESEK.

Csak megvárják és a munkálatok természetét...

Csak oly levelekre válaszolunk, melyekkel válasza szükséges levélbélyeget vagy levelezőlapot küldenek.

Az állások betöltésére vonatkozó egy nagy, mint kis-hirdetéseket...

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS.

Gazdasági Gyakornok, 120 ft. évi fizetés, teljes ellátás...

Segéd-tisztviselő

44 éves, 29 évi praxissal önzálló gazdasági tisztviselő...

Segéd-tisztviselő

Intenzív kezelést, szeszgyárral összeköttetésű gazdaságom részére...

Belső

gazdaság és tenyésztéshez értő keresőt, azonnali, esetleg újraváló belépésre...

Gépész

keresnek, ki hosszabb ideig nagyobb gazdaságokban volt alkalmazva...

ÁLLÁST KERESŐK.

Földműves iskolát sikerrel végzett, 4 évi gyakorlatom több gazdaságtól...

Kertész

nő, 33 éves, kiscsaládu, ki a kertészet minden ágában járatos...

Elméletileg

és gyakorlatilag képzett gazdasági tisztviselő, ki hosszú ideig egy intenzív...

33 éves

nő, 9 évi gyakorlati bír., a gazdaságban teljesen jártas egyén állást keres...

ÁLLATOK.

Berni bika eladó, 1 1/2 éves, hűgöképes, jól kifejlett...

Gazdatisztviselő

44 éves, 29 évi praxissal önzálló gazdasági tisztviselő...

Segéd-tisztviselő

Intenzív kezelést, szeszgyárral összeköttetésű gazdaságom részére...

Belső

gazdaság és tenyésztéshez értő keresőt, azonnali, esetleg újraváló belépésre...

Gépész

keresnek, ki hosszabb ideig nagyobb gazdaságokban volt alkalmazva...

ÁLLÁST KERESŐK.

Földműves iskolát sikerrel végzett, 4 évi gyakorlatom több gazdaságtól...

Kertész

nő, 33 éves, kiscsaládu, ki a kertészet minden ágában járatos...

Elméletileg

és gyakorlatilag képzett gazdasági tisztviselő, ki hosszú ideig egy intenzív...

33 éves

nő, 9 évi gyakorlati bír., a gazdaságban teljesen jártas egyén állást keres...

növendék ökor és üsző borjakat megvételre ajánlanak

KLEIN ÉS SPITZER Kis-Czelli kereskedők.

Néhány

hím páva eladó, Bővebb felvilágosítással szolgálok az uradalmi igazgatóság...

ABalaton-Szent-Györgyi

uradalomban 10 pár számfelölti 4-5 éves betanított bivaly tündeladó...

Két éves

telivér yorkshire kan eladó Szobokta Henrik b. gazdaságában...

Eladó

olcsó rendű igaz lovak: 2 drb. 3 éves brabanti vörmes kanca...

Gazdaközönség

figyelmébe.

Széna és szalmát préselt és nyitott állapotban, takarmányféléket, zabot, burgonyát...

Drechsler Nándor

széna, szalma és takarmány cikkek kivétel és terménybizományi üzlete BUDAPEST, Erzsébet-körút 5.

Veszünk:

Kendermagot, Lenmagot, Dactylis glomeratát, Vörösheret, Luczernát...

Radwaner és Rónai

Schmidt J. C. erfurti magtermelő magyarországi főraktára BUDAPEST, V. ker. Fűrdő-utca 4. sz.

Eladó birtok.

Szatmármegyében 1200 négyszögletes, 1000 hold eladó árón...

Eladó gyök.

Jégverésmentes l. oszt. szokványminőségű szőlőajtványok Riparia Portalis...

Tej.

Száz tehén után fejt tej körülbelül 6-7 liter közel a fővárostól...

Szarvidomító.

(Tőrv. vedve.) E készülék alkalmazása által szarvasmarhákmal szep, egyenletes szarv növes érhető el...

C. Florsch, Graz,

Ungergasse 1/a. Kérje ön mindenkor „Moebius“-fele csontolajat, mely kerékpárok- és varrógépekhez külön van preparálva.

Schember C. és Fiai

cs. és kir. udvari hidmérleg és gépgyár, Budapest, Andrassy-ut 15. Ajánlják általános ismert, szabadalmazott hid- és marhamérlegeiket...

Lóhere-

magot bármely nagy mennyiségben a legmagasabb áron vásárol és mintázott ajánlatokat kér FISCHER J. heremagkivitelű üzlete Budapest, Nagykörút-u. 18.

Leander

leveleket teljesen száraz állapotban, minden mennyiségűt vásárol Detsinyi Frigyes drogista gyógynövénykereskedő, Budapest, Marokkó-utca 2. sz. 6643

Szálás takarmány

adagolására páratlanok a Szabadalmazott KEVE-ES PORTIO KÖTELEK BELLAN MÁTYÁS BACS-CSEBEN

egy próbapostacsomór 100 drb közönséges portiókétől 1.90. 100 db „Millenium“ 3. utánvét mellett mindenholva bérmentve küldetik.

Őszi és tavaszi szállításra ajánlok, tavak és folyók benépesítésére, gyorsnövésű, cseh fajú egy és két éves pontyot és ivarérett anyahalat, továbbá tenyésztőt, csuka t. czompot és rákot.

Corchus Béla haltenyésztő BUDAPEST, IV., Molnár-utca 17.

Kérje ön mindenkor „Moebius“-fele csontolajat, mely kerékpárok- és varrógépekhez külön van preparálva.

Kapható 6552 valamennyi jobb üzletben.

Borjuvérhast, baromfikolerát,

sértésveszt, ugyszint az állatok mindennemű hasmenését a leggyorsabb esetekben gyógyítják a thüringi labdacok.

CL. LAGEMAN

gyógyészeti gyára Erfurt. Megrendelhető minden gyógyszerész és állatorvos által 1/2 dobozoként 1 frt. 50 kr-ért, 1/2 doboz ára 80 kr. Magyarországi főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12.

Balaton-Almádi

és Felső-örsi szőlőgazdaságomból ca. 1/2 millió amerikai, európai gyökerező és sima vessző, valamint ojtvány eladó. Kivánata Arjezzók szőlőgázok. Suly László, Veszprémben. 6595

Eladó

Tolnamegyében, Belekán 340 holdas nemesi birtok (A 1900) vasút mellett, kelő gazdasági épületekkel felszerelve. Megkeresések Hainrikffy Pál, Kocsala-Dalmand intéződékek. 6633

Lóhere- és luczerna-

mag 6418 legjobban értékesíthető HALDEK magkereskedésében Budapest, Károly-körút 9.

Megtekintésre mindenkinék küldök.

Hideg és nedveség ellen oltalmat csak az én világhírű tisztí

lópokréczaim nyújtanak, melyek számtalan előkelő gazda, főúri udvarok birtokosai mint meleg, tartós elpusztíthatatlan, tehát a legjobb lópokrécznek ismert el. A pokréczok igen nagyok, élénk színi sávokkal és bojtokkal ellátva, meleg ágytakarónak is hasznáthatók. Ára A. minőségű 1 frt 60 kr., B. minőségű 2 frt. Sárgászőrű double flaker pokrécz különféle színi sávokkal és rojtokkal, teljes hosszúsága 2 méter és 1 1/2 mtr széles, nagyon finom, ára darabonként 3 frt 50 kr. Székeküldés jóállás mellett utánvét. Meg nem felelőkért a pénz visszaadatik. Egyedüli megrendelési hely: M. Rindbakin, Wien, Berggasse No 3.

Gőzekéket, Gőz-utihengereket és Gőz-utimozdonyokat

a legtekélyesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

John Fowler & Co.

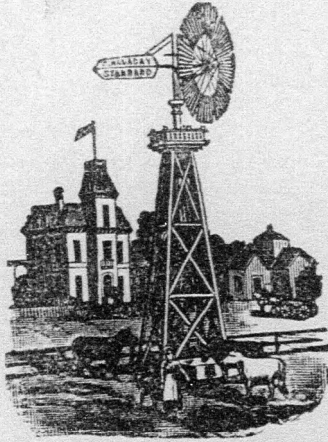
Telefon 92—50.

Budapest—Kelenföld, a vasútállomással szemben,

hol is épített új telepükön gőzeke szerkezeteiről tárlatot rendeztek be. Ugyanott teljesen berendezett tartalékrész-raktárt és javító-műhelyt tartanak fenn.

Budapestről a keleti (központi) pályaudvarról és a déli vasuton Budáról könnyen elérhető.

Friedlaender József gépgyára magyarországi kiz. vezérképviselése.

Kérjünk speciális árjegyzéket
vizvezetékekről.

Mindenmely **vizvezetékek** és **szivattyúk**, városok, községek, falvak, villák, parkok, majorok, gyárak vízzel ellátására.

Szélmotorok önszabályozással, a viharbiztonság kezessége mellett. Elismert legjobb gyártmány.

Hőleg-szivattyúgépek mély kutakhoz is. **Hydraulikus vízemelőkosok** erősített rugószeleppel, önműködő és állandó vízemelő-képességgel minden magassághoz.

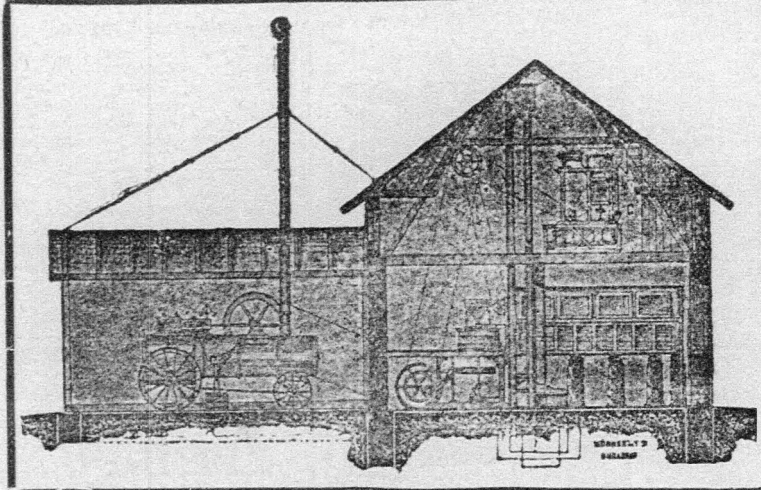
Kézi-szivattyúk

minden viszonyhoz, kútmélységhez és nyomómagassághoz.

Lakos Nándor

hydrotechnikai irodája; szélmotor, szivattyú és vízvezetési berendezések vállalata.

Budapest, Külső Kerepesi-út 1. szám.

MALOM-

berendezéseket teljesen, úgy egyes malomgépeket, valamint

gépöntvényeket

gazdasági gépműhelyek részére gyárt és szállít:

Wörner J. és Társa

malomépítő
gépgyára és
vasöntődéje

Budapest, Külső váczi-ut 54—56. sz.

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR

Magyarországi gyártelepe

Budapest, Külső váczi-ut 1443.

Első és egyedüli magyar special gépgyár.

GYÁRTMÁNYOK:

az összes **mezőgazdasági iparágak** számára szükséges gépek. Nevezetesen:

Czukorgyárak, Sörgyárak, Malátagyárak és Szeszgyárak teljes berendezése és átalakítása.

Szaktekintély mezőgazdasági szeszgyárak és czukorgyárak terén.

Szeszgyárak berendezése hosszabb lejáratu törlesztéses kölcsön mellett.

Minden szakbavágó felvilágosítással, tervekkel, költségvetéssel készségesen szolgálunk.

Mezőgazdasági czelokra mint hajtóerő kiváló gyártmánya a

Hoffmeister-gőzmotor

a legjobb, legolcsóbb és legbiztosabb gőzgép. — Helyettesít minden gőzgépet és locomobilt. — Cséplésre és minden egyéb gazdasági gép hajtására a legalkalmasabb. — Fűthető szénnel, fával, cserrel és minden egyéb hulladékkal. — Minden nagyságban, $\frac{1}{2}$ lóerőtől kezdve egész 30 lóerőig gyártjuk.

